

Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

*Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στην
Τραπεζική και Χρηματοοικονομική*

Μεταπτυχιακή Διατριβή

**Ανεργία - Πληθωρισμός – Επιχειρηματικοί
Κύκλοι – Οικονομική μεγέθυνση**

Κουτρομπά Χριστίνα

Επιβλέπων Καθηγητής

Ν.Φίλιππας

Δεκέμβριος 2019

Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

*Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στην
Τραπεζική και Χρηματοοικονομική*

Μεταπτυχιακή Διατριβή

**Ανεργία - Πληθωρισμός – Επιχειρηματικοί
Κύκλοι – Οικονομική μεγέθυνση**

Κουτρομπά Χριστίνα

Επιβλέπων Καθηγητής

Ν.Φίλιππας

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή υποβλήθηκε προς μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων για απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στην Τραπεζική και Χρηματοοικονομική του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Δεκέμβριος 2019

Περίληψη

Η παρούσα Μεταπτυχιακή εργασία εκπονείται με στόχο την απόκτηση της Μεταπτυχιακής μου διατριβής του Ανοιχτού Πανεπιστημίου της Κύπρου. Η επιλογή του συγκεκριμένου θέματος βασίζεται στο γεγονός πως η εργασία που είχα εκπονήσει για την απόκτηση του πτυχίου μου είχε θέμα σχετικό με την ανεργία, τον πληθωρισμό, τους επιχειρηματικούς κύκλους και την οικονομική μεγέθυνση. Για τον λόγο αυτό ήθελα να συνεχίσω την έρευνα μου και να εμβαθύνω στην ανάλυση των συγκεκριμένων μακροοικονομικών παραγόντων που επηρεάζουν συνεχώς την καθημερινότητα μας.

Σκοπός της εργασίας είναι σε πρώτο στάδιο να αναλυθεί σε θεωρητικό επίπεδο μέσω βιβλιογραφικής έρευνας η ανεργία, ο πληθωρισμός, οι οικονομικοί κύκλοι και η ανάπτυξη της οικονομίας. Ενώ σε δεύτερο στάδιο μέσω της συμβολής που πραγματοποιώ να εξεταστεί με εμπειρικό τρόπο η πιθανή σχέση που μπορεί να παρουσιάζεται μεταξύ του πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το διάστημα από το 1999 έως το 2018.

Αναλυτικότερα, όσον αφορά την δομή της εργασίας, η Μεταπτυχιακή εργασία χωρίζεται σε πέντε (5) κεφάλαια καθώς και σε εκείνα που αφορούν τον επίλογο, το παράρτημα και την σχετική βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε για την εκπόνηση της. Στο πρώτο κεφάλαιο πραγματοποιείται η αναλυτική παρουσίαση της ανεργίας, στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται ο πληθωρισμός, στο τρίτο κεφάλαιο αναλύονται οι επιχειρηματικοί κύκλοι, στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύεται η οικονομική μεγέθυνση και η οικονομική ανάπτυξη και στο πέμπτο κεφάλαιο πραγματοποιείται η συμβολή μου μέσω της εμπειρικής ανάλυσης που βασίζεται στην θεωρία της καμπύλης Phillips.

Τέλος σύμφωνα με την ανάλυση των εμπειρικών ευρημάτων μεταξύ των 28 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας όπως εκφράστηκε από την θεωρία της καμπύλης Phillips σε 15 χώρες, σε 10 χώρες δεν επιβεβαιώνεται, ενώ σε 3 χώρες επιβεβαιώνεται η αντίθετη της αντίστροφης σχέσης μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας.

Summary

The current master presentation was made with a goal of receiving my thesis for the Open University of Cyprus. The theme is based upon my degree that is based on the unemployment, inflation, business circles and economy inflammation. Based on my analysis i would like to continue my research on the macro that influence our daily life.

Scope of the thesis is the analysis on a bibliographical level of unemployment, inflation, business circles and economy inflammation. In addition through the contribution that i made, to examine with an experienced way possible connections that may exist between unempoloyment and inflation in regard of Phillips Curve for the EU of 1999 to 2018.

In detail the thesis is separated in five (5) chapters which are the epilogue, the annex and the bibliography. Chapter one is based upon the unemployment, chapter two on inflation, chapter three in business circles, chapter four in economy inflammation and chapter five on my contribution to examine with my experienced analysis based on the theory of Phillips Curve.

Finally, based on the analysis of the empirical findings the 28 EU countries confirms the inverse relationship between inflation and unemployment as expressed by the curve theories in 15 countries, in 10 countries it is not confirmed, in 3 countries the opposite is confirmed as the reverse relationship between inflation and unemployment.

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ πολύ τον καθηγητή μου Νικόλαο Φίλιππα για την βοήθεια του στο πλαίσιο της εκπόνησης της Μεταπτυχιακής εργασίας μου, καθώς και τους γονείς μου που με στήριζαν όλα αυτά τα χρόνια στις σπουδές μου.

Περιεχόμενα

Περίληψη	4
Summary	5
Ευχαριστίες	6
Περιεχόμενα	7
Εισαγωγή	9
Κεφάλαιο 1 ^ο Η Ανεργία	12
1.1 Εισαγωγή.....	12
1.1 Ορισμός της ανεργίας.....	12
1.3 Τα είδη που χωρίζεται η ανεργία.....	17
1.4 Οι αιτίες που προκαλούν την ανεργία και η ανεργία της Ελλάδας.....	19
1.4.1 Οι αιτίες αύξησης της ανεργίας	19
1.4.2 Η ανεργία της Ελλάδας	21
1.6.1 Προτάσεις αντιμετώπισης της ανεργίας.....	25
1.7 Απασχόληση και ανεργία στην Ελλάδα.....	33
1.7.1 Ιστορική αναδρομή.....	33
Κεφάλαιο 2 ^ο	37
Πληθωρισμός	37
2.1 Εισαγωγή.....	37
2.2 Ο πληθωρισμός και οι σημαντικές διακρίσεις του	38
2.3 Δείκτες μέτρησης του πληθωρισμού	43
2.5 Οι συνέπειες και το κοινωνικό κόστος του πληθωρισμού	48
2.6 Προτάσεις αντιμετώπισης του πληθωρισμού	52
2.7 Η εξέλιξη του πληθωρισμού της Ελλάδας	54
Κεφάλαιο 3 ^ο Επιχειρηματικοί ή Οικονομικοί Κύκλοι	59
3.1 Εισαγωγή.....	59
3.2 Ανάλυση του οικονομικού κύκλου	59
3.3 Οι φάσεις του οικονομικού κύκλου.....	61
3.4 Πρόβλεψη οικονομικών κύκλων	67
Κεφάλαιο 4 ^ο Οικονομική Μεγέθυνση, Οικονομική Ανάπτυξη	70
4.1 Εισαγωγή.....	70
4.2 Η οικονομική μεγέθυνση και η οικονομική ανάπτυξη.....	70
4.3 Μέτρηση της ανάπτυξης της οικονομίας.....	72

4.4. Μέτρα επίτευξης της ανάπτυξης της οικονομίας	74
Κεφάλαιο 5 ^ο Εμπειρικά ευρήματα πληθωρισμού και ανεργίας για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips	76
5.1 Η Καμπύλη Phillips	76
5.2 Θεωρητική προσέγγιση της εμπειρικής ανάλυσης	78
5.3 Ανάλυση εμπειρικών ευρημάτων	80
Επίλογος	85
Παράρτημα Α Παρουσίαση και Ανάλυση Εμπειρικών Ευρημάτων	88
Βιβλιογραφία	119
Ελληνική Βιβλιογραφία	119
Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία	122
Διαδικτυακή Βιβλιογραφία	124

Εισαγωγή

Η παρούσα Μεταπτυχιακή εργασία εκπονείται με στόχο την απόκτηση της Μεταπτυχιακής μου διατριβής του Ανοιχτού Πανεπιστημίου της Κύπρου. Έμπνευση για την επιλογή του συγκεκριμένου θέματος Μεταπτυχιακής εργασίας αποτέλεσε το γεγονός πως η εργασία που είχα εκπονήσει για την απόκτηση του πτυχίου μου το 2016 είχε θέμα σχετικό με την ανεργία, τον πληθωρισμό, τους επιχειρηματικούς κύκλους και την οικονομική μεγέθυνση. Για τον λόγο αυτό ήθελα να συνεχίσω την έρευνα μου και να εμβαθύνω στην ανάλυση των συγκεκριμένων μακροοικονομικών παραγόντων που επηρεάζουν συνεχώς την καθημερινότητα μας πραγματοποιώντας μια εμπειρική ανάλυση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας.

Σκοπός της εργασίας είναι σε πρώτο στάδιο να αναλυθεί σε θεωρητικό επίπεδο μέσω βιβλιογραφικής έρευνας η ανεργία, ο πληθωρισμός, οι οικονομικοί κύκλοι και η ανάπτυξη της οικονομίας. Ενώ σε δεύτερο στάδιο μέσω της συμβολής που πραγματοποιώ να διεξαχθεί μια εμπειρική ανάλυση με την διερεύνηση της πιθανής σχέσης που μπορεί να υπάρχει μεταξύ του ποσοστού ανεργίας και του ποσοστού του πληθωρισμού με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το 1999 έως το 2018.

Να αναφερθεί πως σύμφωνα με την ανάλυση των εμπειρικών ευρημάτων μεταξύ των 28 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβεβαιώνεται η ύπαρξη της σχέσης της θεωρίας της καμπύλης Phillips σε 15 χώρες, σε 10 χώρες δεν επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας ενώ σε 3 χώρες επιβεβαιώνεται η αντίθετη της αντίστροφης σχέσης μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας.

Αναλυτικότερα, όσον αφορά την δομή της εργασίας, η Μεταπτυχιακή εργασία χωρίζεται σε πέντε (5) κεφάλαια καθώς και σε εκείνα που αφορούν τα συμπεράσματα και την σχετική βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε για την εκπόνηση της. Στο πρώτο κεφάλαιο πραγματοποιείται η αναλυτική παρουσίαση

της ανεργίας, αναφέρεται ο ορισμός της αλλά και οι διακρίσεις της. Παρουσιάζονται τα κριτήρια που μπορεί να κατηγοριοποιηθεί και δίνεται έμφαση στις αιτίες που την προκαλούν. Επίσης παραθέτονται στατιστικά στοιχεία σχετικά με την εξέλιξη της στην Ελλάδα ενώ καταγράφονται οι συνέπειες της και προτείνονται προτάσεις για την αντιμετώπισή της.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται η έννοια του πληθωρισμού, τα είδη του, ο τρόπος υπολογισμού του, καθώς και οι οικονομικές επιπτώσεις του. Αναλυτικότερα, αναλύεται το κοινωνικό του κόστος, ποιες είναι οι συνέπειες του και με ποιους τρόπους θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί από τις κυβερνήσεις των χωρών, ενώ παρουσιάζονται και τα στοιχεία της εξέλιξης του πληθωρισμού της Ελλάδας από το 1995 μέχρι το 2018.

Στο τρίτο κεφάλαιο της εργασίας, αναλύεται η έννοια των επιχειρηματικών κύκλων και της σημασίας τους για να κατανοηθεί η αλληλεπίδραση που υπάρχει μεταξύ των οικονομικών, χρηματοοικονομικών μεταβλητών και των προσδοκιών που υπάρχουν σε μια οικονομία. Αναλύονται διεξοδικά οι φάσεις του, η διάρκεια τους, η συχνότητα εμφάνισης τους αλλά και οι τρόποι που μπορούν να προβλεφθούν τα σημεία καμπής του.

Στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύονται οι εννοείς της οικονομική μεγέθυνσης και της οικονομικής ανάπτυξης μιας οικονομίας και γίνεται κατανοητή η διάκριση τους. Αναλύεται ο τρόπος μέτρησης της οικονομικής ανάπτυξης που χρησιμοποιείται παγκοσμίως και αποτυπώνεται μια σειρά μέτρων που μπορούν να συμβάλουν σε αυτήν.

Στο πέμπτο κεφάλαιο της Μεταπτυχιακής εργασίας πραγματοποιείται η συμβολή μου μέσω της εμπειρικής ανάλυσης που βασίζεται στην θεωρία της καμπύλης Phillips. Σκοπός της ανάλυσης είναι να διαπιστωθεί για τις 28 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης δηλαδή για την Αυστρία, την Τσεχία, την Γερμανία, την Δανία, την Εσθονία, την Ουγγαρία, την Πολωνία, την Βουλγαρία, την Κροατία, την Ρουμανία, το Βέλγιο, την Ισπανία, την Φινλανδία, την Γαλλία, την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ιταλία, την Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, την Λετονία, την Ολλανδία, την Πορτογαλία, την Σλοβενία, την Σουηδία, την Κύπρο, την Μεγάλη Βρετανία, την Σλοβακία και την Μάλτα από το 1999 έως το 2018 μέσω ετήσιων

δεδομένων τα οποία έχουν αντληθεί από τον επίσημο ηλεκτρονικό ιστότοπο της Worldbank και της Eurostat, κατά πόσο η θεωρία της καμπύλης Phillips επιβεβαιώνει την αντίστροφη σχέση μεταξύ του πληθωρισμού και ανεργίας στις προαναφερθείσες χώρες.

Τέλος ακολουθεί ο επίλογος στον της θεωρητικής αλλά και της εμπειρικής προσέγγισης της έρευνάς μας, το παράρτημα με τα εμπειρικά αποτελέσματα αλλά και το κεφάλαιο της σχετικής βιβλιογραφίας που χρησιμοποιήθηκε για την εκπόνηση της εργασίας.

Κεφάλαιο 1^ο

Η Ανεργία

1.1 Εισαγωγή

Στο πρώτο κεφάλαιο της Μεταπτυχιακής εργασίας γίνεται αναφορά στον ορισμό της ανεργίας και στις διακρίσεις της. Αναφέρονται αναλυτικά τα κριτήρια που μπορεί να διακριθεί και να κατηγοριοποιηθεί και δίνεται έμφαση στις αιτίες που την προκαλούν αλλά και μέσω στατιστικών στοιχείων γίνεται ιδιαίτερη αναφορά και αναλύεται η περίπτωση της Ελλάδας. Επίσης καταγράφονται οι συνέπειες της και δίνονται προτάσεις για την αντιμετώπισή της.

1.1 Ορισμός της ανεργίας

Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική αρχή, άνεργοι είναι τα άτομα ηλικίας 15 – 74 ετών που δε χαρακτηρίστηκαν ως απασχολούμενοι. Είναι άμεσα διαθέσιμοι για εργασία και είτε αναζητούν ενεργά εργασία τις τελευταίες 4 εβδομάδες είτε έχουν βρει μια εργασία που θα αναλάβουν μέσα στους επόμενους τρεις μήνες.

Αντίθετα, απασχολούμενοι είναι τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω, τα οποία την εβδομάδα αναφοράς είτε εργάστηκαν έστω και μία ώρα με σκοπό την αμοιβή ή το κέρδος, είτε εργάστηκαν στην οικογενειακή επιχείρηση, είτε δεν εργάστηκαν αλλά είχαν μια εργασία ως μισθωτοί ή επιχείρηση από την οποία απουσίαζαν προσωρινά (ΕΛΣΤΑΤ, 2019).

Το ποσοστό ανεργίας είναι ουσιαστικά ο λόγος των ανέργων προς το σύνολο του εργατικού δυναμικού (Βλέπε σχέση 1)

Στην οικονομική επιστήμη άνεργος θεωρείται ένα άτομο το οποίο είναι ικανό αλλά και πρόθυμο να εργαστεί και είναι ανεπιτυχείς οι προσπάθειες του, για να βρει μία εργασία. Η Ανεργία ορίζεται ως το πηλίκο των ανέργων μιας περιοχής προς το συνολικό εργατικό δυναμικό σε αυτήν. Εκφράζεται ως ποσοστό επί τοις εκατό του εργατικού δυναμικού, όπου εργατικό δυναμικό είναι το άθροισμα των ανέργων και των απασχολούμενων στη συγκεκριμένη περιοχή. Από τον ορισμό προκύπτει η σχέση:

$$\text{Ποσοστό ανεργίας} = \text{Άνεργοι} / \text{εργατικό δυναμικό} \quad (\text{Σχέση 1})$$

Όπως είναι κατανοητό το ποσοστό ανεργία διαφέρει ανάλογα με τον αριθμό των ανέργων και φυσικά με το εργατικό δυναμικό της κάθε χώρας.

Επειδή η ανεργία είναι ένα μακροοικονομικό πρόβλημα που επηρεάζει τα άτομα με άμεσο τρόπο, ιδιαίτερα μετά το ξέσπασμα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα των σύγχρονων αναπτυγμένων οικονομιών. Η ανεργία έχει σοβαρές επιδράσεις στα άτομα που δεν διαθέτουν πηγές εισοδήματος καθώς οδηγεί στην πτώση του βιοτικού επιπέδου, αλλά επίσης επιφέρει και ψυχολογικά προβλήματα.

1.2 Κριτήρια διάκρισης της Ανεργίας

Γεγονός είναι πως η ανεργία κατηγοριοποιείται σε τέσσερις (4) επιμέρους κατηγορίες με στόχο την καλύτερη ανάλυση της. Οι κατηγορίες αυτές είναι ο χρόνος που διαρκεί, τα αίτια που την προκαλούν, οι πολιτικές για την αντιμετώπιση της, και η ομάδα στην οποία ανήκει ο άνεργος. Παρακάτω ακολουθεί η ανάλυση των κατηγοριών με τις οποίες ταξινομείται η ανεργία (Δεδουσόπουλος Α., 2000).

- **Διάκριση ανάλογα με τη διάρκειά της ανεργίας**

Η συγκεκριμένη κατηγορία σχετίζεται με το χρονικό διάστημα που παραμένουν τα άτομα άνεργα δηλαδή το χρονικό διάστημα της ανεργίας αλλά και πόσο συχνά εμφανίζεται σαν φαινόμενο. Για να γίνει πιο κατανοητή η παραπάνω πρόταση, γεγονός είναι πως πολλά άτομα αντιμετωπίζουν μικρά σχετικά διαστήματα ανεργίας, αλλά η συχνότητα εμφάνισής της είναι σχετικά μεγάλη ενώ μπορεί τα ίδια πάλι άτομα να παραμένουν άνεργα για πολλές συνεχείς περιόδους, ενώ άλλα να μην διατρέχουν κανένα κίνδυνο ανεργίας.

Η ανεργία διακρίνεται σε βραχυχρόνια και σε μακροχρόνια ή χρόνια ανεργία. Ανάλογα με την διάρκεια της πολλές φορές πολλοί άνεργοι αποσύρονται από το εργατικό δυναμικό απογοητευμένοι από την προσπάθεια να βρουν μια θέση εργασίας.

Να αναφέρουμε πως υπάρχουν διαφορές στη διάρκεια της ανεργίας μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τις γυναίκες να εμφανίζουν υψηλότερη συγκέντρωση στη μακροχρόνια ανεργία σε σχέση με τους άνδρες. Είναι αξιοσημείωτο ότι οι νέοι ηλικίας 15 έως 24 ετών εμφανίζουν υψηλότερη ανεργία από τους μεγαλύτερους σε ηλικία. Για να γίνουν κατανοητές οι παραπάνω αναφορές στους Πίνακες 1.2.1 και 1.2.2 παρουσιάζονται τα αντίστοιχα στοιχεία της χώρας μας.

Πίνακας 1.2.1
Το ποσοστό ανεργίας της Ελλάδας κατά φύλλο από τον Αύγουστο του 2014 έως τον Αύγουστο του 2019

Φύλο	Αύγουστος					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Άνδρες	23,4	21,5	19,7	17,3	15,1	13,6
Γυναίκες	29,6	28,1	27,8	25,2	23,6	20,7
Σύνολο	26,1	24,5	23,3	20,8	18,9	16,7

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2019

Πίνακας 1.2.2
Το ποσοστό ανεργίας της Ελλάδας κατά ομάδες ηλικιών Αύγουστο του 2014 έως τον Αύγουστο του 2019

Ομάδες ηλικιών	Αύγουστος					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
15-24	50,1	48,9	45,8	40,5	37,6	33,1
25-34	34,3	30,8	30,3	26,7	24,5	22,4
35-44	22,7	22,6	20,1	18,9	17,0	14,8
45-54	20,5	20,2	19,3	16,5	15,7	13,7
55-64	16,4	16,1	18,9	17,2	15,0	13,3
65-74	11,6	9,8	15,8	12,4	10,0	10,8
Σύνολο	26,1	24,5	23,3	20,8	18,9	16,7

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2019

- **Διάκριση βάσει των αιτιών που την προκαλούν την ανεργία**

Μεγάλη σημασία έχει όταν κατηγοριοποιείται η ανεργία να καθορίζεται εάν αυτή είναι ηθελημένη (εκούσια) ή αθέλητη (ακούσια) καθώς ένας αριθμός ανέργων μπορεί να παραμένει στην κατάσταση της ανεργίας και να καταγράφεται στις στατιστικές αυτές παρά την δικιά του επιθυμία να βρει

εργασία κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο ανεβάζοντας έτσι τα αντίστοιχα ποσοστά ανεργίας. Περισσότερες πληροφορίες για τα συγκεκριμένα είδη ακολουθούν στο υποκεφάλαιο 1.3 που ακολουθεί στην συνέχεια.

- **Διάκριση βάσει των πολιτικών αντιμετώπισης της ανεργίας**

Η συγκεκριμένη κατηγοριοποίηση διαχωρίζει την ανεργία σε ανεργία τριβής, διαρθρωτική και κυκλική ή εποχική ανεργία. Περισσότερες πληροφορίες για τα συγκεκριμένα είδη ακολουθούν στο υποκεφάλαιο 1.3 που ακολουθεί στην συνέχεια

- **Διάκριση σε σχέση με την διάρθρωσή της ανεργίας**

Η διάκριση αυτή βασίζεται στον τρόπο με τον οποίο επιμερίζεται η ανεργία στις διάφορες κοινωνικές ομάδες του εργατικού δυναμικού. Οι ομάδες αυτές χωρίζονται ανάλογα με το φύλο, την εθνικότητα, την φυλή, την ηλικία, την οικογενειακή κατάσταση, το επίπεδο εκπαίδευσης, την εργασιακή ένταξη και την εργασιακή εμπειρία. Ο διαχωρισμός αυτός είναι ιδιαίτερα χρήσιμος καθώς λαμβάνεται γνώση του επιμερισμού της ανεργίας και των υψηλών ποσοστών που προέρχεται με τις αντίστοιχες κατηγορίες, όπως μπορεί να είναι οι γυναίκες, οι νέοι, τα χαμηλής εκπαίδευσης άτομα, οι μετανάστες από τρίτες χώρες κλπ.

1.3 Τα είδη που χωρίζεται η ανεργία

Η ανεργία μπορεί να χωριστεί σε διάφορα είδη ανάλογα με κάποιες συνθήκες που μπορεί να επικρατούν. Υπάρχουν διάφορες κατηγορίες και υποκατηγορίες όπως είναι η ανεργία των ατόμων τα οποία για πρώτη φορά απολύθηκαν ή εκείνα που παραιτήθηκαν κλπ. Για τον λόγο αυτό παρακάτω παρουσιάζουμε τις βασικές κατηγορίες που ταξινομείται η ανεργία (Δεδουσόπουλος Α., 2000).

- **Εκούσια και ακούσια ανεργία**

Ακούσια ανεργία θεωρούνται εκείνη κατά την οποία ένας άνεργος επιδιώκει να εργαστεί με τον τρέχοντα μισθό, αλλά δεν μπορεί να βρει δουλειά. Ενώ εκούσια είναι η ανεργία κατά την οποία ενώ στον άνεργο του προσφέρεται μια εργασία εκείνος συνεχίζει να ψάχνει κάποια άλλη με καλύτερο μισθό αποδεχόμενος να μείνει άνεργος για το χρονικό διάστημα που θα βρει εκείνη που επιθυμεί.

- **Διαρθρωτική ανεργία**

Αφορά την αναντιστοιχία ανάμεσα στα προσόντα των ανέργων και την εξειδίκευση τους σε σχέση με αυτά που επιθυμούν οι εργοδότες για την κάλυψη των κενών θέσεων. Ουσιαστικά δημιουργείται ένα κενό μεταξύ της ζήτησης για εργασία και της προσφοράς της και για να μειωθεί απαιτείται η επανεκπαίδευση και η επαγγελματική κατάρτιση των ανέργων, ώστε να αποκτήσουν τις ειδικεύσεις στις οποίες υπάρχει έλλειψη.

- **Ανεργία Τριβής**

Η ανεργία τριβής οφείλεται στην κίνηση των ανθρώπων μεταξύ περιοχών και θέσεων εργασίας και περιλαμβάνονται τα άτομα που, λόγω φυσικών αιτιών, καθίστανται ανίκανα προς εργασία. Μπορεί να οφείλεται στη γεωγραφική απόσταση μεταξύ της περιοχής που υπάρχει ανεργία και αυτής όπου υπάρχουν κενές θέσεις εργασίας ή στην έλλειψη ενός αποτελεσματικού συστήματος

πληροφοριών μεταξύ των ανέργων και των επιχειρήσεων Έτσι λοιπόν, σε μόνιμη βάση, δεν απασχολείται κάποιο ποσοστό του εργατικού δυναμικού εξαιτίας αυτού του λόγου.¹

- **Κυκλική Ανεργία**

Είναι η ανεργία που οφείλεται στην αδυναμία της συνολικής ζήτησης να απορροφήσει τη συνολική προσφορά εργατικού δυναμικού. Παρατηρείται στις φάσεις ύφεσης του οικονομικού κύκλου και αντιμετωπίζεται μέσω δημοσιονομικών και νομισματικών μέτρων (Βαβούρας Ι.,2005)

- **Εποχιακή Ανεργία**

Είναι η ανεργία που οφείλεται σε χαμηλό επίπεδο δραστηριότητας της οικονομίας σε ορισμένους κλάδους της σε συγκεκριμένες εποχές τον χρόνο. Ουσιαστικά οφείλεται στις εποχικές διακυμάνσεις των συνθηκών της ζήτησης και της προσφοράς, ιδιαίτερα τους κλάδους του τουρισμού και της γεωργίας, αλλά και των κατασκευών (Βαβούρας Ι., Μανωλάς Γ., 2006).

- **Τεχνολογική Ανεργία**

Η τεχνολογική ανεργία οφείλεται στις τεχνολογικές εξελίξεις που γίνονται, οι οποίες ναι μεν δημιουργούν νέες θέσεις απασχόλησης αλλά περιορίζουν κάποιες άλλες σε ορισμένες ειδικότητες. Τέτοιο παράδειγμα είναι φέρ' ειπείν η αυτοματοποίηση των διαδικασιών στην γραμμή παραγωγής των αυτοκινήτων που το ανθρώπινο κεφάλαιο αντικαθίσταται από ρομπότ.

- **Ανεργία με βάση την χρονική της διάρκεια**

Πολύ σημαντική είναι η ανεργία να ταξινομείται με βάση τον χρόνο που διαρκεί. Δηλαδή την διάρκεια της περιόδου που κάποιος παραμένει άνεργος. Πιο συγκεκριμένα το διάστημα έως 6 μήνες θεωρείται ως βραχυχρόνια ανεργία, από 6 έως 12 μήνες μέσης διάρκειας ανεργία, από 12 έως 24 μήνες μακροχρόνια ανεργία και από 24 μήνες και πάνω θεωρείται μεγάλη μακροχρόνια ανεργία.

1.4 Οι αιτίες που προκαλούν την ανεργία και η ανεργία της Ελλάδας

1.4.1 Οι αιτίες αύξησης της ανεργίας

Οι λόγοι κατά τους οποίους η ανεργία σήμερα αυξάνεται αποτελεί ένα πολύ βασικό και διαχρονικό πρόβλημα, παρακάτω καταγράφονται μερικές από τις αιτίες που οξύνουν το πρόβλημα της ανεργίας και αυξάνουν τα αντίστοιχα ποσοστά της (Σκουτέλης Γ.,1996)

- **Οι οικονομικές κρίσεις**

Όταν μια οικονομία εισέρχεται σε περιόδους ύφεσης, οι θέσεις εργασίας οποιουδήποτε είδους γίνονται δυσεύρετες καθώς οδηγούν στο κλείσιμο των μικρών επιχειρήσεων. Δεδομένου τις κρίσης, οι τράπεζες περιορίζουν την ποσότητα των δανείων που δίνουν και οι αγορές και οι επενδυτές είναι πιο επιφυλακτικοί στα οικονομικά τους ανοίγματα.

- **Η είσοδος των νέων τεχνολογιών**

Η εκμετάλλευση των νέων τεχνολογιών σε πολλές περιπτώσεις μπορεί να αυξήσει την ανεργία καθώς ευνοεί την υψηλή ειδίκευση, αυξάνει τις οικονομίες κλίμακας, μειώνει το κόστος παραγωγής κλπ. οι άνθρωποι σε πολλές περιπτώσεις αντικαθίστανται από μηχανές και η σωστή εκπαίδευση τους είναι το κλειδί για να μπορέσουν να εξελιχθούν και να συνεχίσουν την επαγγελματική τους δραστηριότητα.

- **Ο Αναλφαβητισμός**

Είναι η περίπτωση που οι άνθρωποι δεν έχουν λάβει την κατάλληλη ή την επαρκή εκπαίδευση. Η ανεργία μπορεί να θεωρηθεί ως το πιο αξιοσημείωτο αποτέλεσμα του αναλφαβητισμού καθώς υπάρχει μια ισχυρή σύνδεση μεταξύ της ανεργίας και του αναλφαβητισμού. Τα υψηλά ποσοστά αλφαβητισμού και κατώτερης εκπαίδευσης μπορεί να προκαλέσουν αύξηση των επιπέδων

ανεργίας. Οι επιχειρήσεις επιδιώκουν να καλύπτουν θέσεις εργασίας με άτομα υψηλού μορφωτικού επιπέδου ενώ οι άνθρωποι με λίγη ή καθόλου εκπαίδευση μπορεί να βρεθούν χωρίς εργασία και να επιδεινωθεί η οικονομική τους κατάσταση.

- **Η Παγκοσμιοποίηση**

Η παγκοσμιοποίηση των αγορών έχει επηρεάσει την τιμή των αγαθών και των υπηρεσιών κάνοντας τα εισαγόμενα αγαθά φθηνότερα αλλά και την προσφορά εργασίας. Οι περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης στις ανεπτυγμένες οικονομίες οδηγούν τους ανθρώπους στην αναζήτηση εργασίας στις χώρες αυτές δημιουργώντας μεγαλύτερη ζήτηση από την προσφορά εργασίας με συνέπεια την επακόλουθη μείωση των αποδοχών των εργαζομένων και την αύξηση της ανεργίας. Οι ευκαιρίες απασχόλησης στις ανεπτυγμένες οικονομίες μετατοπίζονται από τους τομείς που αντιμετωπίζουν τη μεγαλύτερη ανάπτυξη σε εκείνες που αντιμετωπίζουν τη λιγότερη.

- **Η Αλλαγή των τάσεων των επιχειρήσεων**

Οι τάσεις των επιχειρήσεων διαφέρουν από το παρελθόν και αλλάζουν διαρκώς. Πλέον δεν επενδύουν όπως παλιά στην παραγωγή αλλά σε άλλου είδους επιχειρηματικές δραστηριότητες όπως τα χρηματιστηριακά προϊόντα ή τα προϊόντα δευτερογενούς αγοράς. Οι επενδύσεις αυτές μπορεί δεν τονώνουν την απασχόληση και αυξάνουν την ανεργία.

- **Άλλοι παράγοντες**

Στους παραπάνω παράγοντες μπορούν να προστεθούν η ελλιπής πληροφόρηση για την αγορά εργασίας, η αποβιομηχάνιση και η μεταφορά επιχειρήσεων σε χώρες με φτηνά εργατικά χέρια, η ελλιπής πανεπιστημιακή εκπαίδευση που δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις μιας ανταγωνιστικής οικονομίας, οι χαμηλοί ρυθμοί ανάπτυξης καθώς και η μικρού βαθμού επένδυση στην έρευνα, την καινοτομία και την τεχνολογία.

1.4.2 Η ανεργία της Ελλάδας

Η ανεργία αποτελεί ένα φαινόμενο το οποίο υφίσταται διαχρονικά σε όλες τις περιόδους και φυσικά σε όλες τις οικονομίες του κόσμου. Η δημιουργία αυτού του φαινομένου όπως προαναφέρθηκε οφείλεται στην δυσαναλογία δυσαναλογίας ανάμεσα στη ζήτηση και στην προσφορά εργασίας. Αυτό όμως που έχει μεγαλύτερη σημασία είναι να κατανοήσουμε τα αίτια, τα οποία έχουν εκτοξεύσει τα ποσοστά ανεργίας της χώρας μας. Πρώτα όμως στο διάγραμμα 1.5.1 που ακολουθεί παρουσιάζουμε την εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας της Ελλάδας από το 2004 έως το 2018

Διάγραμμα 1.5.1
Το ποσοστό ανεργίας της Ελλάδας από το 2004 έως το 2018
(άτομα ηλικίας 15 - 74 ετών)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (Μηνιαία αποτελέσματα Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (Ιανουάριος 2004 - Σεπτέμβριος 2018))

Αυτό που παρατηρείται από το διάγραμμα 1.5.1 είναι πως Το ποσοστό ανεργίας μειώνεται σε περιόδους υψηλής ανάπτυξης και αυξάνεται σε περιόδους οικονομικής ύφεσης με αποκορύφωμα την περίοδο μετά το 2009 που η παγκόσμια οικονομική κρίση έπληξε την χώρα μας. Αναλυτικότερα ενώ το ποσοστό ανεργίας τον Μάιο του 2008 ήταν στο 6,9%, τον Οκτώβριο του 2013 έφτασε στο 27,9%, ενώ τον Οκτώβριο του 2018 σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΑΤ) έχει περιοριστεί στο 18,6%.

Μερικά από τα αίτια που έχουν εκτοξεύσει τα ποσοστά ανεργίας στην χώρα μας είναι τα ακόλουθα (Βλιώρας Σ, 2019):

- Η ελλιπής επαγγελματική κατάρτιση των Ελλήνων εργαζομένων αλλά και η έλλειψη επαγγελματικής πληροφόρησης και εκπαίδευσης για τις κατευθύνσεις του μέλλοντος
- Η ρηχή και αξιωμένη παιδεία η οποία θα έπρεπε να συμβαδίζει με τις κατευθύνσεις του μέλλοντος και τις κλίσεις των νέων προσανατολίζοντάς τους στην κατάλληλη επαγγελματική κατεύθυνση. Δυστυχώς σήμερα οι νέοι δεν καθοδηγούνται σωστά και δεν είναι σε θέση να επιλέξουν επωφελείς για το μέλλον τους επαγγελματικές επιλογές.
- Η επικράτηση των διαχρονικά πολιτικών σκοπιμοτήτων κυρίως προς όφελος λίγων μεγάλων επιχειρήσεων οδήγησαν στο κλείσιμο πολλών μικρών επιχειρήσεων και στο χάσιμο πολλών θέσεων εργασίας.
- Η έλλειψη πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα παραγωγής και ανταγωνιστικότητας της χώρας, που έχει ως αποτέλεσμα οι εισαγωγές να είναι μεγαλύτερες από της εξαγωγές και να δημιουργείται προφανώς και διαρκές πρόβλημα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών.
- Η υποβάθμιση των τεχνικών κλάδων απασχόλησης και η μη κατεύθυνση των νέων προς αυτούς με την δημιουργία κορεσμού

σε κλασικά επαγγέλματα όπως εκείνα των γιατρών και των δικηγόρων.

- Η χαμηλού επιπέδου εκπαίδευση στα πανεπιστημιακά ιδρύματα και η χρήση ξεπερασμένων μεθόδων διδασκαλίας, οι οποίες δεν δίνουν καμία πρακτική εφαρμογή στην επαγγελματική σταδιοδρομία των αποφοίτων.
- Η εγκατάσταση πολλών οικονομικών μεταναστών από διάφορες χώρες του κόσμου δημιούργησαν φθηνότερο εργατικό δυναμικό και φθηνότερες αμοιβές εργασίας .
- Η είσοδος νέων τεχνολογιών και της αυτοματοποιημένης παραγωγής μέσω των ρομπότ, έχει ως αποτέλεσμα κάποια επαγγέλματα να εξαφανίζονται.
- Λόγω της κρίσης και της οικονομικής αστάθειας που επικρατεί στη χώρα μας τόσο μετά το 2008 όσο και μετά την δύσκολη περίοδο του 2015, δημιουργείται φόβος και πολλοί επενδυτές που θέλουν να ξεκινήσουν μια νέα επιχειρηματική δραστηριότητα δεν το επιχειρούν.

1.5 Οι συνέπειες της ανεργίας

Όπως γίνεται κατανοητό, τα υψηλά ποσοστά ανεργίας δημιουργούν πολλά προβλήματα στην κοινωνία, αλλά και στον ίδιο τον άνθρωπο γενικότερα. Η ύπαρξη ανεργίας συνεπάγεται πως μέρος του εργατικού δυναμικού μένει αναξιοποίητο με συνέπειες τόσο στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της χώρας καθώς μειώνουν την κατανάλωση τους λόγω έλλειψης χρημάτων όσο και στους ίδιους και στις οικογένειες τους καθώς δεν μπορούν να καλύψουν βασικές ανάγκες, όπως τροφή, ενδυμασία, θέρμανση, στέγαση (Βλιώρας Σ, 2019).

Ακόμη η ανεργία αυξάνει την παραβατικότητα και τα κοινωνικά προβλήματα καθώς δεν έχει την ίδια επιρροή σε όλα τα κοινωνικά στρώματα (Βαβούρας Ι., Μανωλάς Γ., 2006). Οι άνεργοι πολίτες μπορεί να κατευθυνθούν σε παραβατικές πράξεις για να μπορέσουν να επιβιώσουν. Ενώ επίσης επηρεάζει ολόκληρη την ευημερία του ατόμου καθώς δημιουργεί πολλά ψυχολογικά προβλήματα, οδηγεί σε συνθήκες μιζέριας, σε εξαθλίωση και σε κατάθλιψη,

Επιπροσθέτως όταν η ανεργία παρατηρείται να υφίσταται στους νέους και ιδιαίτερα όταν αυτή είναι μακροχρόνιου διαστήματος, αυτό έχει πάρα πού άσχημες συνέπειες σε ολόκληρη την κοινωνία καθώς από την μια υπάρχει η τρέχουσα απώλεια παραγωγής και από την άλλη περιορίζεται η μελλοντική τους παραγωγικότητα.

Επίσης δημιουργείται το φαινόμενο του λεγόμενου Brain Drain με πολλά άτομα και κυρίως νέους σε ηλικία ανθρώπους που έχουν πολλά ταλέντα και δεξιότητες να μην μπορούν να βρουν δουλειά και να πηγαίνουν στο εξωτερικό με σκοπό να χτίσουν ένα καλύτερο μέλλον.

Τέλος όσον αφορά τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, οι εργοδότες δεν τα προτιμούν στις δουλειές τους καθώς φοβούνται ότι τα άτομα αυτά έχουν λιγότερες δεξιότητες από τους νέους, έχουν μικρότερες αντοχές στο άγχος και την ένταση της εργασίας και είναι περισσότερο επιρρεπή στα θέματα υγείας.

1.6 Προτάσεις για την μείωση της ανεργίας

Η αντιμετώπιση της ανεργίας είναι ιδιαίτερα δύσκολη, καθώς πρώτα απ' όλα πρέπει να εντοπιστούν τα ακριβή αίτια που την προκαλούν με στόχο τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό για την επιτυχή αντιμετώπιση του προβλήματος. Από τις ενότητες που αναλύθηκαν προηγουμένως γίνεται κατανοητό πως μια σειρά από παράγοντες θα οδηγήσει στην μείωση του ποσοστού της ανεργίας μιας χώρας. Για παράδειγμα οι κυβερνήσεις πρέπει να ακολουθήσουν μέτρα τόνωσης της οικονομίας μειώνοντας κυρίως την κυκλική ανεργία, προσελκύοντας επενδυτές και αυξάνοντας την κατανάλωση των πολιτών, η οποία θα οδηγήσει στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και θα αυξήσει την απασχόληση. Επίσης να μειωθεί η ανεργία των νέων μέσω ποιοτικής, συνεχούς και καταρτισμένης εκπαίδευσης στις νέες τάξεις της κάθε εποχής. Το περιεχόμενο της εκπαίδευσης να είναι συνυφασμένο με την παραγωγική διαδικασία μειώνοντας τα φαινόμενα διαρθρωτικής και τεχνολογικής ανεργίας. Παρακάτω λοιπόν ακολουθούν μερικές λύσεις που θα μπορούσαν να αποτελέσουν τις κατευθυντήριες γραμμές για τις κυβερνήσεις για να αντιμετωπίσουν την ανεργία που πλήττει την κοινωνία, την καθημερινότητα αλλά και την ζωή των πολιτών (Sciarra Silvana, Davies Paul and Freedland Mark, 2004).

1.6.1 Προτάσεις αντιμετώπισης της ανεργίας

- **Αύξηση της συνολικής ζήτησης για απασχόληση**

Οι κυβερνήσεις μπορούν να δώσουν τα κατάλληλα κίνητρα και τις σωστές επιχορηγήσεις για να προωθήσουν τις επενδύσεις και να αναπτύξουν έργα (παραδείγματος χάριν η αποκρατικοποίηση του Ελληνικού) τα οποία θα οδηγήσουν στην άμεση αύξηση της απασχόλησης και των εισοδημάτων των πολιτών. Επίσης μπορούν να προβούν σε μέτρα δημοσιονομικής ή νομισματικής πολιτικής μέσω κατάλληλων προσαρμογών στα επιτόκια, την ενίσχυση των

ιδιωτικών επενδύσεων, της παραγωγής και συνεπώς της απασχόλησης μειώνοντάς την ανεργία.

- **Εκπαίδευση και κατάρτιση του εργατικού δυναμικού**

Οι κυβερνήσεις μπορούν να διευκολύνουν τους ανέργους στην απόκτηση επαγγελματικών γνώσεων και ειδικεύσεων μέσω των ταμείων ανεργίας έτσι ώστε να αποκομίσουν γνώσεις οι οποίες θα είναι χρήσιμες προκειμένου να απασχοληθούν στις θέσεις εργασίας που απαιτούνται στην αγορά. Ουσιαστικά με την μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας θα ανέβει το επίπεδο ευημερίας των πολιτών. Φυσικά η συγκεκριμένη αντιμετώπιση της ανεργίας δεν αποτελεί μια εύκολη διαδικασία και δεν συνδέεται με σίγουρη επιτυχία (Παυλόπουλος Γ.Π., 2000).

- **Αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων**

Η αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων συνδέεται με την παρεχόμενη εκπαίδευση προς αυτούς. Η εκπαίδευση που λαμβάνουν είτε από το σχολείο είτε από το πανεπιστήμιο πρέπει να έχει άμεση πρακτική εφαρμογή και όχι θεωρητική στην παραγωγική διαδικασία χωρίς να σπαταλώντας ανθρώπινοι πόροι. Είναι λοιπόν απαραίτητο να ληφθούν μέτρα με σκοπό να διευκολύνουν την πρόσληψη των νέων, οι οποίοι αποτελούν και το μέλλον της χώρας μας (Πρακτικά Ελληνογαλλικού συνεδρίου, 1998, Κατσορίδας, Α.Δ., 1998). Κρίνεται λοιπόν αναγκαίο να:

- Πραγματοποιείται πρακτική άσκηση των νέων σε επιχειρήσεις με αμοιβή
- Ενισχύεται η μερική απασχόληση και να αποφεύγεται το ταμείο ανεργίας
- Θεσπίζονται συμβάσεις περιορισμένου χρόνου εργασίας και κατάρτισης

- **Επαναπροσδιορισμός του εκπαιδευτικού συστήματος**

Το σημαντικότερο είναι να βελτιωθεί ο τρόπος με τον οποίο γίνεται ο επαγγελματικός προσανατολισμός των νέων. Στα σχολεία πρέπει οι μαθητές να παίρνουν ερεθίσματα τόσο από την αγορά όσο και από τις κατευθύνσεις στον εργασιακό χώρο του μέλλοντος για να είναι θέση να επιλέγουν με ορθό τρόπο το επάγγελμα που τους αρέσει και να μετανιώνουν αργότερα την απόφασή τους.

Επίσης, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, το σύστημα εκπαίδευσης και γενικότερα ο τρόπος εκπαίδευσης των φοιτητών στα πανεπιστήμια δεν πρέπει να στηρίζεται σε απαρχαιωμένες και ξεπερασμένες γνώσεις οι οποίες δεν έχουν καμία απολύτως πρακτική εφαρμογή. Οι καθηγητές οφείλουν να είναι ενημερωμένοι για τις συνθήκες που επικρατούν στην αγορά εργασίας αλλά και στο αντικείμενο τους και να κατευθύνουν κατάλληλα τους φοιτητές τους στο να επιλέξουν επαγγέλματα που ανταποκρίνονται στις εργασιακές ανάγκες της εκάστοτε εποχής. Ουσιαστικά το σύστημα σπουδών πρέπει να οδηγεί τον κάθε νέο στο να μπορεί να έχει τις γνώσεις που θα του επιτρέψουν να ανταπεξέλθει στο επάγγελμα που θα επιλέξει και να του επιτρέψουν να είναι αποδοτικός και αποτελεσματικός. Τα παγκόσμια πρότυπα εκπαίδευσης που βασίζονται στην επικοινωνία, στην ομαδική εργασία πρέπει να εφαρμοστούν και στην Ελλάδα.

- **Πρώθηση της μερικής απασχόλησης**

Η απασχόληση μπορεί να οδηγήσει στην μείωση την ανεργία. Αναλυτικότερα, η μερική απασχόληση με ελάχιστες 12 ώρες την εβδομάδα που στην ουσία σημαίνει 3 ημέρες με 4ωρη απασχόληση οδηγεί στην κατάργηση της πολυθεσίας και στην μείωση των ωρών εργασίας, ώστε να απασχολείται περισσότερο εργατικό δυναμικό. Με αυτόν τον τρόπο, θα ενισχυθεί η απασχόληση και θα δίνεται η δυνατότητα αύξησης της παραγωγικότητας με την είσοδο νέων ανθρώπων στην επιχείρηση (Ιωακείμογλου Η. 1999, Ιωακείμογλου Η. και Κρητικίδη Γ. 1999).

Η πρώθηση κατάλληλων κινήτρων από κυβερνήσεις ανεπτυγμένων χωρών σε όλο τον κόσμο ήδη εφαρμόζεται και αυτή η μορφή εργασίας θα παίζει

καθοριστικό ρόλο στη νέα ευέλικτη αγορά εργασίας που ήδη έχει αρχίσει. Με την καθιέρωση της μερικής απασχόλησης, οι εργαζόμενοι θα μπορούν να έχουν περισσότερο ελεύθερο χρόνο και να συνδυάσουν την εργασία τους με άλλες υποχρεώσεις, όπως για παράδειγμα σπουδές και οικογένεια.

Για να ενισχυθεί η μερική απασχόληση πρέπει να γίνουν τα ακόλουθα:

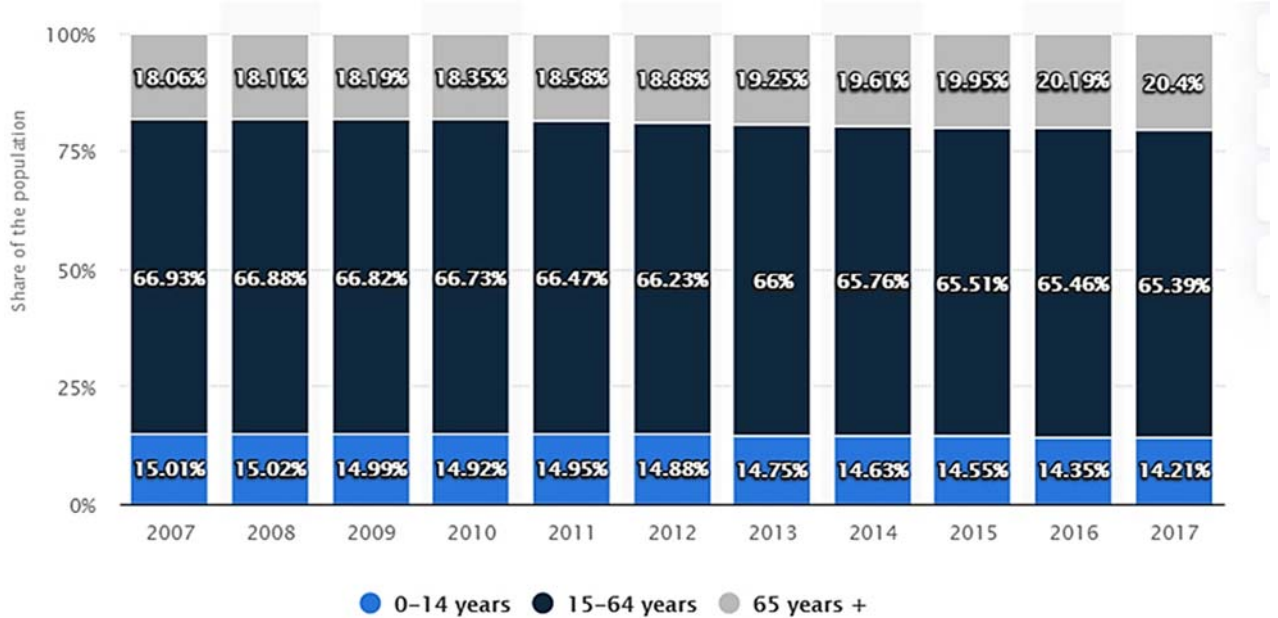
- Η μερική απασχόληση δεν πρέπει να θεωρείται υποδεέστερη μορφή εργασίας και να ενισχύεται από τις κυβερνήσεις όπως η κανονική απασχόληση.
- Η διάδοση και η αποδοχή της μερικής απασχόλησης από εργοδότες σε εργαζόμενους και η εξασφάλιση ίσης εργασιακής μεταχείρισης με εκείνους της πλήρους απασχόλησης
- Η τήρηση και δημοσιοποίηση καταστάσεων από τον ΟΑΕΔ, για τις ζητούμενες θέσεις μερικής απασχόλησης.

- **Νέοι σε ηλικία στην αγορά εργασίας και αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος**

Σύμφωνα με στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής η Ελλάδα είναι η χώρα με το μεγαλύτερο δημογραφικό πρόβλημα στα Βαλκάνια και η 5η κατά σειρά γήρανσης μεταξύ των 27 κρατών μελών της Ένωσης (Kourтали E., 2018). Όπως φαίνεται και στον Πίνακα 1.6.1, το μεγαλύτερο κομμάτι του πληθυσμού της χώρας, έχει ηλικία από 15 έως 64 ετών, με τις μεγαλύτερες ηλικίες να παρουσιάζουν επίσης αυξημένα ποσοστά και τις γεννήσεις των παιδιών να είναι πολύ λίγες.

Πίνακας 1.6.1

Η κατανομή του Ελληνικού πληθυσμού ανά ηλικίες από το 2007 έως το 2017

Πηγή: Statista.com (2019)

Σύμφωνα με τον πίνακα, για το 2017, περίπου το 14,21% του ελληνικού πληθυσμού ήταν στην κατηγορία από 0-14 ετών, το 65,39% στην ηλικιακή ομάδα από 15-64 ετών και το 20,4% ήταν πάνω από 65 ετών. Επακόλουθο αυτού του φαινομένου είναι η αύξηση της αναλογίας των ηλικιωμένων ατόμων στο σύνολο του πληθυσμού δημιουργώντας προβλήματα όχι μόνο στο δημογραφικό αλλά και στον εργασιακό χώρο με τους ανθρώπους μεγαλύτερης ηλικίας να κατέχουν θέσεις εργασίας των νέων ατόμων. Για αυτό το λόγο θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για να υπάρξουν στο μέλλον θέσεις εργασίας για τους νέους. Τα μέτρα που προτείνονται είναι τα ακόλουθα (European Commission, 2019):

- Εφαρμογή της εθελούσιας συνταξιοδότησης ή της πρόωρης συνταξιοδότησης σε άτομα ηλικίας πάνω από 55 ετών.
- Τα άτομα ηλικίας πάνω από 55 ετών εάν επιθυμούν να συνεχίσουν να εργάζονται να μπορούσαν να συμφωνήσουν να μειωθούν οι αποδοχές τους με στόχο το ποσό αυτό να δοθεί σε νέους εργαζόμενους μερικής ή

πλήρους απασχόλησης ή η οικονομική διαφορά να επιδοτείται από το κράτος. Έτσι επιτυγχάνεται ένας διπλός στόχος. Αρχικά προστατεύεται το ηλικιωμένο εργατικό δυναμικό και επίσης ελευθερώνονται θέσεις εργασίας.

- Αναδιάρθρωση του συνταξιοδοτικού συστήματος της χώρας με στόχο την ανακατανομή των πόρων υπέρ των ηλικιωμένων έτσι ώστε να μην χρειάζεται πλέον να εργαστούν.
- Η οικονομική υποστήριξη των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας μέσω επιδόματος κάποια χρόνια πριν την συνταξιοδοτική περίοδο για την απελευθέρωση θέσεων εργασίας (Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, 2018).

• Συμβολή του ΟΑΕΔ στην μείωση της ανεργίας

Με το ποσοστό ανεργίας στη χώρα μας την περίοδο της κρίσης να είχε φτάσει και το 27,4% το σύστημα κάλυψης των ανέργων αντιμετώπιζε πολλά προβλήματα καθώς έχει δημιουργηθεί για να μπορεί να αντιμετωπίσει μικρότερης διάρκειας συνθήκες και προβλήματα εργασίας με λιγότερη πολυπλοκότητα και απαιτήσεις. Πρέπει λοιπόν οι κυβερνήσεις να επανεξετάσουν και να σχεδιάσουν εκ νέου το σύστημα του ΟΑΕΔ το οποίο θα είναι πλέον προσαρμοσμένο στις νέες συνθήκες και απαιτήσεις με απώτερο στόχο να είναι ευέλικτο και αποτελεσματικό. Φυσικά για να επέλθει η αλλαγή πρέπει να υπάρχει ένα κλίμα συνεργασίας μεταξύ κρατικών φορέων, εργαζομένων, εργοδοτών για την επίτευξη κοινών στόχων. Οι προτάσεις για να επιτευχθεί αυτό είναι οι ακόλουθες:

- Βελτίωση του συστήματος ελέγχου της ανεργίας ώστε να μειωθεί η παράνομη εργασία και η παράνομη είσπραξη επιδομάτων.
- Γρηγορότερη καταβολή των εισφορών οι οποίες καταβάλλονται για την αντιμετώπιση της ανεργίας.

- Απαναπροσδιορισμός της κύριας επιδότησης και της επικουρικής επιδότησης και εφαρμογή κατάλληλων κριτηρίων σε κάθε περίπτωση που εξετάζεται
- Ανάπτυξη και αναδιοργάνωση των Γραφείων Ευρέσεων Εργασίας με στόχο την ανταπόκριση τους στην προσφορά και ζήτηση εργασίας σε όλη τη χώρα.
- Παροχή καθοδήγησης, κατάρτισης, επανεκπαίδευσης τόσο για την αναζήτηση της κατάλληλης εργασίας όσο στους παλιούς όσο και στους νέους ανέργους (Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, 2018).

- **Η αύξηση των επενδύσεων θα οδηγήσει στην μείωση της ανεργίας**

Η αύξηση των επενδύσεων τόσο σε επίπεδο επιχείρησης όσο και σε επίπεδο κράτους θα οδηγήσουν στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Θα διευρυνθούν οι αγορές, θα αυξηθεί ο ανταγωνισμός και θα υπάρχει κλίμα άνθησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Για να μπορέσει να μειωθεί η ανεργία στην χώρα μας προτείνονται τα ακόλουθα:

- Μέσω της προώθησης του ανταγωνισμού, της απλούστευσης των νομοθετικών και περιοριστικών κανόνων, της μείωσης της φορολογίας και της μείωσης των εμποδίων εισόδου νέων επιχειρηματιών ή νέων επιχειρήσεων
- Μέσω της επένδυσης σε νέες τεχνολογίες όπως πληροφορικής ή επικοινωνιών και την παροχή κατάλληλης εκπαίδευσης στον ανθρώπινο παράγοντα έτσι ώστε να μην αντικατασταθεί από αυτές αλλά να τονώσει την ανάπτυξη και εξέλιξη τους.
- Βελτίωση του υπάρχοντος επιχειρηματικού περιβάλλοντος, εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης και μείωση της γραφειοκρατίας μπορεί να αποτελέσουν το κλειδί στην προσέλκυση επενδύσεων

- **Άλλες προτάσεις μείωσης της ανεργίας**

- Η τόνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε τομείς που εκλείπουν από την Ελλάδα όπως είναι η βιομηχανική παραγωγή θα προσθέσει πολλά οφέλη στην κοινωνία. Η πολιτεία οφείλει να αξιοποιήσει τις πλουτοπαραγωγικές πηγές του τόπου, να ενισχύσει την ιδιωτική πρωτοβουλία ώστε να αυξηθούν οι επενδύσεις, να προσελκυσθούν ξένα κεφάλαια και να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίες (capital.gr, 2009).
- Δημιουργία προγραμμάτων που θα προσελκύσουν επενδύσεις εκτός των αστικών κέντρων με ανάπτυξη της γεωργίας, της αλιείας, της κτηνοτροφίας και άλλων κλάδων δημιουργώντας θέσεις εργασίας (Βλιώρας Σ,2019)
- Παροχή χρηματοδότησης ή χρηματοδότησης με πολύ χαμηλά επιτόκια δανεισμού ή κατάργηση φορολογίας ή παροχή εξ ειδικευμένης βοήθειας από ειδικούς σε νέους επιχειρηματίες νέους που ξεκινούν τη δική τους επιχείρηση για παράδειγμα start up επιχειρήσεις με απώτερο στόχο την προσέλκυση όλο και περισσότερων ατόμων και την μείωση της ανεργίας (Βλιώρας Σ,2019).

1.7 Απασχόληση και ανεργία στην Ελλάδα

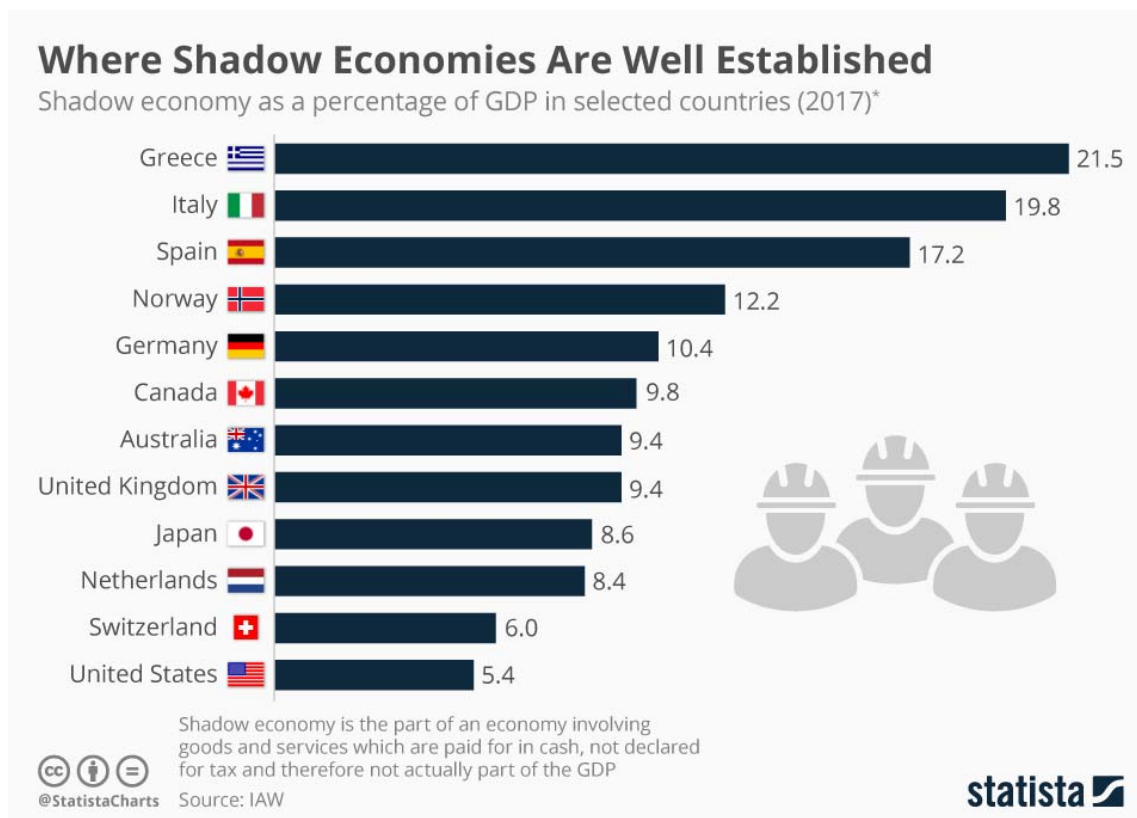
1.7.1 Ιστορική αναδρομή

Η οικονομία της Ελλάδας ιδιαίτερα μετά την μεταπολεμική εποχή ενίσχυσαν την αύξηση της ανεργίας στην χώρα. Το μεγάλο ύψος του παραεμπορίου και της παραοικονομίας, το μικρό μέγεθος των ελληνικών επιχειρήσεων, η εποχική δραστηριοποίηση σε διάφορους κλάδους, οι λίγες ξένες επενδύσεις αλλά και η κακοδιαχείριση των κρατικών πόρων έφεραν σε μεγαλύτερη όξυνση στο φαινόμενο αυτό.

Η ελληνική οικονομία ιδιαίτερα μετά το τέλος του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου αντιμετώπισε πολλά προβλήματα ανάπτυξης αλλά και δραστηριοτήτων παραοικονομίας τόσο με φοροδιαφυγή όσο και με πωλήσεις προϊόντων. Οι παραοικονομικές δραστηριότητες αναπτύσσονταν σε διάφορους επιχειρηματικούς κλάδους, αλλά και ανάμεσα σε φυσικά πρόσωπα. Το μέγεθος του προβλήματος ήταν και είναι ακόμα και σήμερα ιδιαίτερα μεγάλο με την παραοικονομία σε κάποιες περιόδους να έφθανε και το 50% του Ακαθάριστου εγχώριου Προϊόντος της χώρας. Όπως παρατηρούμε από την εικόνα 1.7.1.1 στην οποία απεικονίζεται για το έτος 2017 το ποσοστό της παραοικονομίας επιλεγμένων χωρών ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος τους η Ελλάδα είναι «πρωταθλήτρια» στον τομέα αυτό. Με βάση τις αναφορές του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου από ποιοτικές αναλύσεις έρευνας, οι χώρες με ιδιαίτερα αυστηρό νομοθετικό πλαίσιο αλλά και κακή δημοσιονομική πολιτική έχουν την τάση να εμφανίζουν ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά παραοικονομίας (Κ. Κανελλόπουλου, Κ. Μαυρομαρά, Θ. Μητράκου, 2003).

Εικόνα 1.7.1.1

Το ποσοστό της παραοικονομίας επιλεγμένων χωρών για το 2017

Πηγή: Statista (2019)

Μετά την μεταπολίτευση και κυρίως από το 1971 έως το 1981 η αύξηση του ποσοστού της ανεργίας οφείλεται κυρίως στη μετακίνηση του πληθυσμού από τις αγροτικές περιοχές όπου το ποσοστό απασχόλησης είναι υψηλότερο 41,6% του συνολικού πληθυσμού, προς τις αστικές περιοχές όπου το ποσοστό απασχόλησης ήταν 32,3%. Μεταξύ των ετών 1981 και 1991 το συνολικό ποσοστό απασχόλησης παρέμεινε σταθερό, κλείνοντας όμως διαφορές ανάλογα με το φύλο και την ηλικία(Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2017)

Την περίοδο από το 1981 έως το 1991 φανερώνονται αδυναμίες στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας καθώς παρόλο που είχαν γίνει μεταρρυθμίσεις, αυτές δεν απέδωσαν τα αναμενόμενα γιατί δεν μπόρεσαν να παίξουν ουσιαστικό ρόλο στην καταπολέμηση της ανεργίας των νέων.

Μετά το 1992 με την ψήφιση της συνθήκης του Μάαστριχ και την επικείμενη ένταξη της χώρας μας στην ζώνη του Ευρώ και μέχρι την ολοκλήρωσή της το 2000 λαμβάνονται μια σειρά μέτρα που οδηγούν στην αύξηση του ποσοστού ανεργίας. Στόχος των μέτρων ήταν η μείωση του πληθωρισμού, η μείωση των ελλειμμάτων του προϋπολογισμού που ξεπερνούσαν εκείνη την εποχή το 10% του ΑΕΠ και η μείωση του δημόσιου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ που ξεπερνούσε το 110% (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2013).

Την ίδια εποχή παρατηρείται στη χώρα μας μια μαζική είσοδος μεταναστών οι οποίοι προσέφεραν φθηνά εργατικά χέρια σε σχέση με τους Έλληνες εργαζόμενους και προτιμούνταν από τις ελληνικές επιχειρήσεις της παραοικονομίας. Κάποιοι κλάδοι της οικονομίας όπως εκείνοι των κατασκευών, του τουρισμού ή και της γεωργίας διακρίνονται από εποχικότητα και προτιμούν οι εργοδότες να μην απασχολούν μόνιμο εργατικό δυναμικό αλλά να έχουν εποχιακά άτομα. Η απασχόληση πολλών οικονομικών μεταναστών αλλά και παράνομων μεταναστών λαμβάνει χώρα σε τέτοιες εργασίες οι οποίες διακρίνονται από παραοικονομικές δραστηριότητες μεγεθύνοντας το πρόβλημα της ανεργίας στην χώρα μας. (Ρομπόλης Σ., 2010).

Η είσοδος της χώρας μας στην ζώνη του ευρώ διέυρυνε την αντιπαραγωγική δραστηριότητα, οδήγησε στο κλείσιμο πολλές ελληνικές μικρές επιχειρήσεις και αυξήθηκε η παραοικονομία. Η μεγάλη αύξηση του αριθμού των δημοσίων υπαλλήλων δεν ήταν αρκετή να περιορίσει το ποσοστό ανεργίας που κυμάνθηκε μέχρι και το 2008 κοντά στα επίπεδα του 10%. Από το 2009 η Ελληνική οικονομία καταγράφει αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης εξαιτίας της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης η οποία επηρεάζει πολλούς τομείς ακόμα και σήμερα.

Μετά το 2009 τα μέτρα λιτότητας που επιβλήθηκαν στην Ελλάδα από τους θεσμούς της ευρωπαϊκής ένωσης στο πλαίσιο της οικονομικής ανάκαμψης της χώρας το πρόβλημα της ανεργίας οξύνεται ακόμα περισσότερο ξεπερνώντας κατά πολύ το μονοψήφιο ποσοστό και φτάνοντας στο ιστορικά υψηλό 27,5% το 2013. Μόνο μέσα σε ένα χρόνο από την εφαρμογή των μέτρων του 2010, για τον

περιορισμό των δημοσιονομικών δαπανών προστέθηκαν 200.000 νέοι άνεργοι από τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, ενώ ήδη υπήρχαν οι προβλέψεις πως το ποσοστό της θα ξεπεράσει το 20%, γεγονός που επιβεβαιώθηκε (Ρομπόλης Σ., (2018).

Μετά το 2014 και μέχρι σήμερα το ποσοστό ανεργίας έχει πέσει περίπου στο 18% καθώς γίνονται προσπάθειες τόνωσης της ανταγωνιστικής ικανότητας των επιχειρήσεων και της ενίσχυσης των επενδύσεων στον ιδιωτικό τομέα που θα αποτελέσουν καθοριστικό σημείο ατμομηχανή για την έξοδο της χώρας μας από την μακροχρόνια ύφεση και την μείωση του υψηλού ποσοστού ανεργίας.

Όλα τα παραπάνω γεγονότα μπορούμε να τα παρατηρήσουμε παράλληλα με την εικόνα 1.7.1.2 που ακολουθεί στην συνέχεια και απεικονίζει την εξέλιξη του ποσοστού της ανεργίας στην Ελλάδα από το 1988 έως το 2015 ανά περιφέρεια της χώρας.

Εικόνα 1.7.1.2

Η εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας της Ελλάδας ανά περιφέρεια (1988-2015)

	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	Κεντρική Μακεδονία	Δυτική Μακεδονία	Ήπειρος	Θεσσαλία	Ιόνια Νησιά	Δυτική Ελλάδα	Στερεά Ελλάδα	Αττική	Πελοπόννησος	Βόρειο Αιγαίο	Νότιο Αιγαίο	Κρήτη
1988	7,7	9,0	6,8	5,9	5,0	6,9	3,4	7,2	6,9	10,0	5,8	5,4	5,2	3,5
1989	7,6	7,4	7,4	6,4	4,4	7,2	3,2	8,0	6,6	9,4	5,3	6,6	4,9	2,6
1990	7,0	5,7	6,4	10,0	3,2	7,8	3,4	7,7	6,5	8,8	5,8	4,7	4,7	2,5
1991	7,7	5,4	6,1	8,0	9,8	6,8	3,7	8,6	6,9	9,9	5,6	8,8	3,6	4,0
1992	8,7	7,7	7,4	9,0	8,4	8,3	2,6	9,5	12,0	10,5	8,3	5,2	3,9	3,7
1993	9,1	6,9	8,4	10,8	8,2	7,4	3,9	10,2	9,7	11,5	6,4	4,5	4,8	3,9
1994	9,3	8,1	8,8	9,5	8,6	7,1	3,5	11,1	11,2	11,5	6,8	7,3	3,8	4,2
1995	9,4	9,6	9,2	13,6	7,9	7,8	5,3	9,3	9,8	11,2	6,5	5,2	5,1	4,4
1996	9,9	10,0	9,1	17,3	12,2	7,8	5,8	8,9	10,8	12,0	6,8	7,5	5,0	3,5
1997	10,0	8,7	9,6	15,0	11,5	8,0	6,2	8,7	12,6	11,8	8,2	7,2	4,4	4,4
1998	11,2	10,0	10,4	13,0	14,0	11,9	6,9	11,9	12,9	12,3	8,0	11,2	10,0	8,6
1999	12,1	12,6	11,9	14,6	14,1	13,4	9,0	11,7	14,2	12,7	8,2	11,6	11,7	8,5
2000	11,4	9,0	11,1	15,1	11,7	12,9	9,8	10,7	14,7	12,0	9,7	7,4	11,6	7,4
2001	10,8	9,6	11,0	16,5	12,7	12,8	10,9	10,7	14,0	10,5	8,9	6,9	12,1	7,3
2002	10,4	10,4	11,5	14,9	11,2	11,2	10,0	10,7	10,6	9,5	7,7	9,8	15,0	8,8
2003	9,8	10,5	10,4	16,5	11,6	10,6	11,8	9,5	9,6	9,1	8,4	8,2	12,1	7,6
2004	10,6	13,2	12,3	16,5	11,1	9,8	11,4	12,6	12,8	9,3	9,0	9,6	8,9	7,8
2005	10,0	11,9	11,2	18,1	11,5	9,4	8,6	10,7	11,0	9,1	8,6	10,6	9,5	7,2
2006	9,0	11,1	9,5	14,2	9,8	8,2	11,2	9,7	9,2	8,5	7,5	9,6	9,0	7,2
2007	8,4	9,8	9,1	12,1	10,0	7,8	9,0	9,9	9,4	7,8	7,3	8,1	9,4	5,4
2008	7,8	8,8	8,4	12,5	9,9	8,3	8,3	9,9	8,5	6,7	7,0	4,7	8,3	6,4
2009	9,6	11,1	10,1	12,4	11,2	9,2	9,5	9,7	10,5	9,1	7,9	6,6	12,3	9,0
2010	12,7	14,5	13,7	15,4	12,6	12,1	14,6	11,9	12,5	12,6	9,6	9,4	14,6	12,0
2011	17,9	20,2	19,7	23,1	16,5	16,8	14,1	17,6	19,0	18,0	13,8	15,0	15,2	15,8
2012	24,4	22,8	26,2	29,7	22,5	22,6	14,7	25,6	27,9	25,8	19,2	21,8	15,4	22,3
2013	27,6	26,8	30,2	31,6	27,4	25,4	18,1	28,4	28,2	28,7	21,9	22,0	21,3	24,9
2014	26,5	24,2	28,7	27,6	26,8	25,4	21,4	28,7	26,8	27,3	23,4	22,3	20,1	24,0
2015	24,9	23,4	26,0	30,7	24,5	26,9	19,0	28,5	25,8	25,2	22,3	18,0	14,9	24,2
μέσο ποσοστό 1998-2015	14,2	14,4	15,1	18,6	14,9	14,2	12,1	14,9	15,4	14,1	11,6	11,8	12,9	11,9
αύξηση 1998-2015	13,7	13,4	15,6	17,8	10,5	15,1	12,0	16,6	12,9	12,9	14,3	6,8	4,8	15,6
αύξηση 2008-2015	17,1	14,5	17,5	18,2	14,7	18,6	10,6	18,6	17,3	18,5	15,3	13,2	6,5	17,8

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2017)

Κεφάλαιο 2^ο

Πληθωρισμός

2.1 Εισαγωγή

Στο δεύτερο κεφάλαιο της Μεταπτυχιακής Διατριβής πραγματοποιείται η ανάλυση του φαινομένου του πληθωρισμού και των διακρίσεων του. Δίνεται ο ορισμός του, ο τρόπος υπολογισμού του, αναλύεται το κοινωνικό του κόστος, ποιες είναι οι συνέπειες του και με ποιους τρόπους θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί από τις κυβερνήσεις των χωρών. Επίσης παρουσιάζονται τα

στοιχεία του πληθωρισμού της Ελλάδας καθώς και ο ρυθμός μεταβολής του από το 1995 μέχρι το 2018.

2.2 Ο πληθωρισμός και οι σημαντικές διακρίσεις του

- **Πληθωρισμός**

Ο πληθωρισμός αποτελεί έναν πολύ καθοριστικό παράγοντα για τις οικονομικές αποφάσεις των κυβερνήσεων αλλά και των κεντρικών τραπεζών. Ουσιαστικά ο πληθωρισμός αφορά την αύξηση των τιμών των προϊόντων ή των υπηρεσιών οι οποίες οδηγούν στην μείωση της αγοραστικής δύναμης τόσο των μισθών όσο και των αποταμιεύσεων των ανθρώπων. Σε πολλές περιπτώσεις η μεγάλη αύξηση του πληθωρισμού μπορεί να οδηγήσει σε κατάρρευση μιας οικονομίας αλλά και σε άνοδο της ανεργίας (Αντζουλάτος Α., 2011).

Ο πληθωρισμός αποτελεί ένα φαινόμενο το οποίο επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες οι οποίοι υφίστανται στην καθημερινότητά μας και στην οικονομική μας ζωή με αποτέλεσμα να επηρεάζονται τόσο οι συνθήκες της προσφοράς όσο και εκείνες της ζήτησης για αγαθά και υπηρεσίες, για συντελεστές παραγωγής αλλά και για διάφορα περιουσιακά στοιχεία. Ο πληθωρισμός αποτελεί μία σοβαρή παθολογία του χρηματοοικονομικού συστήματος με την κατανόηση του να είναι ιδιαίτερα σημαντική για την σωστή λειτουργία μίας υγιούς οικονομίας.

Αναλυτικότερα, για να υπάρξει πληθωρισμός σε μια οικονομία πρέπει να παρατηρηθεί μια συνεχής άνοδος του επιπέδου των τιμών για μεγάλη χρονική διάρκεια. Η μέτρηση του πληθωρισμού πραγματοποιείται σε διάφορα χρονικά διαστήματα, τα οποία μπορεί να είναι τρίμηνα, εξάμηνα ή και ετήσια. Η συνήθης πρακτική είναι να εκφράζεται σε ετήσια βάση (Argandoña, Antonio, 2016).

Για να παρατηρηθεί το φαινόμενο του πληθωρισμού πρέπει να υπάρξουν μεταβολές από την πλευρά της προσφοράς και της ζήτησης αγαθών ή υπηρεσιών με συνεχείς επιδράσεις. Το φαινόμενο του πληθωρισμού εμφανίζεται όταν η ζήτηση για το προϊόν μιας οικονομίας αυξάνεται με ταχύτερο ρυθμό από ό,τι η προσφορά του. Αλλά επίσης πληθωρισμός μπορεί να παρατηρηθεί και σε περιόδους που η οικονομία βρίσκεται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα οικονομικής δραστηριότητας και αυτός εμφανίζεται από μεταβολές στην προσφορά των προϊόντων ή των υπηρεσιών. Το φαινόμενο του πληθωρισμού μπορεί να είναι διακριτό και να εμφανίζεται με αύξηση των τιμών ή να μην είναι διακριτό και η αύξηση των τιμών να αντιμετωπίζεται με διάφορα κυβερνητικά μέτρα. Ουσιαστικά η άνοδος του πληθωρισμού χρήζει σωστή σταθεροποιητική πολιτική από τις κυβερνήσεις (Abel, B.A. and Bernanke, S.B., 2002).

Πολλές χώρες παγκοσμίως διακρίνονται από συνθήκες οικονομικής αστάθειας η οποία μεταφέρεται και στις τιμές των προϊόντων με αποτέλεσμα σε πολλές περιπτώσεις να αυξάνονται υπερβολικά προκαλώντας προβλήματα. Χαρακτηριστική περίπτωση είναι όταν οι τιμές των προϊόντων αυξάνονται συνεχώς και για πολλές χρονικές περιόδους με σταθερούς ρυθμούς, με το φαινόμενο αυτό να αναφέρεται ως υπερπληθωρισμός. Για παράδειγμα περίοδος υπερπληθωρισμού παρατηρήθηκε στην Ελλάδα τα έτη 1943 και 1944 το μέσο μηνιαίο ποσοστό αύξησης των τιμών ήταν 365% και η προσφορά χρήματος αυξανόταν περίπου κατά 220% τον μήνα. Επίσης παρατηρήθηκε και στην Ουγγαρία το 1945, στην Γερμανία το 1922 (Κώττης, Χ.Γ., Κώττη-Πετράκη. Α., 2000).

- **Υπερπληθωρισμός**

Τα υψηλά επίπεδα πληθωρισμού έχουν μελλοντικό κόστος το οποίο αυξάνεται όσο αυξάνεται και ο πληθωρισμός. Όταν υπάρχει το πρόβλημα του υπερπληθωρισμού ουσιαστικά χάνεται το μέτρο της λογικής των συναλλαγών. Επειδή δεν υπάρχει σαφής ορισμός για τον υπερπληθωρισμό, ακολουθείται η παραδοχή πως είναι όταν υπάρχει μηνιαίως πληθωρισμός πάνω από 50% ή από

1% την ημέρα. Εάν το σκεφτούμε αυτό καλύτερα προκύπτει πως με 50% πληθωρισμό τον μήνα οι τιμές των προϊόντων και των υπηρεσιών διπλασιάζονται περίπου κάθε 1,5 μήνα ή πάνω από ένα εκατομμύριο φορές μέσα σε τρία χρόνια (Williams H. Branson – James M. Litvack, 1998).

Ο υπερπληθωρισμός είναι ένα φαινόμενο που οξύνθηκε ιδιαίτερα τον 20ο αιώνα και συνήθως προκαλείται από υπερβολική αύξηση της νομισματικής κυκλοφορίας. Καθώς όπως είναι κατανοητό, τα περισσότερα χρήματα είναι προσβάσιμα για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών με αποτέλεσμα να οδηγούμαστε σε αύξηση των τιμών τους. Ουσιαστικά ο πληθωρισμός είναι ίσος με τον ρυθμό που αυξάνεται η νομισματική κυκλοφορία, δηλαδή μια αύξηση της νομισματικής κυκλοφορίας και κατ' επέκταση του όγκου των συναλλαγών θα οδηγήσει ίδια αύξηση του επιπέδου των τιμών (Baumol W. J. & Blinder, A. S. 2012).

Όπως γίνεται κατανοητό το κόστος του υπερπληθωρισμού είναι πολύ μεγάλο καθώς με την μεταβολή των τιμών το χρήμα χάνει την ουσιαστική του αξία. Η κύρια αιτία λοιπόν που προκαλεί τον υπερπληθωρισμό είναι η υπερβολική αύξηση της προσφοράς χρήματος από τις Κεντρικές Τράπεζες για να αντιμετωπίσουν συνήθως τα μεγάλα ελλείμματα του προϋπολογισμού τους, τα οποία τα αντιμετωπίζουν με την εκτύπωση του χρήματος. Για τον λόγο αυτό ο υπερπληθωρισμός έχει αρκετές συνέπειες με την κυριότερη να είναι πως τα χρήματα χάνουν την αξία τους έχοντας πολύ μικρή αγοραστική δύναμη. Επίσης οι επενδυτές αποφεύγουν την επένδυση τόσο στην χώρα όσο και στο ίδιο το νόμισμα αυξάνοντας το πρόβλημα του υπερπληθωρισμού. Ακόμη αυξάνεται ο αντιπραγματισμός καθώς δίνονται στις συναλλαγές κοσμήματα, ακίνητα, έπιπλα κλπ. (Mankiw G., 2002, Αντζουλάτος Α. 2011).

- **Αντιπληθωρισμός**

Ο αντιπληθωρισμός ορίζεται ως η συνεχής μείωση κάποιου βασικού δείκτη τιμών μιας χώρας όπως είναι ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή, ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ κλπ. Ο αντιπληθωρισμός μπορεί να δημιουργηθεί τόσο από την πλευρά

της προσφοράς όσο και από την πλευρά της ζήτησης. Συνήθως ο πρώτος θεωρείται καλός ενώ ο δεύτερος κακός (Γκότσης Χ., 1990).

Ο αντιπληθωρισμός από την πλευρά της προσφοράς αυξάνει την αγοραστική δύναμη των ανθρώπων, δημιουργεί υψηλότερα κέρδη για τις επιχειρήσεις και οδηγεί στην πτώση των τιμών. Ενώ αντίθετα ο αντιπληθωρισμός από την πλευρά της ζήτησης οδηγεί σε έναν φαύλο κύκλο συνεχούς μείωσης των τιμών, πτώχευσης επιχειρήσεων αύξησης της ανεργίας κλπ. για να γίνει πιο κατανοητή η διάκριση τους, παράδειγμα αντιπληθωρισμού από την πλευρά της προσφοράς είναι όταν το ν 19ο αιώνα με την βιομηχανική επανάσταση αυξήθηκε η παραγωγικότητα ενισχύθηκε η ανάπτυξη και έπεσαν οι τιμές των παραγόμενων προϊόντων.

Μπορεί με την πρώτη εντύπωση ο αντιπληθωρισμός να θεωρείται κάλος αλλά πολύ εύκολα μπορεί να μετεξελιχθεί σε κακό εάν έχει πολύ μεγάλη διάρκεια και να εκθετικό βαθμό την πιθανότητα κατάρρευσης της οικονομίας. Μερικές από τις συνέπειες του αντιπληθωρισμού είναι πως αυξάνει το πραγματικό επιτόκιο δανεισμού, το ασφάλιστρο κινδύνου της χώρας και ουσιαστικά την πιθανότητα πτώχευσης της. Επίσης μπορεί να οδηγήσει τα πραγματικά επιτόκια σε πολύ υψηλά επίπεδα αλλά και σε αναδιανομή του εισοδήματος και του πλούτου των πολιτών.

- **Στασιμοπληθωρισμός**

Στασιμοπληθωρισμός είναι το φαινόμενο κατά το οποίο για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα παρατηρείται η αύξηση του ποσοστού ανεργίας μαζί με την ύπαρξη υψηλού πληθωρισμού (Αντζουλάτος Α. 2011). Αυτός ο πληθωρισμός διαφέρει από τις συνηθισμένες περιπτώσεις πληθωρισμού, που είναι πληθωρισμοί ζήτησης, καθώς πρόκειται για μια ένδειξη της μη αποτελεσματικής αγοράς γιατί παραδοσιακά τα ποσοστά της ανεργίας κινούνται αντίστροφα με τον πληθωρισμό (euretirio.com, 2019).

Ο στασιμοπληθωρισμός είναι μια άκρως επικίνδυνη εξέλιξη της οικονομίας και εντοπίζεται όταν το κόστος επένδυσης αυξάνεται, ώστε να διαχέεται στην αγορά, δημιουργώντας πληθωρισμό, ενώ δεν υπάρχει αύξηση της προσφοράς αγαθών καθώς αποτρέπει τις επιχειρήσεις στο να επενδύουν. Σε πολλές περιπτώσεις δημιουργείται και το αντίθετο που επιθυμητού φαινομένου, δηλαδή αντί για επενδύσεις των επιχειρήσεων έχουμε το κλείσιμο τους και την αύξηση του ποσοστού ανεργίας (wikipedia.org, 2019, bankingnews.gr, 2013)

Ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να προκληθεί το φαινόμενο του στασιμοπληθωρισμού μπορεί να είναι είτε επειδή η οικονομία λειτουργεί μονοπωλιακά ή ολιγοπωλιακά με αποτέλεσμα να επιβάλλονται μεγαλύτερες τιμές, είτε επειδή αυξάνονται οι μισθοί. Χαρακτηριστικό παράδειγμα στασιμοπληθωρισμού είναι η περίοδος μετά την πρώτη πετρελαϊκή κρίση του 1973 (Βαβούρας Ι., 2019)

2.3 Δείκτες μέτρησης του πληθωρισμού

Στην διεθνή βιβλιογραφία υπάρχουν πολλοί τρόποι με τους οποίους μπορεί να υπολογιστεί ο πληθωρισμός μιας χώρας. Χρησιμοποιούνται συγκεκριμένοι δείκτες οι οποίοι αποτυπώνουν την αύξηση του κόστους ζωής με στόχο την εκτίμηση των υπαρχόντων πληθωριστικών πιέσεων και τον διαχωρισμό τους από τις παροδικές. Μερικοί από τους σημαντικότερους δείκτες μέτρησης του πληθωρισμού είναι οι ακόλουθοι (Patel, Nikhil and Villar, Agustin, 2016):

- **Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΚΤ)**

Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΚΤ) αποτελεί έναν δείκτη με τον οποίο μπορούμε να μετρήσουμε το διαχρονικό κόστος ζωής. μετρά τις μεταβολές του κόστους ζωής των καταναλωτών εξαιτίας των μεταβολών των τιμών των αγαθών και υπηρεσιών που καλούνται να πληρώσουν. Για τον λόγο αυτό χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των αυξήσεων σε μισθούς, συντάξεις και άλλα εισοδήματα με απώτερο στόχο να διατηρηθεί σταθερό το βιοτικό επίπεδο των νοικοκυριών. Για τον υπολογισμό του συγκεκριμένου δείκτη χρησιμοποιούμε ως αριθμητή το κόστος ενός τυπικού καλαθιού αγαθών και υπηρεσιών σε τρέχουσες τιμές και ως παρονομαστή το κόστος ενός τυπικού καλαθιού αγαθών και υπηρεσιών σε τιμές έτους βάσης.

Η αναθεώρηση του δείκτη πρέπει να γίνεται αρκετά συχνά καθώς οι συνθήκες διαβίωσης και η διάρθρωση της κατανάλωσης μεταβάλλονται διαχρονικά εξαιτίας της επίδρασης διαφόρων οικονομικών, κοινωνικών αλλά και τεχνολογικών μεταβολών, με στόχο να αντικατοπτρίζονται τα υφιστάμενα καταναλωτικά πρότυπα σε κάθε περίοδο.

- **Ο Αποπληθωριστής του ΑΕΠ**

Ο Αποπληθωριστής του ΑΕΠ αποτελεί έναν οικονομικό δείκτη που επιτρέπει την διαχρονική σύγκριση της αξίας παραγωγής. Επειδή ο πληθωρισμός δημιουργεί προβλήματα στην πραγματική αξία της παραγωγής, ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ μας βοηθάει να συγκρίνουμε την παραγωγή και μέσω αυτής να εκτιμήσουμε πόσο μεταβάλλεται η ευημερία των πολιτών. Ο συγκεκριμένος δείκτης έχει ιδιαίτερη χρησιμότητα καθώς συγκρίνεται το κόστος ζωής και την αξία της παραγωγής με τους μεταβαλλόμενους ρυθμούς στις τιμές των αγαθών και υπηρεσιών. Για τον υπολογισμό του συγκεκριμένου δείκτη χρησιμοποιούμε ως αριθμητή την αξία παραγωγής σε τρέχουσες τιμές και ως παρονομαστή την αξία παραγωγής σε τιμές έτους βάσης. Να αναφέρουμε πως η αξία παραγωγής σε τρέχουσες τιμές αποτελεί το ονομαστικό ΑΕΠ ενώ η αξία παραγωγής σε τιμές έτους βάσης αποτελεί το πραγματικό ΑΕΠ. Ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ του έτους βάσης εξ ορισμού είναι ίσος με 100 μονάδες βάσης.

- **Ο Δείκτης Τιμών Χονδρικής Πώλησης**

Ο Δείκτης Τιμών Χονδρικής Πώλησης αντιστοιχεί στη μέση μεταβολή των τιμών των βασικών προϊόντων σε επίπεδο χονδρικής. Ουσιαστικά μετράει τις μεταβολές των τιμών των παραγωγών των αγαθών του πρωτογενή και δευτερογενή τομέα της οικονομίας, καθώς και εκείνες που αφορούν τις τιμές των εισαγόμενων προϊόντων. Στον συγκεκριμένο δείκτη όπως γίνεται κατανοητό υπολογίζονται τα τελικά αγαθά και όχι οι υπηρεσίες με απώτερο στόχο να μετριέται η μεταβολή των τιμών τους κατά τις συναλλαγές χονδρικής που πραγματοποιούνται μεταξύ των παραγωγικών τομέων και των τομέων της τελικής ζήτησης της οικονομίας (el.gadget-info.com, 2019).

Οι δείκτες τιμών χονδρικής καλύπτουν μόνο τις εκροές των τελικών προϊόντων από τους παραγωγικούς τομείς προς τους τομείς της τελικής ζήτησης. Ο συγκεκριμένος δείκτης δεν καλύπτει εξ ολοκλήρου κανένα τομέα της οικονομίας, επειδή όμως περιλαμβάνει πρώτες ύλες και κεφαλαιουχικά αγαθά,

αποτελεί για τη βιομηχανία ένα καλύτερο μέτρο του πληθωρισμού. Τέλος, χρησιμοποιείται συχνά ως δείκτης της μελλοντικής εξέλιξης του πληθωρισμού για τον καταναλωτή Βαβούρας Ι., 2019).

- **Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕΔΤΚ)**

Ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕΔΤΚ) χρησιμοποιείται ως δείκτης μέτρησης του πληθωρισμού μιας χώρας. Μετρά τις μεταβολές στις τιμές καταναλωτή, χωρίς την επίπτωση των μεταβολών των φόρων επί των αγαθών και υπηρεσιών, εντός της ίδιας χρονικής περιόδου (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2019). Αναγνωρίζεται ότι η εξέλιξη των τιμών καταναλωτή αποτελεί το ικανοποιητικότερο μέτρο του πληθωρισμού ιδιαίτερα στις χώρες της ζώνης του ευρώ καθώς θεωρείται πως εκφράζει με μεγαλύτερη αξιοπιστία τις μεταβολές των τιμών των αγαθών και υπηρεσιών των καταναλωτών.

2.4 Πληθωρισμός Ζήτησης και πληθωρισμός Προσφοράς

Όπως προαναφέρθηκε και στην ενότητα 2.2, πληθωρισμός ορίζεται ως η συνεχής αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών των προϊόντων και υπηρεσιών μιας οικονομίας που προκαλεί πτώση στην αγοραστική δύναμη, καθώς κάθε χρηματική μονάδα αγοράζει λιγότερα αγαθά και υπηρεσίες μέσα σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο (wikipedia.org, 2019). Ο πληθωρισμός μπορεί να είναι είτε θετικός, είτε αρνητικός. Επειδή στις αγορές οι τιμές καθορίζονται κυρίως από την προσφορά και τη ζήτηση των προϊόντων και υπηρεσιών, οι δυνάμεις αυτές επιδρούν και στον πληθωρισμό καθώς επηρεάζεται από αυτές και φυσικά από την ποσότητα χρήματος που υπάρχει γενικά σε μια οικονομία (Fox, Gerald T., 2007).

Ο πληθωρισμός ζήτησης είναι μια περίπτωση κατά την οποία προκύπτει όταν μια οικονομία γνωρίζει πολύ γρήγορη οικονομική ανάπτυξη και η συνολική ζήτηση αυξάνεται με μεγαλύτερους ρυθμούς από την παραγωγή που μπορεί να έχει μια οικονομία. Το αποτέλεσμα σε αυτή την περίπτωση είναι να δημιουργούνται συνθήκες υπερβάλλουσας ζήτησης και φυσικά να εντείνονται οι πληθωριστικές πιέσεις. Φυσικά όμως οι πληθωριστικές πιέσεις μπορεί να υπάρξουν και από την πλευρά της προσφοράς. Σε αυτή την περίπτωση παρατηρείται η μείωση της παραγωγής σε κάποιο σημείο της παραγωγικής διαδικασίας.

Η αύξηση της ζήτησης από τα νοικοκυριά αποτελεί ένα φαινόμενο που μπορεί να συμβεί πολύ γρήγορα ενώ η αύξηση της προσφοράς είναι πιο περίπλοκη καθώς χρειάζονται επενδύσεις, σχεδιασμός και χρόνος για τις νέες παραγωγικές μονάδες. Ο πληθωρισμός της ζήτησης μπορεί να δημιουργηθεί με χαμηλή ένταση σε περιόδους που η ανάπτυξη της οικονομίας είναι σε χαμηλά επίπεδα ή ακόμα και να μειώνεται σε περιόδους ύφεσης. Και στις δύο περιπτώσεις πληθωριστικών πιέσεων, αυξάνεται το ποσοστό ανεργίας και ανάλογα με τα επίπεδα του πληθωρισμού όσο πιο ισχυρές είναι οι πληθωριστικές πιέσεις τόσο μεγαλύτερης έντασης θα είναι η απαιτούμενη

επιβράδυνση για την αντιμετώπιση των πληθωριστικών πιέσεων αυτών. Συνεπώς λοιπόν οι πληθωριστικές πιέσεις μπορούν να επέλθουν και από την πλευρά της προσφοράς και από την πλευρά της ζήτησης δημιουργώντας ανισορροπίες σε μια οικονομία.

Τέλος αυτό που έχει πολύ μεγάλη σημασία να αναφερθεί είναι πως οι κυβερνήσεις, οι αρχές και οι κεντρικές τράπεζες δεν μπορούν εύκολα να αντιμετωπίσουν τις πληθωριστικές πιέσεις από την πλευρά της προσφοράς και για αυτό τον λόγο μέσω της μείωσης της δημόσιας κατανάλωσης ή της αύξησης των επιτοκίων προσπαθούν να μειώσουν τις πληθωριστικές πιέσεις από την πλευρά της ζήτησης. Να αναφερθεί πως σύμφωνα με την διεθνή βιβλιογραφία είναι πολύ πιθανό να μην υπάρχουν πληθωριστικές πιέσεις σε περιόδους μεγάλης ανάπτυξης της οικονομίας καθώς αυτές θα αντιμετωπιστούν από τις αντίστοιχες αντιπληθωριστικές πιέσεις από την πλευρά της προσφοράς.

2.5 Οι συνέπειες και το κοινωνικό κόστος του πληθωρισμού

Ο πληθωρισμός αποτελεί ένα κοινωνικό πρόβλημα που χρήζει ιδιαίτερης προσοχής και αντιμετώπισης από τις κυβερνήσεις καθώς μεταβάλλει το γενικό επίπεδο των τιμών των προϊόντων και των υπηρεσιών προκαλώντας σύγχυση σε μια κοινωνία και κατ' επέκταση σε μια ολόκληρη χώρα. Παρακάτω λοιπόν περιγράφονται μερικές από τις συνέπειες που προκαλεί η άνοδος του πληθωρισμού και τι αντίκτυπο παρουσιάζουν.

Αρχικά να αναφέρουμε πως ο πληθωρισμός προκαλεί στρεβλή και αναποτελεσματική κατανομή των περιορισμένων παραγωγικών πόρων της οικονομίας. Οι επενδύσεις γίνονται χαμηλότερες, αυξάνονται οι κοινωνικές εντάσεις και η διαφθορά και μειώνεται η κοινωνική ευημερία των πολιτών. Όταν υπάρχει σταθερότητα στις τιμές των προϊόντων και των υπηρεσιών, δηλαδή δεν υπάρχουν πιέσεις από την πλευρά του πληθωρισμού η οικονομία λειτουργεί σε ισορροπία. Υπάρχει ισορροπία μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης και ουσιαστικά δεν υπάρχει υπερβάλλουσα προσφορά η οποία θα οδηγούσε σε μείωση των τιμών και ούτε υπερβάλλουσα ζήτηση που θα οδηγούσε σε αύξηση των τιμών.

Ο πληθωρισμός οδηγεί στην αναδιανομή όχι μόνον του εισοδήματος αλλά και του πλούτου μέσα σε μια κοινωνία. Έχει άμεσες επιρροές στα νοικοκυριά, στις επιχειρήσεις και στους αποταμιευτές. Όσον αφορά τα νοικοκυριά η αύξηση των τιμών των προϊόντων και των υπηρεσιών οδηγεί στην αύξηση του συνολικού κόστους ζωής τους με αποτέλεσμα να μειώνεται η αγοραστική δύναμη των μισθών και να έχει ως αποτέλεσμα την χειροτέρευση του βιοτικού τους επιπέδου. Με την αύξηση του πληθωρισμού, αυξάνεται και το επίπεδο των τιμών με αποτέλεσμα εάν δεν προσαρμοστούν αμέσως οι ονομαστικοί μισθοί σε αυτές τις αυξήσεις, τότε έχουμε την μείωση των πραγματικών μισθών υποβαθμίζοντας την αξία των χρημάτων των ατόμων. Τα εισοδήματα ορισμένων ατόμων δεν αυξάνονται με τον ίδιο ρυθμό με τις τιμές και αυτό έχει

ως αποτέλεσμα τη μείωση του πραγματικού τους εισοδήματος. Οι συνέπειες για τις διάφορες κοινωνικές ομάδες εξαρτώνται από τον βαθμό επίδρασης του πληθωρισμού σε αυτές. Για παράδειγμα στα άτομα με χαμηλό ή μεσαίο εισόδημα ή και στους συνταξιούχους δε μεταβάλλονται συνήθως με τον ίδιο ρυθμό με τις τιμές και αυτό οδηγεί στην αναδιανομή του εισοδήματος προς εκείνα τα άτομα των οποίων τα εισοδήματα αυξάνονται περισσότερο από την αύξηση των τιμών. Όταν οι εργαζόμενοι αντιληφθούν τη μείωση των πραγματικών τους μισθών και θα ασκήσουν πιέσεις προκειμένου να γίνει προσαρμογή των ονομαστικών τους μισθών στο νέο επίπεδο των τιμών. Μέχρι να γίνει η αναπροσαρμογή των μισθών τους, τα άτομα σε τέτοιες περιπτώσεις καταφεύγουν σε επενδύσεις μη παραγωγικών στοιχείων όπως είναι η γη, τα πολύτιμα αντικείμενα, το ξένο συνάλλαγμα ή αγοράζουν καταναλωτικά αγαθά. Σε αυτή την περίπτωση αυξάνονται οι κερδοσκοπικές δραστηριότητες και δεν γίνονται μακροχρόνιες επενδύσεις που πιθανώς θα ήταν αποτελεσματικότερες στο μέλλον (Berentsen, Aleksander and Menzio, Guido and Wright, Randall D., 2009).

Ο πληθωρισμός έχει άμεση επίδραση και στις επιχειρήσεις. Αρχικά αυξάνει το συνολικό κόστος παραγωγής των προϊόντων καθώς ο ρυθμός αύξησης των τιμών των διαφόρων παραγωγικών συντελεστών αυξάνεται. Επίσης κάνει πιο δύσκολη την χάραξη της τιμολογιακής τους και μισθολογικής τους πολιτικής γιατί όταν αλλάζει ο πληθωρισμός πρέπει οι επιχειρήσεις να αλλάζουν συνεχώς τις τιμές τους και τους μισθούς των εργαζομένων τους για να προσαρμόζονται στις αλλαγές αυτές.

Ο πληθωρισμός δημιουργεί αναδιανομή του πλούτου μεταξύ χρηματοδοτών και των χρηματοδοτούμενων δηλαδή εκείνων που δανείζουν χρήματα και εκείνων που δανείζονται χρήματα. Τα άτομα που διαθέτουν τίτλους σταθερής απόδοσης, όπως είναι οι ομολογίες ή οι καταθέσεις σε τραπεζικά ιδρύματα, ή έχουν χορηγήσει δάνεια, ζημιώνονται, ενώ οι χρεώστες κερδίζουν. Παράλληλα επηρεάζει την λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος γιατί δυσχεραίνει τις προοπτικές των επιχειρήσεων που χρειάζονται χρηματοδότηση. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω επειδή ο πληθωρισμός αυξάνει την ταχύτητα κυκλοφορίας του χρήματος καθώς οι εργαζόμενοι προκειμένου να προστατέψουν την αγοραστική δύναμη των μισθών τους θα οδηγηθούν να

κάνουν άμεσα τις αγορές τους κάνοντας αναλήψεις χρημάτων και πληρωμές με επιταγές. Το ίδιο ακριβώς θα γίνει και από τις επιχειρήσεις για να μπορέσουν να προστατέψουν την αγοραστική αξία των εσόδων τους. Οι τράπεζες κερδίζουν από την σχετική παροχή υπηρεσιών καθώς ο πληθωρισμός δημιουργεί εύκολη πηγή εισοδήματος για αυτές, η οποία μειώνει τα κίνητρα τους για να ασχοληθούν με τις κύριες δραστηριότητες τους δηλαδή την αποδοχή καταθέσεων και την χορήγηση δανείων.

Επίσης μια ακόμη δυσμενής συνέπεια του πληθωρισμού είναι πως προκαλεί αναδιανομή του πλούτου ανάμεσα στην κυβέρνηση και τον ιδιωτικό τομέα. Ουσιαστικά ο πληθωρισμός αποτελεί μια μορφή φορολογίας σε αυτούς που έχουν χαρτονομίσματα και κέρματα καθώς όταν αυξάνεται, μειώνεται η αξία τους και από αυτή την μείωση κερδίζει η κυβέρνηση.

Ακόμη μια πολύ σημαντική συνέπεια του πληθωρισμού είναι πως αυξάνει το κόστος δανεισμού της χώρας καθώς αυξάνονται τα ασφάλιστρα κινδύνου της. Ο υψηλός πληθωρισμός δείχνει την αναποτελεσματικότητα της οικονομίας και αποτελεί ένδειξη σημαντικών οικονομικών προβλημάτων όπως είναι το έλλειμμα στον προϋπολογισμό της καθώς η κυβέρνηση δεν μπορεί να το μειώσει μέσω αύξησης των εσόδων από φόρους ή μέσω μείωσης των δαπανών της και κατευθύνεται στην έκδοση πληθωριστικού χρήματος. Τα γεγονότα αυτά τα αποτιμούν οι αγορές και δημιουργούνται προσδοκίες για υποτίμηση του νομίσματος της χώρας. Τα προϊόντα της γίνονται συνεχώς ακριβότερα σε σύγκριση με άλλα ανταγωνιστικά προϊόντα του εξωτερικού, οπότε μειώνονται οι εξαγωγές και αυξάνονται οι εισαγωγές της και σύντομα θα οδηγηθεί η χώρα σε έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και το έλλειμμα αυτό θα οδηγήσει τελικώς σε υποτίμηση του νομίσματος. Εάν για μια χώρα το σύστημα ισοτιμιών της είναι κυμαινόμενο θα επέλθει υποτίμηση του νομίσματος της χώρας οποία θα έχει ως συνέπεια την όξυνση του προβλήματος του πληθωρισμού εξαιτίας της αύξησης του κόστους των εισαγόμενων προϊόντων. Ενώ εάν το σύστημα ισοτιμιών της χώρας είναι σταθερό ή εάν η χώρα βρίσκεται σε μια ένωση πολλών χωρών με κοινό νόμισμα όπως είναι το ευρώ θα δημιουργηθούν ελλείμματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και ανάγκη για εξωτερικό δανεισμό. Θα μειωθούν περαιτέρω οι εξαγωγές και θα αυξηθούν

οι εισαγωγές, θα μειωθεί η απασχόληση και θα υπάρχουν συνεχώς πιέσεις εγκατάλειψης της σταθερής ισοτιμίας. Αυτό θα επαναλαμβάνεται συνεχώς σαν ένας φαύλος κύκλος. Η συνέπεια αυτή θα είναι καταστροφική τόσο για το ίδιο το κράτος αλλά και για τις επιχειρήσεις εάν έχουν εξωτερικό δανεισμό σε ξένο νόμισμα καθώς αυξάνεται η δυσκολία εξυπηρέτησης των δανείων και αυξάνεται η πιθανότητα πτώχευσης τους.

Επίσης ο υψηλός πληθωρισμός δημιουργεί γόνιμο έδαφος για την αύξηση της διαφθοράς καθώς μειώνει την αποδοτικότητα των παραγόμενων δραστηριοτήτων. Όπου υπάρχει πληθωρισμός υπάρχει αβεβαιότητα για το μέλλον, και δημιουργείται απροθυμία για την ανάληψη μακροχρόνιων επενδύσεων. Οι τιμές των κεφαλαιουχικών αγαθών αυξάνονται διαρκώς και οι δυνατότητες οικονομικής μεγέθυνσης επηρεάζονται αρνητικά. Κανένας επενδυτής δεν θέλει να ανοιχτεί οικονομικά σε μια χώρα με μεταβαλλόμενο επίπεδο τιμών (Κώττης, Χ.Γ. και Κώττη-Πετράκη, Α., 2000)

Επιπρόσθετα σε πολλές χώρες δεν υπάρχουν οι απαραίτητες διατάξεις στον φορολογικό κώδικα που να λαμβάνουν υπόψη τους τις επιπτώσεις του πληθωρισμού. Ουσιαστικά, με την αύξηση του πληθωρισμού η ονομαστική αξία των εισοδημάτων αυξάνεται και γι' αυτό γίνεται μεταπήδηση των φορολογούμενων σε υψηλότερες φορολογικές κλίμακες, χωρίς αντίστοιχη αύξηση του πραγματικού τους εισοδήματος (Mankiw Gregory, 2002)

Εν κατακλείδι, οι παραπάνω περιπτώσεις για τις συνέπειες του πληθωρισμού σαφέστατα δεν αναφέρονται για επίπεδα πληθωρισμού όπως στο 2% που έχει οριστεί για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά για επίπεδα μεγαλύτερα του 10%. Οι κεντρικές τράπεζες είναι υπεύθυνες για τον έλεγχο του πληθωρισμού μέσω της προσφοράς χρήματος στην οικονομία. Ένας ετήσιος ρυθμός αύξησης του γενικού επιπέδου των τιμών στη ζώνη του ευρώ κάτω από το 2% αλλά και κοντά σε αυτό είναι επιθυμητός καθώς θεωρείται ένα καλό επίπεδο για την αποφυγή του αποπληθωρισμού, τουλάχιστον σε θεωρητική βάση. Ας μην ξεχνάμε πως η Ελλάδα την περίοδο της μεγάλης οικονομικής κρίσης για μεγάλο διάστημα ήταν σε κατάσταση αποπληθωρισμού (Αντζουλάτος Α. 2011, Γκοτσης Χ., 1990).

2.6 Προτάσεις αντιμετώπισης του πληθωρισμού

Στο σημείο αυτό της Μεταπτυχιακής Διατριβής καταγράφονται κάποια μέτρα με τα οποία η εφαρμογή τους θα μπορούσε να οδηγήσει στην αντιμετώπιση του φαινομένου του πληθωρισμού από την πλευρά των κυβερνήσεων.

Αρχικά οι κυβερνήσεις θα μπορούσαν να έχουν καλύτερο έλεγχο της προσφοράς χρήματος μέσω της νομισματικής πολιτικής που ακολουθούν. Ας μην ξεχνάμε πως πολλές κυβερνήσεις κρατών τα οποία δεν ανήκουν σε κάποια νομισματική ένωση μπορούν να διαχειρίζονται μόνες τους μέσω της κεντρικής τους τράπεζας την προσφορά χρήματος που δημιουργείται από εγχώριες πηγές (Αντζουλάτος Α. 2011).

Επίσης ας μην ξεχνάμε πως το σύστημα σταθερών ισοτιμιών όταν υπάρχει πληθωρισμός δυσχεραίνει το ισοζύγιο πληρωμών μιας χώρας και στο τέλος μπορεί να αναγκαστεί να τις εγκαταλείψει. Το ισοζύγιο πληρωμών ισούται με το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών συν το ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών. Υπό συνθήκες ελεύθερων ισοτιμιών δημιουργείται υπερβάλλουσα ζήτηση για το νόμισμα της χώρας η οποία έχει ως αποτέλεσμα την δημιουργία πλεονάσματος στο ισοζύγιο πληρωμών. Αυτό το πλεόνασμα θα οδηγήσει σε ανατίμηση του νομίσματος. Αντίθετα είναι τα αποτελέσματα όσο διατηρούνται οι σταθερές ισοτιμίες καθώς το πλεόνασμα στο ισοζύγιο πληρωμών θα οδηγήσει σε ισόποση με το πλεόνασμα αυτό αύξηση της νομισματικής βάσης και αυτή σε μεγαλύτερη αύξηση της νομισματικής κυκλοφορίας με το έλλειμμα αυτό να οδηγεί σε μείωση. Άρα αργά ή γρήγορα το πρόβλημα θα μεγαλώσει και η κεντρική τράπεζα θα αναγκαστεί να εγκαταλείψει τις σταθερές ισοτιμίες.

Τα υψηλά επίπεδα πληθωρισμού συνεπάγονται με υψηλό κοινωνικό και οικονομικό κόστος για μια χώρα. Η εφαρμογή αυτομάτων τιμαριθμικών εφαρμογών είναι αρκετά σημαντική για την μείωση των ανισοροπιών και ανακατανομών που δημιουργούνται από τον πληθωρισμό αλλά και για την επιτάχυνση του ρυθμού εκτόνωσης των πληθωριστικών πιέσεων.

Επίσης εάν θεωρηθεί από μια κυβέρνηση πως η αύξηση του πληθωρισμού οφείλεται στον δημόσιο τομέα, πρέπει να δοθεί μεγάλη σημασία στην μείωση των δημόσιων δαπανών, μείωση των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων με αμετάβλητη την φορολογία. Ενώ εάν θεωρηθεί πως η αύξηση του πληθωρισμού οφείλεται στον ιδιωτικό τομέα, τότε η κυβέρνηση πρέπει να αυξήσει τους φορολογικούς συντελεστές για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις για να μειώσει το διαθέσιμο εισόδημα τους και ουσιαστικά να μειώσει την ζήτηση τους. Ακόμη εάν εντοπιστεί πως ο πληθωρισμός προέρχεται από την πλευρά της προσφοράς, τότε οι κυβερνήσεις πρέπει να εφαρμόσουν τα κατάλληλα μέτρα όπως την μείωση των φόρων ή των επιτοκίων για να διατηρήσουν σταθερές τις τιμές των τελικών παραγόμενων προϊόντων που απευθύνονται στους καταναλωτές. Επίσης οι κυβερνήσεις σε αυτή την περίπτωση θα μπορούσα να επιδοτήσουν μέρος της παραγωγής ή να προωθήσουν την χρήση σύγχρονων τεχνολογιών οι οποίες θα οδηγήσουν σε αύξηση της παραγωγικότητας και σε διατήρηση σταθερών τιμών (euretirio.com, 2019)

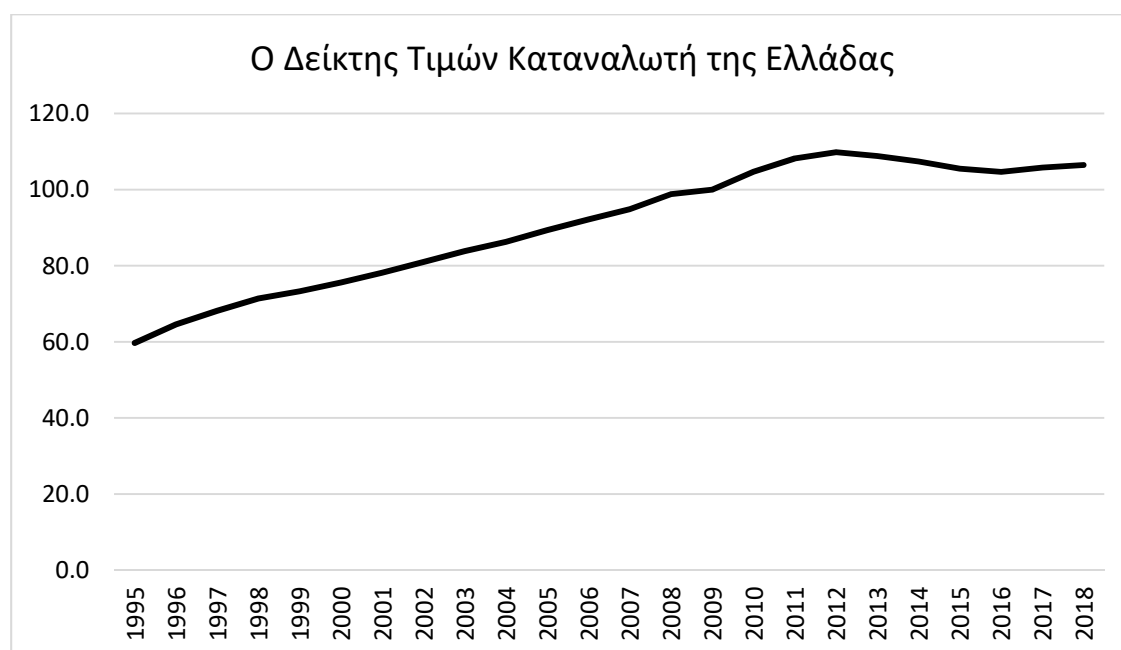
Συμπερασματικά λοιπόν πιστεύουμε πως η εφαρμογή κάποιων εκ των ανωτέρω πολιτικών μπορεί να παίξει καθοριστικό ρόλο στην καταπολέμηση του πληθωρισμού αρκεί οι κυβερνήσεις να αντιληφθούν την πηγή πρόκλησης του. Επειδή το κόστος του πληθωρισμού μετακυλιέται στα ασθενέστερα οικονομικά στρώματα, τα οποία επηρεάζονται πιο πολύ, η κατάλληλη δημοσιονομική ή νομισματική πολιτική είναι καθοριστικής σημασίας για τον μετριασμό του κόστους του.

2.7 Η εξέλιξη του πληθωρισμού της Ελλάδας

Στο υποκεφάλαιο αυτό της Μεταπτυχιακής Διατριβής παρουσιάζεται η εξέλιξη του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) και του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) της Ελλάδας από το 1995 μέχρι το 2018. Να θυμίσουμε πως οι δύο δείκτες αποτελούν παγκοσμίως κάποιους από τους τρόπους που μπορεί να μετρηθεί η εξέλιξη του πληθωρισμού μιας χώρας. Στα διαγράμματα 2.7.1 και 2.7.3 παρουσιάζονται οι σχετικοί δείκτες της Ελλάδας ενώ στα διαγράμματα 2.7.2 και 2.7.4 παρουσιάζεται η εξέλιξη του πληθωρισμού της.

Διάγραμμα 2.7.1:

Η εξέλιξη του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή της Ελλάδας (1995-2018)

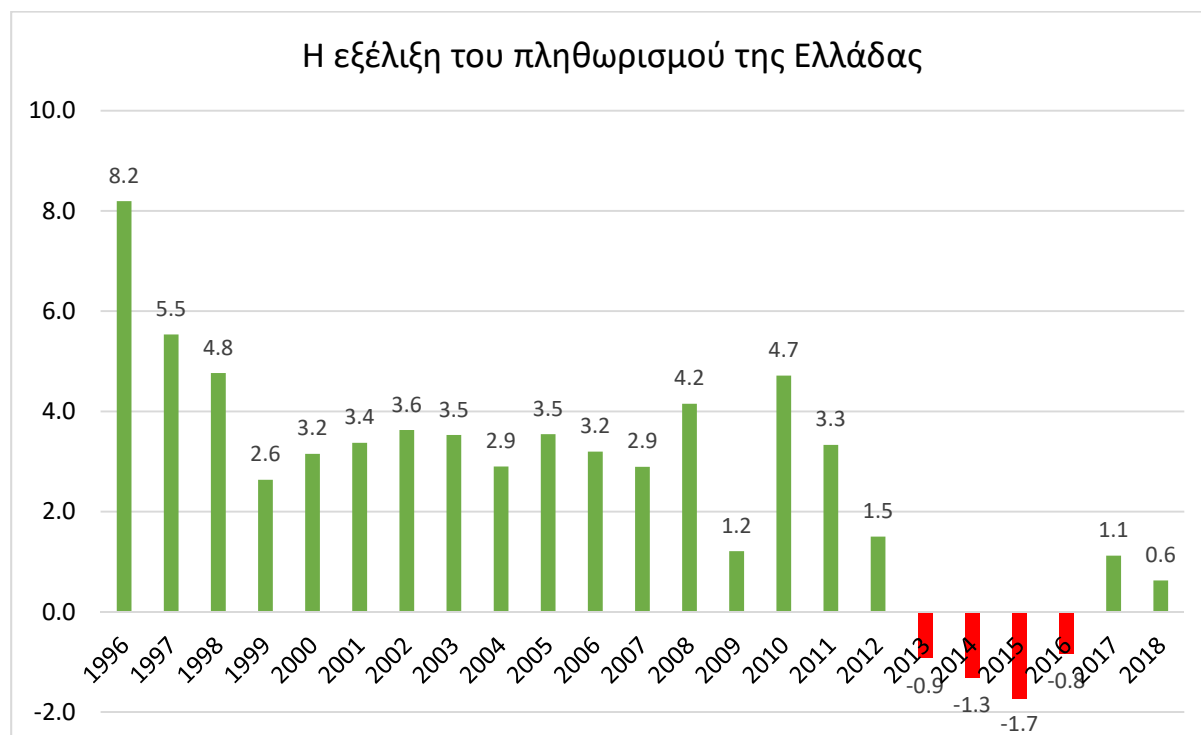

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος (ετήσια στοιχεία)

Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή έχει ως έτος βάσης το 2009 και τις 100 μονάδες και δείχνει την μεταβολή στο κόστος του καλαθιού της νοικοκυράς από έτος σε έτος. Ουσιαστικά προσδιορίζει την επίδραση των μεταβολών των τιμών λιανικής για τις δαπάνες αγοράς των αγαθών και υπηρεσιών (data.gov.gr, 2019).

Στο διάγραμμα 2.7.2 καταγράφονται οι ετήσιες μεταβολές του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή της Ελλάδας από το 1995 έως το 2018 για τον προσδιορισμό του επιπέδου του πληθωρισμού της.

Διάγραμμα 2.7.2:
Η εξέλιξη του πληθωρισμού της Ελλάδας σύμφωνα με τον ΔTK (1995-2018)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος (ετήσια στοιχεία)

Διάγραμμα 2.7.3:
Η εξέλιξη του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή της Ελλάδας
(1995-2018)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος (ετήσια στοιχεία)

Ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) έχει ως έτος βάσης το 2015 και τις 100 μονάδες. Ο δείκτης μετρά τις μεταβολές στις τιμές καταναλωτή, χωρίς την επίπτωση των μεταβολών των φόρων επί των αγαθών και υπηρεσιών, εντός της ίδιας χρονικής περιόδου.

Στο διάγραμμα 2.7.4 καταγράφονται οι ετήσιες μεταβολές του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή της Ελλάδας από το 1995 έως το 2018 για τον προσδιορισμό του επιπέδου του πληθωρισμού της.

Διάγραμμα 2.7.4:
Η εξέλιξη του πληθωρισμού της Ελλάδας σύμφωνα με τον ΕΔΤΚ (1995-2018)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος (ετήσια στοιχεία)

Συμπερασματικά λοιπόν από τα παραπάνω διαγράμματα που αφορούν την εξέλιξη του πληθωρισμού μπορούμε να παρατηρήσουμε και με τους δύο δείκτες μέτρησης του πως ο πληθωρισμός της χώρας μας πριν το 2000 ήταν σε αρκετά υψηλά επίπεδα, ιδιαίτερα το 1995 που σύμφωνα με τον ΔΤΚ ήταν ίσος με 8,2% και σύμφωνα με τον ΕνΔΤΚ ήταν ίσος με 7,9%, αλλά με την επικείμενη ένταξη της χώρας μας στην ζώνη του ευρώ άρχισαν να ακολουθούνται πολιτικές από την κυβέρνηση για την μείωση του.

Από το 2000 ο πληθωρισμός άρχισε να διαμορφώνεται κοντά στο 2,0% που αποτελούσε τον στόχο που έθετε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για τις χώρες της Ευρωζώνης. Αυτό όμως που είναι άξιο αναφοράς είναι πως τα έτη 2013, 2014, 2015 με βάση τον ΕνΔΤΚ αλλά και το 2016 με βάση τον ΔΤΚ που στα διαγράμματα 2.7.2. και 2.7.4, φαίνονται με κόκκινο χρώμα οι αντίστοιχες μεταβολές, ήταν αρνητικός ο πληθωρισμός και είχαμε το φαινόμενο του αποπληθωρισμού στην χώρα μας λόγω της επιρροής της οικονομικής κρίσης σε πολλούς οικονομικούς τομείς της.

Κεφάλαιο 3^ο

Επιχειρηματικοί ή Οικονομικοί Κύκλοι

3.1 Εισαγωγή

Η μελέτη των οικονομικών ή επιχειρηματικών κύκλων βοηθάει στην κατανόηση της συμπεριφοράς και της αλληλεπίδρασης όλων των οικονομικών, χρηματοοικονομικών μεταβλητών αλλά και των προσδοκιών που υπάρχουν σε μια οικονομία. Ουσιαστικά γίνεται η μελέτη των παραγόντων που επηρεάζουν την οικονομία και τις χρηματαγορές με την διαρκή εναλλαγή φάσεων ανάπτυξης και ύφεσης. Για τον λόγο αυτό στο 3^ο κεφάλαιο της Μεταπτυχιακής Διατριβής που ακολουθεί στην συνέχεια δίνεται έμφαση στην δομή ενός επιχειρηματικού – οικονομικού κύκλου και τις φάσεις που ακολουθεί καθώς και περιγράφεται το κόστος που προκαλούν στην κοινωνία και πως μπορούν να προβλεφθούν τα σημεία καμψής του.

3.2 Ανάλυση του οικονομικού κύκλου

Ο προσδιορισμός των οικονομικών κύκλων γίνεται με τη χρονολογική καταγραφή των περιόδων ανάκαμψης και ύφεσης που παρατηρούνται σε μια οικονομία. Ο οικονομικός ή επιχειρηματικός κύκλος αναφέρεται στις συνεχείς διακυμάνσεις της οικονομικής δραστηριότητας με τις συνεχείς εναλλαγές περιόδων οικονομικής ανάπτυξης με περιόδους βραδείας ή και αρνητικής ανάπτυξης δηλαδή ύφεσης (Αντζουλάτος Α. 2011)

Γεγονός είναι πως οι οικονομολόγοι θέλουν να μελετούν συστηματικά τις τάσεις που διέπουν την οικονομία για να μπορούν να κατανοήσουν τις

οικονομικές διακυμάνσεις της. Αυτές οι τάσεις μπορεί να είναι είτε καθοδικές είτε ανοδικές και αντιπροσωπεύουν την εικόνα ολόκληρης της οικονομίας και των οικονομικών μεγεθών της.

Ένας οικονομικός κύκλος περιλαμβάνει μια φάση ανάπτυξης και μια φάση ύφεσης, οι οποίες εναλλάσσονται κάθε φορά που τελειώνει μια από τις δύο. Σε περιόδους οικονομικής ανάπτυξης, υπάρχει μια γενικά ανοδική τάση που αντανακλά τη μακροχρόνια ανάπτυξη της οικονομίας και είναι συνδεδεμένη με την αύξηση του φυσικού και του ανθρώπινου κεφαλαίου, καθώς και την τεχνολογική πρόοδο. Αντιθέτως, σε περιόδους ύφεσης η οικονομία εισέρχεται σε περίοδο οικονομικών και κοινωνικών δυσκολιών.

Αναλυτικότερα, θα μπορούσαμε να πούμε πως ύφεση είναι η περίοδος κατά την οποία το πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν μιας οικονομίας μειώνεται για τουλάχιστον δυο συνεχόμενα τρίμηνα. Η αρχή όμως και το τέλος των υφέσεων προσδιορίζεται από μια σειρά μεταβλητών όπως είναι η απασχόληση, το πραγματικό εισόδημα, οι πωλήσεις κλπ (Cullison, William, 1988).

Να αναφερθεί πως οι διακυμάνσεις στην οικονομική δραστηριότητα μπορεί να οφείλονται και στην εποχικότητα ενός φαινομένου. Για παράδειγμα, οι εποχιακές διακυμάνσεις είναι οι μεταβολές εκείνες της οικονομικής δραστηριότητας που γίνονται στην διάρκεια ενός χρόνου και οφείλονται σε εποχιακούς οικονομικούς λόγους. Συνδέονται συνήθως με διάφορες περιόδους του έτους όπως για παράδειγμα είναι τα Χριστούγεννα ή το Πάσχα ή κάποια εθνική εορτή και συνήθως εμφανίζονται σε κανονικά χρονικά διαστήματα μέσα στο χρόνο. Επίσης οι διακυμάνσεις μπορεί να οφείλονται και σε τυχαία γεγονότα μέσα στο έτος χωρίς να δικαιολογούνται από κάποιον οικονομικό παράγοντα. Τέτοια γεγονότα μπορεί να είναι παραδείγματος χάριν μια μεγάλη ξηρασία που επηρεάζει τη γεωργική παραγωγή μιας χώρας ή επιπρόσθετα μια μεγάλη πολιτική αστάθεια ή μια μεγάλη απεργία εργατών μπορεί να επηρεάσει τους τομείς της οικονομίας και να δημιουργήσει διακυμάνσεις σε αυτήν. Όπως γίνεται κατανοητό τους τύπους αυτών των οικονομικών διακυμάνσεων που

οφείλονται σε τυχαία ή απρόβλεπτα γεγονότα τα οποία δεν μπορούμε γνωρίζουμε τα κατηγοριοποιούμε στα τυχαίες διακυμάνσεις της οικονομίας.

3.3 Οι φάσεις του οικονομικού κύκλου

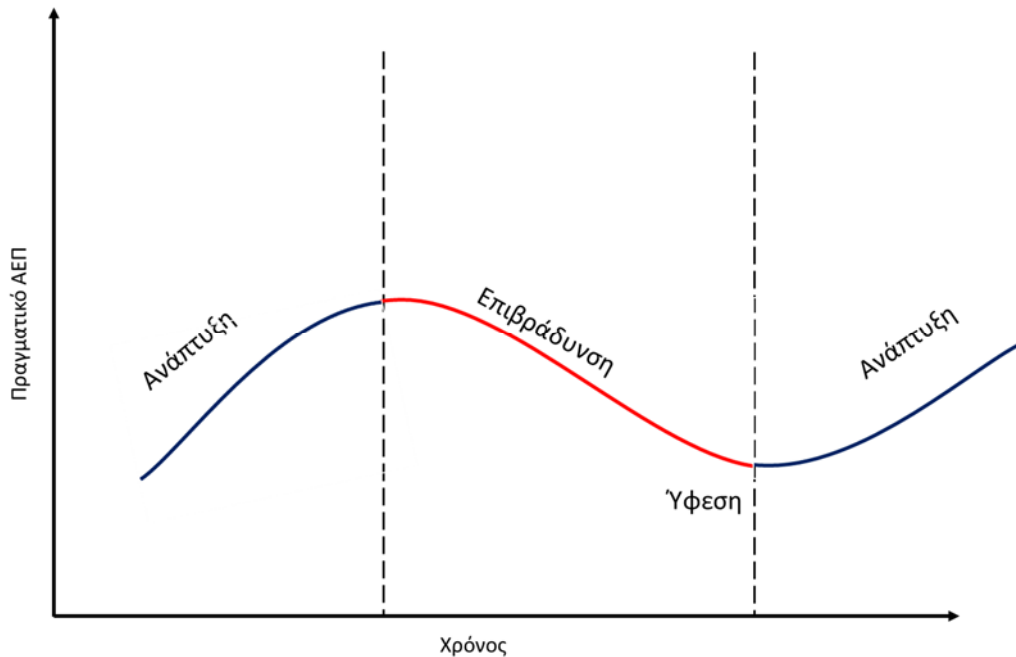
Στην σημερινή εποχή η πρόβλεψη των οικονομικών κύκλων δεν είναι πάντα εφικτή καθώς η ένταση και η διάρκεια τους συνεχώς μεταβάλλεται. Μια περίοδος ανάπτυξης ακολουθεί μια περίοδο ύφεσης και αυτή με την σειρά της μια περίοδο ανάπτυξης. Αυτό γίνεται επ' άπειρον αλλά χωρίς να είναι συγκεκριμένες οι περίοδοι εναλλαγής. Οι ρυθμοί ανάπτυξης δεν είναι σταθεροί και η ένταση των υφέσεων δεν μπορεί να υπολογιστεί με ακρίβεια.

Ανεξάρτητα από την ένταση και τη χρονική διάρκεια των επιχειρηματικών κύκλων, μπορούμε όλους να τους χωρίσουμε σε τρεις (3) φάσεις:

- στην φάση ανόδου της οικονομίας ή της ανάπτυξης
- στην φάση καθόδου της οικονομίας ή της επιβράδυνσης και
- στην φάση της ύφεσης της οικονομίας

Στο Διάγραμμα 3.3.1 που ακολουθεί μπορούμε να διακρίνουμε τις φάσεις που ακολουθεί ένας οικονομικός κύκλος μεταξύ ανάπτυξης και ύφεση της οικονομίας

Διάγραμμα 3.3.1
Οι φάσεις του επιχειρηματικού οικονομικού κύκλου

Πηγή: Αντζουλάτος Α. (2011), Κυβερνήσεις, Χρηματαγορές και Μακροοικονομία,

Όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε από το σχήμα 3.3.1, η φάση της ανάπτυξης είναι εκείνη που ακολουθεί μετά την ύφεση και υπάρχει άνοδος του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, άνοδος του πληθωρισμού και μείωση της ανεργίας. Το ανώτερο σημείο του οικονομικού κύκλου αντιστοιχεί στο μέγιστο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της οικονομίας και είναι το σημείο εκείνο πριν ακριβώς αρχίσει να έχει ύφεση και να γίνεται αρνητικός ο ρυθμός μεταβολής του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος.

Η φάση της επιβράδυνσης είναι εκείνη που η οικονομία υπεισέρχεται σε περίοδο μείωσης των ρυθμών ανάπτυξης της οικονομικής της δραστηριότητας μέχρι το σημείο εκείνο που η οικονομία βρίσκεται σε ύφεση και είναι στο κατώτερο σημείο του οικονομικού της κύκλου. Κατά την διάρκεια της περιόδου της επιβράδυνσης της οικονομίας, το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της οικονομίας μειώνεται, ο πληθωρισμός μειώνεται και αυτός ενώ η ανεργία αυξάνεται. Στο κατώτερο σημείο του τυπικού μας κύκλου ο ρυθμός του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος θα αρχίσει να γίνεται θετικός και η οικονομία

θα αρχίσει να μπαίνει και πάλι σε περίοδο ανάπτυξης και ο ρυθμός του θα αρχίσει να γίνεται θετικός.

Τα σημεία στα οποία η οικονομία περνάει από το ανώτερο στο κατώτερο σημείο της ονομάζονται σημεία καμπής ενώ όταν η οικονομία πηγαίνει από το ένα ανώτερο της σημείο στο άλλο ανώτερο της σημείο ή από το ένα κατώτερο της σημείο στο άλλο κατώτερο της σημείο ονομάζεται διάρκεια ενός οικονομικού κύκλου. Επίσης περίοδος ανάκαμψης ονομάζεται το διάστημα εκείνο που από την περίοδο ύφεσης μεταβαίνουμε στην περίοδο ανάπτυξης και η παραγωγή έχει φτάσει στο προηγούμενο ανώτερο σημείο της. Να αναφέρουμε πως όταν η ανάπτυξη είναι επιταχυνόμενη, υπάρχει θετικός ρυθμός ανάπτυξης.

Στην περίπτωση που υπάρχει υπερβάλλουσα ζήτηση έχουμε θετικό παραγωγικό κενό και προκαλούνται πληθωριστικές πιέσεις, ενώ αντίθετα όταν δεν υπάρχουν πληθωριστικές πιέσεις και υποαπασχολούμενο εργατικό δυναμικό έχουμε αρνητικό παραγωγικό κενό σε μια οικονομία.

Επιπροσθέτως άλλο ένα πολύ σημαντικό χαρακτηριστικό ενός οικονομικού κύκλου είναι το βάθος του, το οποίο αφορά το μέγεθος της πτώσης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος κατά την διάρκεια της ύφεσης ενώ πολύ σημαντική επίσης είναι και η διάχυση, η οποία συνδέεται με τους τομείς που παρουσιάζουν αρνητική ανάπτυξη κατά την διάρκεια της ύφεσης.

Τους επιχειρηματικούς οικονομικούς κύκλους μπορούμε να τους χωρίσουμε ανάλογα με την διάρκεια τους σε τρεις (3) κατηγορίες. Πρώτον στους κύκλους με τη μικρή διάρκεια, που καλούνται και δευτερεύοντες και διαρκούν κατά κύριο λόγο από ένα έως τέσσερα χρόνια. Δεύτερον στους κύκλους με τη μεγάλη διάρκεια ζωής που λέγονται και κανονικοί και διαρκούν κατά κύριο λόγο από επτά έως δέκα χρόνια. Και τέλος στους αποκαλούμενους κύκλους του Kondratieff ή αλλιώς μεγάλα κύματα του Kondratieff οι οποίοι είναι κύκλοι διάρκειας σαράντα έως πενήντα ετών (Γεωργακόπουλος Θ. και λοιποί,1995)

Αναλυτικότερα όταν η οικονομία είναι σε ανοδική φάση, επικρατεί άνθηση της οικονομίας και ευημερίας των πολιτών με τις τιμές των προϊόντων και των υπηρεσιών να παρουσιάζουν μικρή πολύ μικρή αύξηση μέχρι το σημείο εκείνο

και η οικονομία γίνει ιδιαίτερα ανοδική με έντονους ρυθμούς και απορροφήσει τους υποαπασχολήτους παραγωγικούς συντελεστές μέσω της παραγωγικής διαδικασίας. Σιγά σιγά οι άνθρωποι αρχίζουν να αυξάνουν τις καταναλωτικές τους δαπάνες καθώς αυξάνονται και τα εισοδήματά τους. Ουσιαστικά την περίοδο αυτή έχουμε αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας, γεγονός που μεταφράζεται σε αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος και όπως προαναφέρθηκε και σε αύξηση της απασχόλησης του εργατικού δυναμικού, μείωση της ανεργίας, αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής, αύξηση των πωλήσεων, αύξηση στη χρησιμοποίηση του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού κ.λπ. (Λιανός, Θ. Π. & Μπένος, Θ., 2013).

Με την αύξηση των τιμών των αγαθών θα ασκηθούν πληθωριστικές πιέσεις στην οικονομία και ιδιαιτέρως όταν απορριφθούν οι υποαπασχολούμενοι παραγωγικοί συντελεστές. Το φαινόμενο αυτό γίνεται στα τελευταία στάδια της άνθισης της οικονομίας που τα ποσοστά ανεργία βρίσκονται πολύ χαμηλά και οι προσδοκίες και το αίσθημα αισιοδοξίας είναι ιδιαίτερα εμφανή.

Όταν η οικονομία βρίσκεται στην αρχή της φάση ύφεσης, η περίοδος ανόδου της έχει επέλθει και συνήθως μια μείωση στη συνολική ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες μπορεί να προκαλέσει την αρχή μιας υφέσεως. Σε πολλές περιπτώσεις η μείωση της ζήτησης για τα προϊόντα ενός καθοριστικού κλάδου της οικονομίας είναι ικανή να επηρεάσει ολόκληρο το οικονομικό σύστημα και να προκαλέσει την παύση της ανόδου της οικονομίας. Για παράδειγμα ένας τέτοιος κλάδος θα μπορούσε να είναι ο κλάδος των ακινήτων. Παρόμοια φαινόμενα μπορούν να παρατηρηθούν σε περίπτωση που τα τραπεζικά ιδρύματα περιορίσουν τον δανεισμό της οικονομίας είτε του ιδιωτικού είτε του δημόσιου τομέα αλλά και αν η κυβέρνηση περικόψει τις κρατικές δαπάνες.

Όταν η οικονομία βρίσκεται σε φάση ύφεσης υφίστανται οι αντίθετες οικονομικές συνθήκες από την φάση της ανάπτυξης. Οι τιμές των προϊόντων και των υπηρεσιών αρχίζουν να μειώνονται, η παραγωγή μειώνεται με αποτέλεσμα το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν να μειώνεται και αυτό. Η επιρροή σε πολλούς κλάδους της οικονομίας είναι εμφανής με μεγαλύτερη μείωση στην παραγωγή

και ως εκ τούτου θα οδηγηθούμε σε μείωση της απασχόλησης, σε μείωση των εισοδημάτων και σε μείωση της ενεργούς ζήτησης, η οποία με τη σειρά της θα επιφέρει νέα μείωση των τιμών, νέες μεγαλύτερες ζημίες, νέα μείωση της παραγωγής. Οι αρνητικές προσδοκίες θα γίνουν πιο έντονες τόσο τους πολίτες όσο και στον επιχειρηματικό κόσμο. Ουσιαστικά η μείωση της ζήτησης, η μείωση των τιμών, η μείωση της παραγωγής, η μείωση της απασχόλησης και η μείωση των εισοδημάτων επέρχεται αφού η οικονομία εισέλθει στο στάδιο της ύφεσης, ενώ όταν γίνει πιο έντονη κυρίως του αρνητικού κλίματος που επικρατεί, οι επενδύσεις θα μειωθούν ακόμα πιο πολύ και η πτωτική πορεία της οικονομίας θα είναι διάχυτη σε όλους τους τομείς .

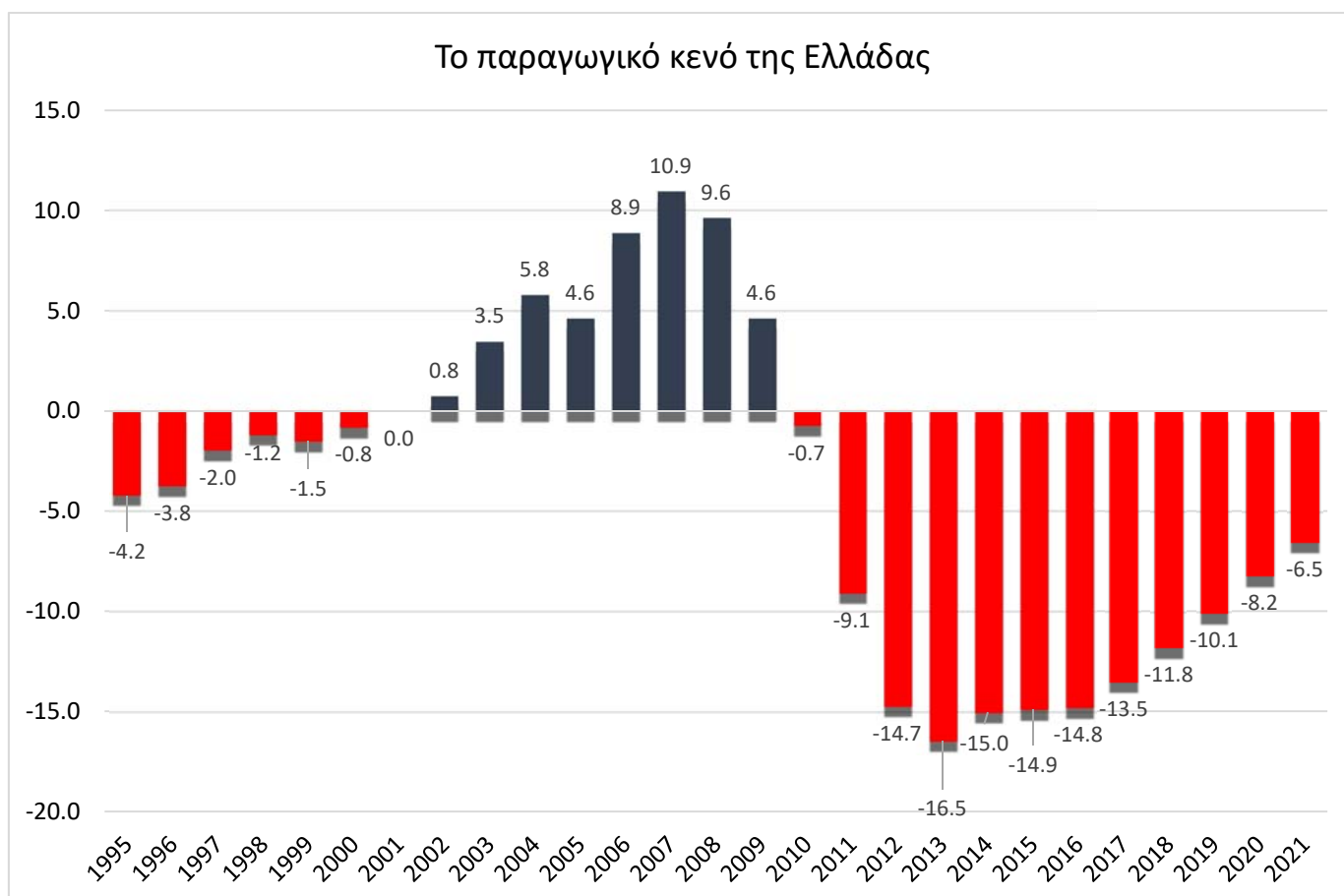
Μετά την φάση της ύφεσης και όταν η οικονομία φτάσει στο κατώτατο της σημείο όπως έχει προαναφερθεί αρχίζει εκ νέου η φάση της ανάπτυξης της οικονομίας. Διάφοροι τομείς της οικονομίας αρχίζουν σιγά σιγά να ανακάμπτουν και να αυξάνεται η συνολική ζήτηση, να μειώνεται η ανεργία παρόλο που στη φάση αυτή υπάρχει μεγάλος αριθμός υποαπασχολούτων παραγωγικών συντελεστών και να έρχεται η ανάρρωση της οικονομίας. Να αναφέρουμε πως η αρχή της ανάρρωσης της οικονομίας μπορεί για παράδειγμα να δοθεί και από τον κρατικό μηχανισμό με τη μορφή κρατικών δαπανών για δημόσια έργα ή για αύξηση μισθών και συντάξεων (Λιανός, Θ. Π. & Μπένος, Θ., 2013).

Τέλος να αναφερθεί πως είναι εφικτό μέσα στην γενική άνθηση της οικονομίας ένας τομέας οικονομικής δραστηριότητας να παρουσιάζει μείωση ή να βρίσκεται σε κρίση, ενώ αντίθετα να παρουσιάζει αύξηση σε περίοδο ύφεσης. Το γεγονός αυτό δεν σημαίνει πως όλοι οι τομείς επηρεάζονται το ίδιο ή με τον ίδιο βαθμό έντασης. Επίσης σε πολλές περιπτώσεις μπορεί η οικονομία εάν δεν έχει γερές βάσεις ανάπτυξης όσο εξελίσσεται η φάση της ανόδου της να γίνεται ολοένα και πιο ευάλωτη στις πιέσεις και να αναδεικνύονται διαρθρωτικά και χρόνια προβλήματα τα οποία θα αποτελέσουν τις αιτίες εκείνες που στο μέλλον θα την οδηγήσουν σε κρίση και ύφεση (Δημέλη Σ και λοιποί 1997).

Στο Διάγραμμα 3.3.2 που ακολουθεί απ' εικονίζεται το Παραγωγικό Κενό (Output Gap) της Ελλάδας από το 1995 έως και τις προβλέψεις του μέχρι το

2021. Το παραγωγικό κενό μας δείχνει την απόκλιση του πραγματοποιούμενου ΑΕΠ από το δυνητικό ΑΕΠ δηλαδή από το ΑΕΠ εκείνο που θα μπορούσε να παράξει μια οικονομία εάν οι παραγωγικοί συντελεστές απασχολούνταν πλήρως. Οι αρνητικές τιμές του μακροοικονομικού αυτού δείκτη μας εκφράζουν πως εάν για παράδειγμα είναι -10% η οικονομία της χώρας μπορεί να παράξει 10% υψηλότερο ΑΕΠ από αυτό που πραγματοποίησε μέσω της ένταξης στην παραγωγική διαδικασία των αδρανών παραγωγικών συντελεστών. Ουσιαστικά το Παραγωγικό Κενό είναι ένας δείκτης της εν δυνάμει παραγωγικότητας που μπορεί να υπάρξει αλλά δεν πραγματοποιείται. Αντιθέτως τα θετικά επίπεδα του δείκτη μας δείχνουν την πλήρη απασχόληση των παραγωγικών συντελεστών και τα θετικά επίπεδα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών.

Διάγραμμα 3.3.2
Το Παραγωγικό Κενό της Ελλάδας (Output Gap) από το 1995 - 2021

Πηγή: oecd.org (ετήσια στοιχεία)

Συμπερασματικά λοιπόν, υπάρχει αδυναμία πρόβλεψης των οικονομικών κύκλων καθώς πρέπει να σημειωθεί, ότι και οι δύο βασικές κατηγορίες των οικονομικών κύκλων δεν παρουσιάζουν περιοδικότητα στην εμφάνισή τους. Δηλαδή δεν εμφανίζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα ούτε η χρονική διάρκεια καθενός από αυτούς είναι πάντα η ίδια. Διαφέρουν μεταξύ τους ως προς την ένταση και τη διάρκεια μεταβολής τους αλλά και το πότε εμφανίζονται. Για τον λόγο αυτό χρειάζεται να εφαρμόζεται η κατάλληλη σταθεροποιητική πολιτική από τις κυβερνήσεις για την μείωση του βαθμού έντασης των υφέσεων αλλά και των έντονων φαινομένων ανάπτυξης, οι οποίες μπορεί να καταλήξουν σε κρίσεις. Γεγονός είναι πως όταν η παραγωγή στους οικονομικούς τομείς αυξάνεται τότε οι φάσεις ύφεσης του οικονομικού κύκλου μειώνονται. Σαφέστατα ένας οικονομικός κύκλος επηρεάζει τα επίπεδα του πληθωρισμού μιας χώρας αλλά δέχεται επιρροές και από αυτόν. Οι υφέσεις έχουν οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό κόστος με αντίκτυπο σε διάφορα οικονομικά μεγέθη μιας οικονομίας.

3.4 Πρόβλεψη οικονομικών κύκλων

Η καλύτερη δυνατή λύση θα ήταν να μπορούσαμε να προβλέψουμε τους οικονομικούς κύκλους. Δηλαδή να γνωρίζαμε πότε θα ήταν η καταλληλότερη χρονική στιγμή για να ασκήσει μια κυβέρνηση τόσο δημοσιονομική όσο και νομισματική πολιτική για την ανατροπή εκδήλωσης μιας ύφεσης. Οι επιχειρήσεις θα ήταν σε θέση να προγραμματίζουν καλύτερα την παραγωγή τους, την ανανέωση των αποθεμάτων τους, την επέκτασή τους, τις επενδύσεις τους κλπ. σε πολλές περιπτώσεις η πολιτικές αντιμετώπισής από το κράτος εφαρμόζονται καθυστερημένα για να αποτρέψουν μια επερχόμενη ύφεση και καθίσταται ιδιαίτερα σημαντική η διενέργεια σωστών προβλέψεων για να μειωθεί το εύρος των διακυμάνσεων.

Η απότομη μεταβολή των οικονομικών παραγόντων, οι μεγάλες επιπτώσεις κάποιων διαταραχών δυσχεραίνουν την πρόβλεψη των σημείων καμπής των οικονομικών κύκλων. Παρόλα αυτά υπάρχουν οι αποκαλούμενοι κυκλικοί δείκτες (business cycles indicators) οι οποίοι παρακολουθούν τις χρηματοοικονομικές εξελίξεις των χωρών και βοηθούν με μικρή χρονική υστέρηση την έγκαιρη πρόβλεψη των σημείων καμπής που σχετίζονται με κυκλικές διακυμάνσεις. Οι δείκτες αυτοί δημιουργούνται από κυβερνήσεις, οργανισμούς όπως το IMF, η World Bank, αλλά και ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια και διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες τους προπορευόμενους (leading indicators), τους συμπορευόμενους (coincident indicators) και τους υστερούντες (lagging indicators) (Halton C., 2019).

Οι προπορευόμενοι δείκτες τείνουν να φτάνουν στο ανώτερο τους σημείο πριν την από την παραγωγή, οι συμπορευόμενοι μαζί με την παραγωγή και οι υστερούντες μετά από την παραγωγή (Αντζουλάτος Α. 2011) Δεν υπάρχει σωστή επιλογή δείκτη πρόβλεψης ενός οικονομικού κύκλου για μια χώρα, καθώς κάποιος λειτουργεί πιο ικανοποιητικά για την πρόβλεψη των κυκλικών διακυμάνσεων σε μια χώρα ενώ μπορεί να μην έχει τα ίδια αποτελέσματα σε μια άλλη χώρα. Επίσης μπορεί να διαφέρουν και στην ίδια την χώρα από περίοδο πρόβλεψης σε περίοδο πρόβλεψης.

Επίσης να αναφέρουμε πως οι δείκτες που προαναφέρθηκαν λαμβάνουν υπόψιν τους μια σειρά από οικονομικούς παράγοντες όπως είναι η απασχόληση, η ανεργία, η παραγωγή, το επίπεδο του εισοδήματος, η κατανάλωση, το εμπόριο, οι επενδύσεις, τα αποθέματα, οι τιμές των προϊόντων και των πρώτων υλών, οι τιμές των μετοχών, τα κόστη παραγωγής, η νομισματική κυκλοφορία, οι καταθέσεις, τα επιτόκια, οι εισαγωγές, οι εξαγωγές καθώς και πολλοί άλλοι παράγοντες.

Τέλος να αναφέρουμε πως η χρησιμότητα των προπορευόμενων δεικτών είναι να δίνουν σήματα για μια ύφεση ή ανάκαμψη που έρχεται, οι συμπορευόμενοι δείκτες λειτουργούν με τέτοιο τρόπο ώστε να επιβεβαιώσουν ή να διαψεύσουν τα σήματά των προπορευόμενων δεικτών και τέλος οι υστερούντες δείκτες παρέχουν επιπρόσθετες ενδείξεις για τα σημεία καμπής.

Στον αντίποδα όμως να αναφέρουμε και κάποιες βασικές αδυναμίες των δεικτών αυτών οι οποίες καθιστούν σε πολλές περιπτώσεις τις ακριβείς προβλέψεις ιδιαίτερα δύσκολες. Αρχικά μπορεί να δώσουν λάθος σήματα ή ακόμα και αντικρουόμενα σήματα και να υπάρχει χρονική απόσταση από το σημείο καμπής του προπορευόμενου δείκτη από το αντίστοιχο σημείο του οικονομικού κύκλου. Επίσης μπορεί να υπάρξουν σφάλματα μέτρησης των δεικτών καθώς και μη σωστής κατανόησης των κυκλικών διακυμάνσεων της οικονομίας.

Κεφάλαιο 4^ο

Οικονομική Μεγέθυνση, Οικονομική Ανάπτυξη

4.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο 4 της Μεταπτυχιακής Διατριβής αναλύονται οι εννοιές της οικονομική μεγέθυνσης και της οικονομικής ανάπτυξης μιας οικονομίας. Αναλύεται ο τρόπος μέτρησης της οικονομικής ανάπτυξης που χρησιμοποιείται παγκοσμίως και αποτυπώνεται μια σειρά μέτρων που μπορούν να συμβάλουν σε αυτήν με την συμμετοχή διάφορων φορέων όπως των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και του κράτους.

4.2 Η οικονομική μεγέθυνση και η οικονομική ανάπτυξη

Η οικονομική μεγέθυνση και η οικονομική ανάπτυξη αποτελούν δυο έννοιες οι οποίες μοιάζουν πολύ μεταξύ τους αλλά δεν είναι ταυτόσημες. Η μεν οικονομική ανάπτυξη στην αγγλική γλώσσα μεταγράφεται ως development, ενώ η δε οικονομική μεγέθυνση μεταφράζεται ως growth χρησιμοποιούνται σε πολλές περιπτώσεις εναλλακτικά χωρίς αυτό να είναι απολύτως σωστό. Ας εξετάσουμε λοιπόν τις βασικότερες διαφορές τους (Θεοχαράκης Ν. 2009).

Ένας ορισμός που θα μπορούσε να δοθεί για την οικονομική ανάπτυξη είναι η αύξηση της δυνητικής παραγωγής και ταυτόχρονα η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των εργαζομένων και η μείωση της μακροχρόνιας ανεργίας. Ενώ η οικονομική μεγέθυνση συνδέεται με την βελτίωση ή και την αύξηση της

ποιότητας των παραγωγικών συντελεστών που θα οδηγήσουν τελικώς στην αύξηση των παραγωγικών δυνατοτήτων μιας οικονομίας.

Η οικονομική ανάπτυξη αποτελεί μια δυναμική έννοια καθώς μελετάται σε σχέση με την μεταβολή κάποιων παραγόντων της οικονομίας και σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα. Ουσιαστικά συνεπάγεται με την αύξηση της παραγωγής των προϊόντων και υπηρεσιών ολιστικά σε μια οικονομία και μετριέται μέσω του μέσου ποσοστιαίου ρυθμού αύξησης του πραγματικού ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος. Αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς στόχους των κυβερνήσεων των χωρών και συνδέεται με την θετική πορεία της οικονομίας, την μεγέθυνση της παραγωγής και του πλούτου, την αύξηση των ρυθμών παραγωγής και κατανάλωσης αγαθών και της εθνικής και διεθνής ευημερία της κάθε χώρας.

Η οικονομική μεγέθυνση δεν έχει τόσο ευρεία έννοια όπως η ανάπτυξη αλλά αναφέρεται στην ετήσια μεταβολή κάποιας μακροοικονομικής μεταβλητής όπως είναι το εισόδημα ή το παραγόμενο προϊόν μιας οικονομίας και αποτελεί ποσοτικό δείκτη. Αυτό που γίνεται κατανοητό είναι πως οι δυο αυτοί δείκτες λειτουργούν συμπληρώνοντας ο ένας τον άλλον καθώς η οικονομική ανάπτυξη επέρχεται μέσω της οικονομικής μεγέθυνσης. Φυσικά είναι πολύ πιθανό κάποιες πολιτικές μεγέθυνσης να περιορίσουν τις δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης. Όπως γίνεται κατανοητό, η επίτευξη οικονομικής μεγέθυνσης είναι δυνατόν να υπάρξει χωρίς να υπάρξει οικονομική ανάπτυξη σε ολόκληρη την οικονομία. Σε τέτοιες περιπτώσεις μπορεί για παράδειγμα ένα συγκεκριμένο μέρος του πληθυσμού να παρουσιάσει αύξηση του εισοδήματος του χωρίς αυτό να ισοδυναμεί με ευρύτερη καλυτέρευση της οικονομικής ευημερίας των πολιτών, δηλαδή να μην διαχέεται αυτή η ποιοτική καλυτέρευση σε όλους τους πολίτες της χώρας. Στον αντίποδα όμως είναι αρκετά δύσκολο να υπάρξει μια οικονομική ανάπτυξη χωρίς να υπάρχει ένας βαθμός οικονομικής μεγέθυνσης. Δηλαδή η οικονομική μεγέθυνση μπορεί να αποτελεί απαραίτητη αλλά όχι ικανή συνθήκη για την ανάπτυξη της οικονομίας (Αλογοσκούφης Γ., 2013).

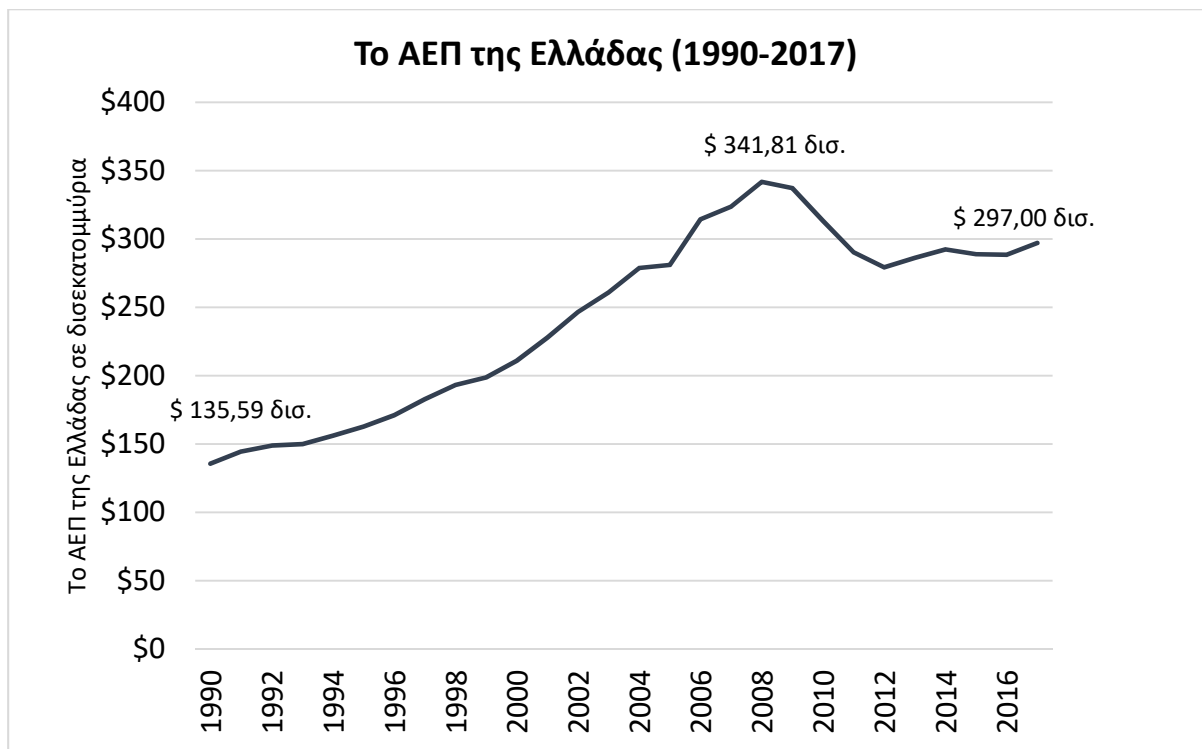
4.3 Μέτρηση της ανάπτυξης της οικονομίας

Στην διεθνή βιβλιογραφία ο δείκτης που χρησιμοποιείται για να μετρήσει την ανάπτυξη είναι το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν. Παρόλο που παρουσιάζει αρκετές αδυναμίες, χρησιμοποιείται διεθνώς στην σύγκριση της οικονομικής μεγέθυνσης μιας οικονομίας σε σχέση με κάποια άλλη. Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν είναι η αγοραία αξία όλων των τελικών αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται σε μια χώρα στη διάρκεια μιας ορισμένης χρονικής περιόδου και αποτελείται από την ιδιωτική κατανάλωση (C), τις επενδύσεις (I), τις δημόσιες δαπάνες (G) και την διαφορά μεταξύ εισαγωγών και εξαγωγών (NX). Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν μπορεί να μετρηθεί με τρεις ισοδύναμους τρόπους που προκύπτει το ίδιο αποτέλεσμα. Την μέθοδο των Δαπανών, την μέθοδο της Προστιθέμενης Αξίας και την μέθοδο του Εισοδήματος (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2016).

Ανάλογα με το ύψος του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, μια χώρα μπορεί να χαρακτηριστεί ως χαμηλού εισοδήματος, μεσαίου εισοδήματος αλλά και υψηλού εισοδήματος. Αναλυτικότερα, όταν το πραγματικό ΑΕΠ αυξάνεται υπάρχει οικονομική μεγέθυνση σε μια οικονομία και αν αυτή είναι συνεχής και μακροχρόνια οδηγεί στην αύξηση του δυνητικού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της.

Στο διάγραμμα 4.3.1 που ακολουθεί παρουσιάζεται η πορεία του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της Ελλάδας από το 1990 έως το 2017.

Διάγραμμα 4.3.1
Η εξέλιξη της πορείας του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της Ελλάδας (1990-2017)

Πηγή: World Bank (ετήσια στοιχεία) GDP per capita, PPP (current international \$)

4.4. Μέτρα επίτευξης της ανάπτυξης της οικονομίας

Για να μπορέσει να επιτευχθεί η ανάπτυξη μιας οικονομίας χρειάζεται μια συλλογική προσπάθεια από πολλούς παράγοντες μιας χώρας. Αρχικά ο ρόλος του χρηματοπιστωτικού συστήματος επηρεάζει την ανάπτυξη καθώς συμβάλλει καθοριστικά στην αποτελεσματική σχέση των χρηματοδοτήσεων για την αποφυγή των καταστάσεων ανισορροπίας μέσα σε μια κοινωνία. Μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην αποφυγή καταστάσεων υπερδανεισμού οι οποίες μπορούν να οδηγήσουν σε εξάπλωση κρίσεων, ενώ μπορούν να παρέχουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποτελεσματική διαχείριση των χρηματοοικονομικών και άλλων κινδύνων (Αντζουλάτος Α. 2011).

Επίσης ο ρόλος της κυβέρνησης είναι ιδιαίτερα σημαντικός καθώς μπορεί να ενθαρρύνει μέσω κατάλληλων κινήτρων την έρευνα της τεχνολογίας, να παρέχει χρηματοδότηση στην εκπαίδευση, να δημιουργήσει συνθήκες γόνιμες για την ενθάρρυνση της ιδιωτικής αποταμίευσης αλλά και να εφαρμόζει με αποτελεσματικό τρόπο τους νόμους του κράτους και να διακρίνεται από συνέπεια στην μακροχρόνια πολιτική της.

Επιπρόσθετα ο ρόλος των επενδύσεων μέσα στην οικονομία μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη της. Οι εγχώριες αποταμιεύσεις είναι ιδιαίτερα σημαντικές καθώς αποτελούν την κύρια πηγή χρηματοδότησης των εγχώριων επενδύσεων. Οπότε η αύξηση των αποταμιεύσεων θα οδηγήσει τελικώς στην χρηματοδότηση περισσότερων επενδύσεων.

Ακόμη ο ρόλος του ανθρώπινου κεφαλαίου είναι ιδιαίτερα σημαντικός καθώς η επένδυση σε αυτό μέσω της εκπαίδευσης και της βελτίωσης της ποιότητας του θα οδηγήσουν στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών, και στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και των ευκαιριών που παρουσιάζονται από αυτές. Οι εργαζόμενοι θα μπορούν να προσαρμοστούν σε νέες μεθόδους και μέσα παραγωγής και θα αναπτύξουν περισσότερο αποδοτικές και αποτελεσματικές διαδικασίες στους παραγωγικούς πόρους.

Τέλος πολύ σημαντικός είναι και ο ρόλος του θεσμικού πλαισίου καθώς οφείλει να προωθεί τις συνθήκες τέλειου ανταγωνισμού, να συμβάλει στην αύξηση της παραγωγικότητας δια μέσου της προώθησης της σωστής χρήσης των παραγωγικών συντελεστών αλλά και των κατάλληλων κινήτρων για εφαρμογή των τεχνολογικών εξελίξεων.

Συμπερασματικά λοιπόν, όλοι οι παραπάνω παράγοντες θα οδηγήσουν στην μείωση της ανεργίας, στην ευκολότερη εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους και στην τελική ανάπτυξη της οικονομίας

Κεφάλαιο 5^ο

Εμπειρικά ευρήματα πληθωρισμού και ανεργίας για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips

5.1 Η Καμπύλη Phillips

Η καμπύλη Phillips αναπτύχθηκε από τον Αμερικάνο οικονομολόγο Irving Fisher του Πανεπιστημίου του Yale το 1958 στο άρθρο που δημοσίευσε με τίτλο “A Statistical Relationship between Unemployment and Price Changes” (Maximova A., 2015). Στο συγκεκριμένο άρθρο έδειξε την αντίστροφη σχέση που υπάρχει μεταξύ ανεργίας και πληθωρισμού σε μια οικονομία.

Η εμπειρική του όμως έρευνα ξεκίνησε με το να εξετάσει τα εμπειρικά ευρήματα μεταξύ της ανεργίας και του επιπέδου των ονομαστικών μισθών στο Ηνωμένο Βασίλειο για την περίοδο από το 1861 μέχρι το 1957. Στην έρευνα αυτή διεξήχθη ως συμπέρασμα πως υπάρχει μια αρνητική και μη γραμμική σχέση μεταξύ της ανεργίας και του ρυθμού μεταβολής των ονομαστικών μισθών καθώς παρατήρησε πως όσο υψηλότερο είναι το ποσοστό ανεργίας τόσο μικρότερος είναι ο ρυθμός αύξησης των χρηματικών μονάδων και φυσικά και το αντίστροφο. Σε δεύτερο στάδιο λοιπόν με βάση τα συγκεκριμένα αποτελέσματα επέκτεινε την θεωρία του αυτή από τους ονομαστικούς μισθούς στα επίπεδα πληθωρισμού (Mankiw Gregory, 2002, Οικονομίδης Γ., 2017,).

Οπότε σύμφωνα με την θεωρία της της βραχυχρόνιας καμπύλης του Phillips, υπάρχει αντίστροφη σχέση μεταξύ του πληθωρισμού και της ανεργίας, δηλαδή όταν αυξάνεται ο πληθωρισμός μειώνεται η ανεργία και όταν μειώνεται ο πληθωρισμός αυξάνεται η ανεργία. Το γεγονός αυτό υφίσταται καθώς όσο το ποσοστό ανεργία είναι υψηλό, θα υπάρχει υπερβάλλουσα προσφορά προϊόντων και υπηρεσιών και μειωμένη ζήτηση για αυτά οπότε ο πληθωρισμός θα κινηθεί σε χαμηλά επίπεδα. Αντιθέτως όσο το ποσοστό ανεργίας είναι χαμηλό, θα υπάρχει υπερβάλλουσα προσφορά προϊόντων και υπηρεσιών και αυξημένη ζήτηση για αυτά οπότε ο πληθωρισμός θα κινηθεί σε υψηλά επίπεδα (Kostas Kalevras, 2016, Richard A., Randal V. 2019)

Φυσικά υπήρξαν παρόμοιες μελέτες σε όλο τον κόσμο για την εξέταση του φαινομένου αυτού και σε άλλες οικονομίες εκτός Ηνωμένου Βασιλείου. Οι οικονομολόγοι Paul Samuel και Robert Solow, οι οποίοι ονόμασαν την εμπειρική αυτή σχέση ως Καμπύλη Phillips, στο άρθρο τους “Analytics of anti-inflation policy” εξέτασαν την βραχυχρόνια αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας στις ΗΠΑ (American Economic Association, 2011, National Bureau of Economic Research, 2018)

Η θεωρία που ανέπτυξε ο I. Phillips τα επόμενα χρόνια πέρασε ιδιαίτερης αμφισβήτησης ιδιαίτερα από τους Friedman and Phelps καθώς υποστηρίχθηκε πως η ταυτόχρονη άνοδος της ανεργίας και του πληθωρισμού συνεπάγεται πως δεν υφίσταται ανταλλαγή ανάμεσα στα δυο αυτά μεγέθη και η καμπύλη μένει σταθερή (National Bureau of Economic Research, 2018). Ουσιαστικά πως το φαινόμενο του στασιμοπληθωρισμού ιδιαίτερα επειδή υπήρχε εκείνη την εποχή δεν μπορεί να δείξει αναγκαστικά μια αρνητική σχέση μεταξύ ανεργίας και πληθωρισμού. Για τον λόγο αυτό τα επόμενα χρόνια δημιουργήθηκε η ανάγκη κατασκευής υποδειγμάτων που θα λαμβάνουν υπόψιν τους και άλλους παράγοντες όπως μικροοικονομικά και μακροοικονομικά μεγέθη (Karl Whelan, 2000).

5.2 Θεωρητική προσέγγιση της εμπειρικής ανάλυσης

Στο σημείο αυτό της Μεταπτυχιακής Διατριβής ακολουθεί η συμβολή μου στην Μεταπτυχιακή εργασία μέσω της εμπειρικής ανάλυσης της σχέσης μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας όπως εκφράστηκε μέσω της καμπύλης Phillips. Σκοπός της ανάλυσης είναι μέσω της εκτίμησης εμπειρικών ευρημάτων να διαπιστωθεί για τις 28 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά πόσο υπάρχει η αντίστροφη σχέση μεταξύ των ποσοστιαίων μεταβολών του πληθωρισμού και των αντίστοιχων ποσοστιαίων μεταβολών της ανεργίας. Οι χώρες που συμμετέχουν στην ανάλυση είναι η Αυστρία, η Τσεχία, η Γερμανία, η Δανία, η Εσθονία, η Ουγγαρία, η Πολωνία, η Βουλγαρία, η Κροατία, η Ρουμανία, το Βέλγιο, η Ισπανία, η Φινλανδία, η Γαλλία, η Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Ιταλία, η Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, η Λετονία, η Ολλανδία, η Πορτογαλία, η Σλοβενία, η Σουηδία, η Κύπρος, η Μεγάλη Βρετανία, η Σλοβακία και η Μάλτα.

Τα εμπειρικά ευρήματα αυτά αφορούν το διάστημα από το 1999 έως το 2018 και χρησιμοποιούνται ετήσια δεδομένα τα οποία έχουν αντληθεί από τον επίσημο ηλεκτρονικό ιστότοπο της Worldbank και της Eurostat. Μέσω της απλής γραμμικής παλινδρόμησης στοχεύουμε να εξετάσουμε την σχέση μεταξύ εξαρτημένης και ανεξάρτητης μεταβλητής. Πιο συγκεκριμένα ως εξαρτημένη μεταβλητή χρησιμοποιούμε τα ποσοστά του πληθωρισμού για κάθε χώρα ενώ ως ανεξάρτητη μεταβλητή χρησιμοποιούμε τα αντίστοιχα ποσοστά ανεργίας της (Elliot Goldberg, 2018, Haug, Alfred A. and King, Ian Paul, 2011).

Η εκτίμηση του συγκεκριμένου μοντέλου πραγματοποιείται μέσω του οικονομετρικού πακέτου Eviews 9 και χρησιμοποιείται η ακόλουθη σχέση για την εκτίμηση των ευρημάτων (Συριόπουλος Κ., Φίλιππας Δ., 2010).

$$\text{Ποσοστό πληθωρισμού κάθε χώρας } (t) = a + b \text{ Ποσοστό ανεργίας κάθε χώρας } (t) + u(t)$$

(Σχέση 5.2)

Όπου :

- *Ποσοστό πληθωρισμού κάθε χώρας (t):* είναι τα ετήσια ποσοστά πληθωρισμού της κάθε χώρας την χρονική στιγμή t
- *Ποσοστό ανεργίας κάθε χώρας (t):* είναι το ετήσιο ποσοστό ανεργίας της κάθε χώρας την χρονική στιγμή t
- a, b είναι οι συντελεστές της παλινδρόμησης
- $u(t)$ είναι ένας στοχαστικός όρος ή τα κατάλοιπα της παλινδρόμησης

Στην εκτίμηση μας σημαντικό ρόλο έχει και ο συντελεστής προσδιορισμού R^2 ο οποίος μετράει το ποσοστό της συνολικής μεταβλητότητας στις τιμές της εξαρτημένης μεταβλητής που μπορούν να ερμηνευθούν από τις αντίστοιχες της ανεξάρτητης μεταβλητής. Ουσιαστικά ο συντελεστής αυτός εκφράζει την προσαρμοστικότητα του μοντέλου που χρησιμοποιούμε στις εκτιμήσεις μας. Ο συντελεστής προσδιορισμού παίρνει τιμές από 0 έως 1 ή από 0% έως 100%. Όσο πιο κοντά στο 100% είναι ο συντελεστής προσδιορισμού τόσο το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής ερμηνεύεται από τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής (Φίλιππας Ν. 2009).

5.3 Ανάλυση εμπειρικών ευρημάτων

Στο σημείο αυτό της Μεταπτυχιακής Διατριβής ακολουθούν τα εμπειρικά ευρήματα που αφορούν την σχέση πληθωρισμού και ανεργίας όπως εκφράστηκε η σχέση αυτή μέσω της καμπύλης Phillips. Η ανάλυση αυτή πραγματοποιείται για το διάστημα από το 1999 έως το 2018 με ετήσια δεδομένα, μέσω της ανάλυσης της απλής γραμμικής παλινδρόμησης, για τις 28 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία έχουν παρθεί από την βάση δεδομένων της WorldBank και της Eurostat.

Στους παρακάτω πίνακες καταγράφονται συγκεντρωτικά τα εμπειρικά αποτελέσματα της ανάλυσης για όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που συμμετείχαν στην εμπειρική ανάλυση της σχέσης μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας όπως αποτυπώθηκε στην θεωρία Phillips. Στον Πίνακα 5.3.1 παρουσιάζονται οι χώρες στις οποίες επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips. Στον Πίνακα 5.3.2 οι χώρες στις οποίες δεν επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips και στον Πίνακα 5.3.3 οι χώρες που επιβεβαιώνεται η αντίθετη της αντίστροφης σχέσης μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips. Τα εμπειρικά αποτελέσματα βρίσκονται αναλυτικά στο Παράρτημα Α της Μεταπτυχιακής Διατριβής.

Πίνακας 5.3.1:

Οι χώρες της Ε.Ε. στις οποίες επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips (1998-2018)

Χώρες	Coefficient Ποσοστού Ανεργίας	Στατιστική Σημαντικότητα Coefficient	R²
Βέλγιο	-0,719	-2,488	25,60%
Ισπανία	-0,164	-3,744	43,79%
Φινλανδία	-0,541	-2,021	18,50%
Γαλλία	-0,629	-4,872	56,87%
Ελλάδα	-0,239	-6,745	71,65%
Ιρλανδία	-0,355	-3,218	36,53%
Ιταλία	-0,270	-2,721	29,15%
Λιθουανία	-0,283	-2,047	18,90%
Λουξεμβούργο	-0,411	-2,203	21,24%
Λετονία	-0,505	-2,284	22,48%
Ολλανδία	-0,382	-3,195	36,19%
Πορτογαλία	-0,199	-2,604	27,37%
Σλοβενία	-0,745	-1,937	17,25%
Σουηδία	-0,412	-2,129	20,12%
Κύπρος	-0,268	-3,831	44,92%

Πίνακας 5.3.33:

Οι χώρες της Ε.Ε. στις οποίες δεν επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips (1998-2018)

Χώρες	Coefficient Ποσοστού Ανεργίας	Στατιστική Σημαντικότητα Coefficient	R²
Αυστρία	-0,315	-1,384	9,62%
Τσεχία	0,027	0,144	0,12%
Γερμανία	0,038	0,597	1,94%

Δανία	-0,195	-1,194	7,35%
Εσθονία	-0,095	-0,539	1,68%
Ουγγαρία	-0,002	-0,007	0,00%
Πολωνία	0,174	1,560	11,91%
Βουλγαρία	0,110	0,531	1,55%
Κροατία	-0,139	-0,966	4,93%
Ρουμανία	2,831	0,753	3,06%

Πίνακας 5.3.2:

Οι χώρες της Ε.Ε. στις οποίες επιβεβαιώνεται η αντίθετη της αντίστροφης σχέσης μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips (1998-2018)

Χώρες	Coefficient Ποσοστού Ανεργίας	Στατιστική Σημαντικότητα Coefficient	R²
Μεγάλη Βρετανία	0,264	1,909	16,85%
Σλοβακία	0,608	3,452	39,84%
Μάλτα	0,495	2,102	19,72%

Συμπερασματικά λοιπόν από τα εμπειρικά ευρήματα της πραγματοποιηθείσας ανάλυσης αναφορικά με την σχέση πληθωρισμού και ανεργίας για την περίοδο από το 1999 έως 2018 σε 15 από τις 28 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβεβαιώνεται η ύπαρξη της θεωρίας της καμπύλης Phillips. Σε 10 χώρες δεν επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας ενώ σε 3 χώρες επιβεβαιώνεται η αντίθετη της αντίστροφης σχέσης μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Αναλυτικότερα, το Βέλγιο, η Ισπανία, η Φινλανδία, η Γαλλία, η Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Ιταλία, η Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, η Λετονία, η Ολλανδία, η Πορτογαλία, η Σλοβενία, η Σουηδία και η Κύπρος, επιβεβαιώνουν την ύπαρξη της θεωρίας της καμπύλης Phillips καθώς παρατηρείται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας. Αυτό που γίνεται κατανοητό είναι πως στις προαναφερθείσες χώρες βρίσκονται εκείνες της Νοτίου Ευρώπης – οι Μεσογειακές οικονομίες αλλά και η Ιρλανδία, δηλαδή οι λεγόμενες χώρες PIIGS (Ganti A., 2019), το οποίο οφείλεται κατά πάσα πιθανότητα στο γεγονός ότι η ανεργία αυξήθηκε δραματικά μετά την κρίση του 2008, αλλά ο πληθωρισμός δεν αντέδρασε με τον ίδιο τρόπο αλλά με αποπληθωρισμό σε ορισμένες από αυτές. Συγκεκριμένα από τα ευρήματα του πίνακα 5.3.1 γίνεται κατανοητό πως ο αρνητικός και στατιστικά σημαντικός συντελεστής της ανεργίας μας δείχνει πως εάν η ανεργία μιας χώρας είναι 10% και ο συντελεστής είναι -0,70 τότε ο πληθωρισμός, δηλαδή η εξαρτημένη μεταβλητή, επηρεάζεται κατά -7,0 % από την ανεξάρτητη μεταβλητή δηλαδή την ανεργία.

Η Αυστρία, η Τσεχία, η Γερμανία, η Δανία, η Εσθονία, η Ουγγαρία, η Πολωνία, η Βουλγαρία, η Κροατία και η Ρουμανία, δεν επιβεβαιώνουν την αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας. Οι χώρες αυτές αποτελούν μεταβατικές οικονομίες και βρίσκονται μεταξύ των χωρών του πρώην Ανατολικού μπλοκ και της Σοβιετικής Ένωσης. Ουσιαστικά ως μεταβατική οικονομία ορίζεται όταν μια κεντρικά σχεδιασμένη οικονομία μετατρέπεται σε μικρότερες αυτόνομες οικονομίες. Δημιουργούνται διαφορετικές κυβερνήσεις και θεσμοί, προωθούνται οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, τα ανεξάρτητα από τον κρατικό έλεγχο χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, κλπ. Οι μεταβατικές οικονομίες εφαρμόζουν μια σειρά μακροοικονομικών και μικροοικονομικών αλλαγών που σε πολλές περιπτώσεις είναι σταδιακές ενώ σε άλλες είναι πιο επιθετικές και γρήγορες στον τρόπο μετάβασης τους (Wikipedia, 2019). Από τα ευρήματα του πίνακα 5.3.2 γίνεται κατανοητό πως επειδή ο συντελεστής της ανεργίας δεν είναι στατιστικά σημαντικός θεωρούμε πως είναι ίσος με μηδέν και δεν υπάρχει σχέση μεταξύ της εξαρτημένης μεταβλητής δηλαδή του πληθωρισμού και της ανεξάρτητης δηλαδή της ανεργίας.

Ενώ τέλος η Μεγάλη Βρετανία, η Σλοβακία και η Μάλτα, παρουσιάζουν αντίθετη της αντίστροφης σχέσης μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips. Από τα ευρήματα του πίνακα 5.3.3 γίνεται κατανοητό πως ο θετικός και στατιστικά σημαντικός συντελεστής της ανεργίας μας δείχνει πως εάν η ανεργία μιας χώρας είναι 10% και ο συντελεστής είναι 0,60 τότε ο πληθωρισμός, δηλαδή η εξαρτημένη μεταβλητή, επηρεάζεται κατά 6,0 % από την ανεξάρτητη μεταβλητή δηλαδή την ανεργία.

Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα της ύπαρξης του φαινομένου της θεωρία του Phillips είναι να πραγματοποιηθεί μια ανάλυση μέσω διαστρωματικών δεδομένων, δηλαδή panel data. Ενώ επίσης να γίνει και ο διαχωρισμός του διαστήματος της ανάλυσης που πραγματοποιήσαμε σε δύο υποπεριόδους, μια από το 1998 έως το 2008 και μια από το 2008 έως το 2018, για την διερεύνηση της σχέσης μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας τόσο πριν όσο και μετά το ξέσπασμα της μεγάλης χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2007-2008.

Επίλογος

Η ανεργία αποτελεί ένα μακροοικονομικό πρόβλημα που επηρεάζει τα άτομα με άμεσο τρόπο και ιδιαίτερα μετά το ξέσπασμα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2007-2008 αποτελώντας ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα των σύγχρονων αναπτυγμένων οικονομιών.

Το ποσοστό ανεργίας μειώνεται σε περιόδους υψηλής ανάπτυξης και αυξάνεται σε περιόδους οικονομικής ύφεσης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η περίπτωση της Ελλάδας που την περίοδο μετά το 2009 τα ποσοστά ανεργίας της εκτοξεύθηκαν λόγω της επιρροής της οικονομικής κρίσης. Το ποσοστό ανεργίας τον Μάιο του 2008 ήταν στο 6,9%, τον Οκτώβριο του 2013 έφτασε στο 27,9% και τον Οκτώβριο του 2018 είχε διαμορφωθεί στο 18,6%.

Οι επιδράσεις της ανεργίας στην κοινωνία είναι πολύ σοβαρές καθώς οδηγεί στην πτώση του βιοτικού επιπέδου, αλλά επίσης επιφέρει ψυχολογικά προβλήματα στους ανθρώπους, οδηγεί σε παραβατικές πράξεις και φυσικά δημιουργεί και το λεγόμενο Brain Drain στους νέους.

Η ανεργία για να μπορέσει να αντιμετωπιστεί και να μειωθεί χρειάζεται να γίνουν αλλαγές διαρθρωτικής φύσεως σε μια χώρα όπως είναι ο επαναπροσδιορισμός του εκπαιδευτικού συστήματος, η αύξηση της συνολικής ζήτησης για απασχόληση, η προώθηση της μερικής απασχόλησης αλλά και η αύξηση των επενδύσεων τόσο σε επίπεδο επιχείρησης όσο και σε επίπεδο κράτους που θα οδηγήσουν στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Το φαινόμενο του πληθωρισμού μπορεί να οδηγήσει σε κατάρρευση μιας οικονομίας αλλά και σε άνοδο της ανεργίας καθώς έχει μεγάλο δυνητικό κόστος στους πολίτες, στην οικονομία και στην κοινωνία. Ο πληθωρισμός αποτελεί έναν καθοριστικό παράγοντα για τις οικονομικές αποφάσεις των κυβερνήσεων αλλά και των κεντρικών τραπεζών και για να παρατηρηθεί το φαινόμενο του σε μια

οικονομία πρέπει να παρατηρηθεί μια συνεχής άνοδος του επιπέδου των τιμών για μεγάλη χρονική διάρκεια.

Ο πληθωρισμός δημιουργείται τόσο από την πλευρά της προσφοράς όσο και από την πλευρά της ζήτησης και είναι πολύ σημαντικό να διακρίνονται εγκαίρως οι αιτίες πρόκλησης του έτσι ώστε οι κυβερνήσεις να εφαρμόσουν την κατάλληλη δημοσιονομική ή νομισματική πολιτική για τον μετριασμό του κόστους του καθώς μετακυλιέται στους πολίτες, στην οικονομία και στην κοινωνία

Όσον αφορά τον πληθωρισμό της Ελλάδας μετά το 2000 διαμορφώθηκε κοντά στο 2,0% που αποτελεί τον στόχο που έχει τεθεί από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για τις χώρες της Ευρωζώνης. Αυτό όμως που είναι άξιο αναφοράς είναι πως τα έτη 2013, 2014, 2015 και 2016 οι αντίστοιχες μεταβολές του πληθωρισμού της χώρας μας ήταν αρνητικές και είχαμε το φαινόμενο του αποπληθωρισμού λόγω της επιρροής της οικονομικής κρίσης.

Η μελέτη των οικονομικών ή επιχειρηματικών κύκλων βοηθάει στην κατανόηση της συμπεριφοράς και της αλληλεπίδρασης όλων των οικονομικών, χρηματοοικονομικών μεταβλητών αλλά και των προσδοκιών που υπάρχουν σε μια οικονομία. Ένας οικονομικός κύκλος περιλαμβάνει μια φάση ανάπτυξης και μια φάση ύφεσης, οι οποίες εναλλάσσονται κάθε φορά που τελειώνει μια από τις δύο. Η πρόβλεψη των οικονομικών κύκλων δεν είναι εύκολη διαδικασία καθώς δεν παρουσιάζουν περιοδικότητα στην εμφάνισή τους, ούτε η χρονική διάρκεια τους είναι πάντα η ίδια.

Η οικονομική ανάπτυξη και η οικονομική μεγέθυνση είναι δύο έννοιες που μοιάζουν πολύ μεταξύ τους αλλά δεν είναι ταυτόσημες. Η μεν οικονομική ανάπτυξη αποτελεί μια δυναμική έννοια καθώς μελετάται σε σχέση με την μεταβολή κάποιων παραγόντων της οικονομίας και σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα. Ενώ η δε οικονομική μεγέθυνση αποτελεί ποσοτικό δείκτη και αναφέρεται στην ετήσια μεταβολή κάποιας μακροοικονομικής μεταβλητής όπως είναι το εισόδημα ή το παραγόμενο προϊόν μιας οικονομίας. Στην διεθνή βιβλιογραφία ο συνηθισμένος δείκτης που χρησιμοποιείται για να μετρηθεί η ανάπτυξη μιας χώρας είναι το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν.

Τέλος από την συμβολή στην Μεταπτυχιακή διατριβή η οποία αφορούσε την διερεύνηση της πιθανής σχέσης μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας όπως εκφράστηκε μέσω της καμπύλης Phillips καταλήξαμε στα ακόλουθα συμπεράσματα, μέσω ετήσιων δεδομένων, για τις 28 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το συνολικό διάστημα από το 1999 έως το 2018.

Το Βέλγιο, η Ισπανία, η Φινλανδία, η Γαλλία, η Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Ιταλία, η Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, η Λετονία, η Ολλανδία, η Πορτογαλία, η Σλοβενία, η Σουηδία και η Κύπρος, δηλαδή 15 από τις 28 χώρες, επιβεβαίωσαν την ύπαρξη της θεωρίας της καμπύλης Phillips καθώς παρατηρείται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας. Αυτό που γίνεται κατανοητό είναι πως στις προαναφερθείσες χώρες βρίσκονται εκείνες της Νοτίου Ευρώπης – οι Μεσογειακές οικονομίες αλλά και η Ιρλανδία, δηλαδή οι λεγόμενες χώρες PIIGS, Το γεγονός αυτό οφείλεται κατά πάσα πιθανότητα στο ότι η ανεργία αυξήθηκε δραματικά μετά την κρίση του 2008, αλλά ο πληθωρισμός δεν αντέδρασε με τον ίδιο τρόπο αλλά με αποπληθωρισμό σε ορισμένες από αυτές.

Επίσης η Αυστρία, η Τσεχία, η Γερμανία, η Δανία, η Εσθονία, η Ουγγαρία, η Πολωνία, Βουλγαρία, η Κροατία και η Ρουμανία, δηλαδή 10 από τις 28 χώρες δεν επιβεβαίωσαν την αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας, Οι χώρες αυτές αποτελούν μεταβατικές οικονομίες και βρίσκονται μεταξύ των χωρών του πρώην Ανατολικού μπλοκ και της Σοβιετικής Ένωσης.

Τέλος η Μεγάλη Βρετανία, η Σλοβακία και η Μάλτα, δηλαδή 3 από τις 28 χώρες, παρουσίασαν αντίθετη της αντίστροφης σχέσης μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips δηλαδή σε μια αύξηση της ανεργίας παρατηρείται και μια αύξηση του πληθωρισμού.

Τέλος προτείνεται περαιτέρω έρευνα της ύπαρξης του φαινομένου της θεωρία του Phillips μέσω διαστρωματικών δεδομένων, δηλαδή panel data και του διαχωρισμού του διαστήματος της ανάλυσης σε δύο υποπεριόδους, μια από το 1998 έως το 2008 και μια από το 2008 έως το 2018, για την διερεύνηση της σχέσης μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας τόσο πριν όσο και μετά το ξέσπασμα της μεγάλης χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2007-2008.

Παράρτημα Α

Παρουσίαση και

Ανάλυση Εμπειρικών

Ευρημάτων

Πίνακας 6.3.1:

Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Αυστρία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: AUT_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	3.402.857	1.117.156	3.046.000	0.0070
AUT_UNEMP	-0.315082	0.227595	-1.384.401	0.1832
R-squared	0.096230	Mean dependent var		1.874.102
Adjusted R-squared	0.046020	S.D. dependent var		0.774622
S.E. of regression	0.756588	Akaike info criterion		2.374.643
Sum squared resid	1.030.365	Schwarz criterion		2.474.216
Log likelihood	-2.174.643	Hannan-Quinn criter.		2.394.081
F-statistic	1.916.566	Durbin-Watson stat		1.747.885
Prob(F-statistic)	0.183160			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.1 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Αυστρίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Αυστρίας είναι αρνητικός και ίσος με -0,3150 αλλά όχι στατιστικά σημαντικός καθώς το t-statistic είναι ίσο με -1,384. Οπότε δεν επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι πολύ χαμηλή και ίση με 9,62%.

Πίνακας 6.3.2:

Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για το Βέλγιο την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: BEL_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	7.510.068	2.243.733	3.347.131	0.0036
BEL_UNEMP	-0.719362	0.289088	-2.488.387	0.0229
R-squared	0.255954	Mean dependent var		1.951.332
Adjusted R-squared	0.214619	S.D. dependent var		1.060.387
S.E. of regression	0.939734	Akaike info criterion		2.808.199
Sum squared resid	1.589.579	Schwarz criterion		2.907.773
Log likelihood	-2.608.199	Hannan-Quinn criter.		2.827.637
F-statistic	6.192.068	Durbin-Watson stat		2.114.975
Prob(F-statistic)	0.022853			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.2 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία του Βελγίου για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας του Βελγίου είναι αρνητικός και ίσος με -0,7193 αλλά και αρνητικά στατιστικά σημαντικός καθώς το tstatistic είναι ίσο με -2,488. Οπότε επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής δεν είναι ούτε πολύ χαμηλή ούτε πολύ υψηλή καθώς είναι ίση με 25,59%.

Πίνακας 6.3.3:

Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Τσεχία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: CZE_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	2.025.211	1.273.236	1.590.601	0.1291
CZE_UNEMP	0.027376	0.190042	0.144051	0.8871
R-squared	0.001151	Mean dependent var		2.201.517
Adjusted R-squared	-0.054340	S.D. dependent var		1.528.411
S.E. of regression	1.569.388	Akaike info criterion		3.833.889
Sum squared resid	4.433.364	Schwarz criterion		3.933.462
Log likelihood	-3.633.889	Hannan-Quinn criter.		3.853.326
F-statistic	0.020751	Durbin-Watson stat		1.680.055
Prob(F-statistic)	0.887061			

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.3 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Τσεχίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Τσεχίας είναι θετικός και ίσος με 0,0273 αλλά και δεν παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με 0,1440. Οπότε δεν επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι πολύ χαμηλή και σχεδόν μηδενική καθώς είναι ίση με 0,115%.

Πίνακας 6.3.4:
Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Γερμανία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: DEU_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std.Error	t-Statistic	Prob.
C	1.145.112	0.477805	2.396.612	0.0276
DEU_UNEMP	0.038379	0.064280	0.597057	0.5579
R-squared	0.019420	Mean dependent var		1.417.048
Adjusted R-squared	-0.035057	S.D. dependent var		0.634772
S.E. of regression	0.645802	Akaike info criterion		2.057.993
Sum squared resid	7.507.091	Schwarz criterion		2.157.566
Log likelihood	-1.857.993	Hannan-Quinn criter.		2.077.431
F-statistic	0.356477	Durbin-Watson stat		1.564.178
Prob(F-statistic)	0.557906			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.4 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Γερμανίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Γερμανίας είναι θετικός και ίσος με 0,0383 αλλά και δεν παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με 0,5970. Οπότε δεν επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει

τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι πολύ χαμηλή και σχεδόν μηδενική καθώς είναι ίση με 1,94%.

Πίνακας 6.3.5:
Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Δανία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: DNK_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std.Error	t-Statistic	Prob.
C	2.841.284	0.933581	3.043.427	0.0070
DNK_UNEMP	-0.195442	0.163591	-1.194.700	0.2477
R-squared	0.073469	Mean dependent var		1.751.624
Adjusted R-squared	0.021995	S.D. dependent var		0.900871
S.E. of regression	0.890909	Akaike info criterion		2.701.490
Sum squared resid	1.428.694	Schwarz criterion		2.801.064
Log likelihood	-2.501.490	Hannan-Quinn criter.		2.720.928
F-statistic	1.427.307	Durbin-Watson stat		0.903397
Prob(F-statistic)	0.247710			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.5 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Δανίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Δανίας είναι αρνητικός και ίσος με -0,1954 αλλά και δεν παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με -1,194. Οπότε δεν επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι πολύ χαμηλό και σχεδόν μηδενική καθώς είναι ίση με 7,34%.

Πίνακας 6.3.6:
Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Ισπανία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: ESP_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std.Error	t-Statistic	Prob.
C	4.813.515	0.746370	6.449.233	0.0000
ESP_UNEMP	-0.164830	0.044021	-3.744.363	0.0015
R-squared	0.437856	Mean dependent var		2.178.207
Adjusted R-squared	0.406626	S.D. dependent var		1.442.378
S.E. of regression	1.111.075	Akaike info criterion		3.143.173
Sum squared resid	2.222.078	Schwarz criterion		3.242.746
Log likelihood	-2.943.173	Hannan-Quinn criter.		3.162.611
F-statistic	1.402.025	Durbin-Watson stat		1.446.774
Prob(F-statistic)	0.001484			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.6 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Ισπανίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Ισπανίας είναι αρνητικός και ίσος με -0,1648 αλλά παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το

tstatistic είναι ίσο με -3,744. Οπότε επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι ικανοποιητική καθώς είναι ίση με 43,78%.

Πίνακας 6.3.7:
Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Εσθονία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: EST_INFL				
Method: Least Squares				
Sample (adjusted): 2000 2018				
Included observations: 19 after adjustments				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	4.264.020	1.752.080	2.433.690	0.0263
EST_UNEMP	-0.095573	0.177138	-0.539541	0.5965
R-squared	0.016835	Mean dependent var		3.378.740
Adjusted R-squared	-0.040998	S.D. dependent var		2.625.059
S.E. of regression	2.678.329	Akaike info criterion		4.907.564
Sum squared resid	1.219.486	Schwarz criterion		5.006.979
Log likelihood	-4.462.186	Hannan-Quinn criter.		4.924.389
F-statistic	0.291104	Durbin-Watson stat		1.362.684
Prob(F-statistic)	0.596511			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.7 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Εσθονίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Εσθονίας είναι αρνητικός

και ίσος με -0,095 αλλά και δεν παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με -0,5395. Οπότε δεν επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι πολύ χαμηλή και σχεδόν μηδενική καθώς είναι ίση με 1,68%.

Πίνακας 6.3.8:
Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Φινλανδία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: FIN_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	6.064.988	2.269.464	2.672.432	0.0155
FIN_UNEMP	-0.541387	0.267840	-2.021.308	0.0584
R-squared	0.184993	Mean dependent var		1.505.053
Adjusted R-squared	0.139714	S.D. dependent var		1.193.163
S.E. of regression	1.106.677	Akaike info criterion		3.135.241
Sum squared resid	2.204.522	Schwarz criterion		3.234.814
Log likelihood	-2.935.241	Hannan-Quinn criter.		3.154.678
F-statistic	4.085.687	Durbin-Watson stat		1.137.784
Prob(F-statistic)	0.058375			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.8 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Φινλανδίας για το

διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Φινλανδίας είναι αρνητικός και ίσος με -0,5413 αλλά παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με -2,021. Οπότε επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι βέβαια χαμηλή αλλά ίση με 18,49%.

Πίνακας 6.3.9:
Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Γαλλία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: FRA_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	6.974.075	1.151.297	6.057.581	0.0000
FRA_UNEMP	-0.629476	0.129203	-4.872.004	0.0001
R-squared	0.568722	Mean dependent var		1.394.683
Adjusted R-squared	0.544762	S.D. dependent var		0.784683
S.E. of regression	0.529436	Akaike info criterion		1.660.630
Sum squared resid	5.045.444	Schwarz criterion		1.760.204
Log likelihood	-1.460.630	Hannan-Quinn criter.		1.680.068
F-statistic	2.373.643	Durbin-Watson stat		1.780.870
Prob(F-statistic)	0.000123			

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.9 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Γαλλίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Γαλλίας είναι αρνητικός και ίσος με -0,6294 αλλά παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το t-statistic είναι ίσο με -4,872. Οπότε επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι ικανοποιητική καθώς είναι ίση με 56,487%.

Πίνακας 6.3.10:
Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Μεγάλη Βρετανία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: GBR_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std.Error	t-Statistic	Prob.
C	0.487096	0.818269	0.595276	0.5591
GBR_UNEMP	0.264204	0.138354	1.909.626	0.0723
R-squared	0.168463	Mean dependent var		2.015.000
Adjusted R-squared	0.122267	S.D. dependent var		0.818391
S.E. of regression	0.766729	Akaike info criterion		2.401.273
Sum squared resid	1.058.172	Schwarz criterion		2.500.846
Log likelihood	-2.201.273	Hannan-Quinn criter.		2.420.710
F-statistic	3.646.673	Durbin-Watson stat		1.293.289
Prob(F-statistic)	0.072251			

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.9 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Μεγάλης Βρετανίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Μεγάλης Βρετανίας είναι θετικός και ίσος με 0,2642 και παρουσιάζει αρκετά καλή στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με 1,909. Οπότε εδώ υπάρχει μια θετική σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας αντίθετη από την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι ιδιαίτερα χαμηλή καθώς είναι ίση με 16,84%.

Πίνακας 6.3.11:
Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Ελλάδα την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: GRC_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std.Error	t-Statistic	Prob.
C	5.717.727	0.596010	9.593.336	0.0000
GRC_UNEMP	-0.239109	0.035447	-6.745.487	0.0000
R-squared	0.716543	Mean dependent var		2.035.785
Adjusted R-squared	0.700795	S.D. dependent var		1.956.895
S.E. of regression	1.070.415	Akaike info criterion		3.068.609
Sum squared resid	2.062.418	Schwarz criterion		3.168.182

Log likelihood	-2.868.609	Hannan-Quinn criter.	3.088.047
F-statistic	4.550.160	Durbin-Watson stat	1.657.852
Prob(F-statistic)	0.000003		

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.11 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Ελλάδας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Ελλάδας είναι αρνητικός και ίσος με -0,2391 αλλά παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με -6,745. Οπότε επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι αρκετά υψηλή καθώς είναι ίση με 71,65%.

Πίνακας 6.3.12:

Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Ουγγαρία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: HUN_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	4.656.428	2.473.587	1.882.459	0.0760
HUN_UNEMP	-0.002435	0.320995	-0.007587	0.9940
R-squared	0.000003	Mean dependent var		4.638.433
Adjusted R-squared	-0.055552	S.D. dependent var		3.055.296

S.E. of regression	3.139.013	Akaike info criterion	5.220.334
Sum squared resid	1.773.613	Schwarz criterion	5.319.907
Log likelihood	-5.020.334	Hannan-Quinn criter.	5.239.771
F-statistic	5.76E-05	Durbin-Watson stat	0.458386
Prob(F-statistic)	0.994030		

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.12 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Ουγγαρίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Ουγγαρίας είναι αρνητικός και ίσος με -0,005 αλλά και δεν παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με -0,007. Οπότε δεν επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι μηδενική καθώς είναι ίση με 0,00%.

Πίνακας 6.3.13:
Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Ιρλανδία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: IRL_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	4.775.313	1.005.170	4.750.752	0.0002

IRL_UNEMP	-0.355359	0.110414	- 3.218.415	0.0048
R-squared	0.365263	Mean dependent var		1.890.547
Adjusted R-squared	0.330000	S.D. dependent var		2.485.521
S.E. of regression	2.034.487	Akaike info criterion		4.353.004
Sum squared resid	7.450.450	Schwarz criterion		4.452.577
Log likelihood	-4.153.004	Hannan-Quinn criter.		4.372.442
F-statistic	1.035.820	Durbin-Watson stat		1.343.323
Prob(F-statistic)	0.004766			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.13 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Ιρλανδίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Ιρλανδίας είναι αρνητικός και ίσος με -0,355 αλλά παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με -3,218. Οπότε επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι χαμηλή καθώς είναι ίση με 36,52%.

Πίνακας 6.3.14:

Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Ιταλία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: ITA_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std.Error	t-Statistic	Prob.

C	4.339.041	0.962532	4.507.943	0.0003
ITA_UNEMP	-0.270220	0.099298	-2.721.300	0.0140
R-squared	0.291491	Mean dependent var		1.773.838
Adjusted R-squared	0.252130	S.D. dependent var		1.006.753
S.E. of regression	0.870635	Akaike info criterion		2.655.452
Sum squared resid	1.364.409	Schwarz criterion		2.755.025
Log likelihood	-2.455.452	Hannan-Quinn criter.		2.674.889
F-statistic	7.405.472	Durbin-Watson stat		1.253.479
Prob(F-statistic)	0.014003			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.14 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Ιταλίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Ιταλίας είναι αρνητικός και ίσος με -0,270 αλλά παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με -2,721. Οπότε επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι χαμηλή καθώς είναι ίση με 29,14%.

Πίνακας 6.3.15:

Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Λιθουανία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: LTU_INFL			
Method: Least Squares			
Sample: 1999 2018			
Included observations: 20			

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	5.509.347	1.641.610	3.356.063	0.0035
LTU_UNEMP	-0.283730	0.138552	-2.047.826	0.0555
R-squared	0.188955	Mean dependent var		2.351.713
Adjusted R-squared	0.143897	S.D. dependent var		2.722.577
S.E. of regression	2.519.087	Akaike info criterion		4.780.310
Sum squared resid	1.142.244	Schwarz criterion		4.879.883
Log likelihood	-4.580.310	Hannan-Quinn criter.		4.799.748
F-statistic	4.193.589	Durbin-Watson stat		0.841142
Prob(F-statistic)	0.055454			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.15 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Λιθουανίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Λιθουανίας είναι αρνητικός και ίσος με -0,283 αλλά παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με -2,047. Οπότε επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι αρκετά χαμηλή καθώς είναι ίση με 18,89%.

Πίνακας 6.3.16:

Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για το Λουξεμβούργο την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: LUX_INFL			
Method: Least Squares			

Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std.Error	t-Statistic	Prob.
C	3.917.816	0.911568	4.297.888	0.0004
LUX_UNEMP	-0.411440	0.186746	-2.203.205	0.0408
R-squared	0.212396	Mean dependent var	1.958.007	
Adjusted R-squared	0.168640	S.D. dependent var	0.977253	
S.E. of regression	0.891049	Akaike info criterion	2.701.806	
Sum squared resid	1.429.144	Schwarz criterion	2.801.379	
Log likelihood	-2.501.806	Hannan-Quinn criter.	2.721.243	
F-statistic	4.854.111	Durbin-Watson stat	1.744.510	
Prob(F-statistic)	0.040847			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.16 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία του Λουξεμβούργου για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας του Λουξεμβούργου είναι αρνητικός και ίσος με -0,411 αλλά παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με -2,203. Οπότε επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι αρκετά χαμηλή καθώς είναι ίση με 21,23%.

Πίνακας 6.3.17:
Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Λετονία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: LVA_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	9.588.877	2.718.782	3.526.901	0.0024
LVA_UNEMP	-0.505684	0.221317	-2.284.881	0.0347
R-squared	0.224829	Mean dependent var	3.640.435	
Adjusted R-squared	0.181764	S.D. dependent var	3.874.400	
S.E. of regression	3.504.643	Akaike info criterion	5.440.694	
Sum squared resid	2.210.854	Schwarz criterion	5.540.267	
Log likelihood	-5.240.694	Hannan-Quinn criter.	5.460.131	
F-statistic	5.220.682	Durbin-Watson stat	0.761939	
Prob(F-statistic)	0.034672			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.17 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Λετονίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Λετονίας είναι αρνητικός και ίσος με -0,505 αλλά παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με -2,284. Οπότε επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι αρκετά χαμηλή καθώς είναι ίση με 22,48%.

Πίνακας 6.3.18:

Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Ολλανδία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: NLD_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std.Error	t-Statistic	Prob.
C	3.671.000	0.594843	6.171.374	0.0000
NLD_UNEMP	-0.382006	0.119556	-3.195.222	0.0050
R-squared	0.361916	Mean dependent var	1.847.661	
Adjusted R-squared	0.326467	S.D. dependent var	0.915116	
S.E. of regression	0.751028	Akaike info criterion	2.359.891	
Sum squared resid	1.015.276	Schwarz criterion	2.459.464	
Log likelihood	-2.159.891	Hannan-Quinn criter.	2.379.329	
F-statistic	1.020.944	Durbin-Watson stat	1.194.640	
Prob(F-statistic)	0.005015			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.18 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Ολλανδίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Ολλανδίας είναι αρνητικός και ίσος με -0,382 αλλά παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με -3,195. Οπότε επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι αρκετά χαμηλή καθώς είναι ίση με 36,19%.

Πίνακας 6.3.19:
Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Πολωνία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: POL_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	0.733030	1.441.913	0.508373	0.6174
POL_UNEMP	0.174645	0.111937	1.560.214	0.1361
R-squared	0.119127	Mean dependent var		2.798.750
Adjusted R-squared	0.070189	S.D. dependent var		2.648.630
S.E. of regression	2.553.986	Akaike info criterion		4.807.827
Sum squared resid	1.174.112	Schwarz criterion		4.907.400
Log likelihood	-4.607.827	Hannan-Quinn criter.		4.827.265
F-statistic	2.434.267	Durbin-Watson stat		0.764608
Prob(F-statistic)	0.136118			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.19 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Πολωνίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Πολωνίας είναι θετικός και ίσος με 0,174 αλλά και δεν παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με 1,560. Οπότε δεν επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι ιδιαίτερα χαμηλή καθώς είναι ίση με 11,91%.

Πίνακας 6.3.20:

Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Πορτογαλία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: PRT_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std.Error	t-Statistic	Prob.
C	3.768.044	0.739972	5.092.141	0.0001
PRT_UNEMP	-0.199603	0.076648	-2.604.157	0.0179
R-squared	0.273656	Mean dependent var	1.981.118	
Adjusted R-squared	0.233303	S.D. dependent var	1.414.614	
S.E. of regression	1.238.654	Akaike info criterion	3.360.567	
Sum squared resid	2.761.673	Schwarz criterion	3.460.140	
Log likelihood	-3.160.567	Hannan-Quinn criter.	3.380.004	
F-statistic	6.781.634	Durbin-Watson stat	1.253.963	
Prob(F-statistic)	0.017942			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.20 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Πορτογαλίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Πορτογαλίας είναι αρνητικός και ίσος με -0,199 αλλά παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με -2,604. Οπότε επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει

τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι αρκετά χαμηλή καθώς είναι ίση με 27,36%.

Πίνακας 6.3.21:
Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Σλοβακία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: SVK_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-4.506.109	2.518.372	-1.789.295	0.0904
SVK_UNEMP	0.608759	0.176306	3.452.853	0.0028
R-squared	0.398440	Mean dependent var		3.905.777
Adjusted R-squared	0.365020	S.D. dependent var		3.580.683
S.E. of regression	2.853.290	Akaike info criterion		5.029.462
Sum squared resid	1.465.428	Schwarz criterion		5.129.036
Log likelihood	-4.829.462	Hannan-Quinn criter.		5.048.900
F-statistic	1.192.220	Durbin-Watson stat		1.160.356
Prob(F-statistic)	0.002839			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.21 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Σλοβακίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Σλοβακίας είναι θετικός και ίσος με 0,608 και παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic

είναι ίσο με 3,452. Οπότε εδώ υπάρχει μια θετική σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας αντίθετη από την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι χαμηλή καθώς είναι ίση με 39,84%.

Πίνακας 6.3.22:
Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Σλοβενία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: SVN_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	8.504.501	2.753.366	3.088.765	0.0063
SVN_UNEMP	-0.745533	0.384884	-1.937.034	0.0686
R-squared	0.172494	Mean dependent var	3.293.783	
Adjusted R-squared	0.126521	S.D. dependent var	2.809.194	
S.E. of regression	2.625.475	Akaike info criterion	4.863.040	
Sum squared resid	1.240.762	Schwarz criterion	4.962.614	
Log likelihood	-4.663.040	Hannan-Quinn criter.	4.882.478	
F-statistic	3.752.099	Durbin-Watson stat	0.356829	
Prob(F-statistic)	0.068598			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.22 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Σλοβενίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Σλοβενίας είναι

αρνητικός και ίσος με -0,745 αλλά παρουσιάζει ικανοποιητική στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με -1,937. Οπότε επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι αρκετά χαμηλή καθώς είναι ίση με 17,24%.

Πίνακας 6.3.23:

Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Σουηδία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: SWE_INF				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	4.029.357	1.332.508	3.023.890	0.0073
SWE_UNEM	-0.412416	0.193704	-2.129.104	0.0473
R-squared	0.201175	Mean dependent var	1.233.116	
Adjusted R-squared	0.156795	S.D. dependent var	1.096.726	
S.E. of regression	1.007.081	Akaike info criterion	2.946.629	
Sum squared resid	1.825.583	Schwarz criterion	3.046.203	
Log likelihood	-2.746.629	Hannan-Quinn criter.	2.966.067	
F-statistic	4.533.084	Durbin-Watson stat	1.496.945	
Prob(F-statistic)	0.047307			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.22 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Σουηδίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Σουηδίας είναι αρνητικός και ίσος με -0,412 αλλά παρουσιάζει ικανοποιητική στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με -2,129. Οπότε επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι αρκετά χαμηλή καθώς είναι ίση με 20,11%.

Πίνακας 6.3.24:

Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Βουλγαρία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: BUL_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	2.964.010	2.417.695	1.225.965	0.2360
BUL_UNEMP	0.110338	0.207516	0.531711	0.6014
R-squared	0.015464	Mean dependent var		4.170.963
Adjusted R-squared	-0,039233	S.D. dependent var		3.650.899
S.E. of regression	3.721.828	Akaike info criterion		5.560.946
Sum squared resid	2.493.361	Schwarz criterion		5.660.520
Log likelihood	-5.360.946	Hannan-Quinn criter.		5.580.384
F-statistic	0.282716	Durbin-Watson stat		0.965401

Prob(F-statistic)	0.601428			
--------------------------	----------	--	--	--

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.24 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Βουλγαρίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Βουλγαρίας είναι θετικός και ίσος με 0,110 αλλά και δεν παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με 0,531. Οπότε δεν επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι ιδιαίτερα χαμηλή και σχεδόν μηδενική καθώς είναι ίση με 1,54%.

Πίνακας 6.3.25:

Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Κροατία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: CRO_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	4.119.868	1.948.495	2.114.384	0.0487
CRO_UNEMP	-0.139388	0.144284	-0.966064	0.3468
R-squared	0.049293	Mean dependent var	2.276.010	
Adjusted R-squared	-0.003524	S.D. dependent var	1.750.602	
S.E. of regression	1.753.684	Akaike info criterion	4.055.954	
Sum squared	5.535.735	Schwarz criterion	4.155.528	

resid			
Log likelihood	-3.855.954	Hannan-Quinn criter.	4.075.392
F-statistic	0.933280	Durbin-Watson stat	0.862885
Prob(F-statistic)	0.346813		

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.25 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Κροατίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Κροατίας είναι αρνητικός και ίσος με -0,139 αλλά και δεν παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με -0,966. Οπότε δεν επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι ιδιαίτερα χαμηλή και σχεδόν μηδενική καθώς είναι ίση με 4,92%.

Πίνακας 6.3.26:

Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Κύπρο την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: CYP_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std.Error	t-Statistic	Prob.
C	3.852.098	0.618918	6.223.926	0.0000
CYP_UNEMP	-0.268932	0.070198	-3.831.063	0.0012
R-squared	0.449155	Mean dependent var		1.780.000
Adjusted R-squared	0.418552	S.D. dependent var		1.764.555

S.E. of regression	1.345.521	Akaike info criterion	3.526.079
Sum squared resid	3.258.768	Schwarz criterion	3.625.652
Log likelihood	-3.326.079	Hannan-Quinn criter.	3.545.517
F-statistic	1.467.704	Durbin-Watson stat	1.981.793
Prob(F-statistic)	0.001224		

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.26 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Κύπρου για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Κύπρου είναι αρνητικός και ίσος με -0,268 αλλά παρουσιάζει ικανοποιητική στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με -3,831. Οπότε επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι χαμηλή καθώς είναι ίση με 44,91%.

Πίνακας 6.3.27:
Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Μάλτα την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: MLT_INFL				
Method: Least Squares				
Sample: 1999 2018				
Included observations: 20				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-1.128.526	1.494.110	-0.755317	0.4598

MLT_UNEMP	0.495981	0.235850	2.102.949	0.0498
R-squared	0.197231	Mean dependent var	1.985.069	
Adjusted R-squared	0.152633	S.D. dependent var	0.974450	
S.E. of regression	0.897006	Akaike info criterion	2.715.131	
Sum squared resid	1.448.315	Schwarz criterion	2.814.704	
Log likelihood	-2.515.131	Hannan-Quinn criter.	2.734.568	
F-statistic	4.422.393	Durbin-Watson stat	2.131.649	
Prob(F-statistic)	0.049802			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.27 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Μάλτας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Μάλτας είναι θετικός και ίσος με 0,495 και παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με 2,102. Οπότε εδώ υπάρχει μια θετική σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας αντίθετη από την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι ιδιαίτερα χαμηλή καθώς είναι ίση με 19,72%.

Πίνακας 6.3.28:
Τα εμπειρικά ευρήματα της ανάλυσης μεταξύ του ποσοστού του πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας για την Ρουμανία την περίοδο 1999-2018

Dependent Variable: ROU_INFL			
Method: Least Squares			
Sample: 1999 2018			
Included observations: 20			

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-7.122.079	2.514.520	-0.283238	0.7802
ROU_UNEMP	2.831.347	3.755.245	0.753971	0.4606
R-squared	0.030615	Mean dependent var		1.167.891
Adjusted R-squared	-0.023240	S.D. dependent var		1.431.176
S.E. of regression	1.447.710	Akaike info criterion		8.277.653
Sum squared resid	3.772.556	Schwarz criterion		8.377.226
Log likelihood	-8.077.653	Hannan-Quinn criter.		8.297.091
F-statistic	0.568473	Durbin-Watson stat		0.145803
Prob(F-statistic)	0.460617			

Πηγή: worldbank.org, ec.europa.eu

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα που καταγράφονται στον Πίνακα 6.3.24 που αφορούν τον πληθωρισμό και την ανεργία της Ρουμανίας για το διάστημα από 1999 έως το 2018 παρατηρούμε πως ο συντελεστής coefficient της ανεξάρτητης μεταβλητής δηλαδή της ανεργίας της Ρουμανίας είναι θετικός και ίσος με 2,831 αλλά και δεν παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα καθώς το tstatistic είναι ίσο με 0,753. Οπότε δεν επιβεβαιώνεται η αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας με βάση την θεωρία της καμπύλης Phillips.

Επίσης παρατηρούμε πως η τιμή της μεταβλητής R^2 που εκφράζει το ποσοστό της συνολικής μεταβολής της ανεξάρτητης μεταβλητής που ερμηνεύει τις μεταβολές της εξαρτημένης μεταβλητής είναι ιδιαίτερα χαμηλή και σχεδόν μηδενική καθώς είναι ίση με 3,06%.

Βιβλιογραφία

Ελληνική Βιβλιογραφία

Abel, B.A. and Bernanke, S.B., (2002), Μακροοικονομική, Εκδόσεις Κριτική Τόμος Α' και Β', Αθήνα.

Baumol W. J. & Blinder, A. S. (2012), Μακροοικονομική: Αρχές και Πολιτική, εκδόσεις: Πασχαλίδη

- Mankiw G., 2002, Μακροοικονομική Θεωρία, εκδόσεις: Gutenberg
- Mankiw Gregory, (2002) Μακροοικονομική Θεωρία, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα
- Mankiw Gregory, (2002), Αρχές της Οικονομικής - Τόμος Β, 1η έκδοση, εκδόσεις ΤΥΠΩΘΗΤΩ / ΔΑΡΔΑΝΟΣ
- Williams H. Branson – James M. Litvack, (1998), Μακροοικονομική Θεωρία, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα
- Αντζουλάτος Α. (2011), Κυβερνήσεις, Χρηματαγορές και Μακροοικονομία, εκδόσεις Διπλογραφία
- Βαβούρας Ι., (2005), Οικονομική Πολιτική, Εκδόσεις: Παπαζήση, Αθήνα
- Βαβούρας Ι., (2019), Οικονομική Πολιτική, Εκδόσεις: Παπαζήση, Αθήνα
- Βαβούρας Ι., Μανωλάς Γ., (2006), Εισαγωγή στις Μακροοικονομικές Έννοιες, Εκδόσεις: Παπαζήση
- Γεωργακόπουλος Θ., Λιανός Θ., Μπένος Θ., Τσεκούρας Γ., Χατζηπροκοπίου Μ., Χρήστου Γ., (1995), Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία-4η έκδοση, Εκδόσεις: Μπένου,
- Γκότσης Χ., (1990), Οικονομική Πολιτική, εκδόσεις Σταμούλης
- Δεδουσόπουλος Α., 2000,
- Θεωρίες της ανεργίας, εκδόσεις: ΤΥΠΩΘΗΤΩ
- Δεδουσόπουλος, Α., (2000), Θεωρίες της Ανεργίας- Η Κρίση στην Αγορά Εργασίας: Ρύθμιση-Ευελιξίες-Απορρύθμιση , Τόμος Πρώτος, Αθήνα.
- Δημέλη Σ., Κολλίντζας Τ., Χριστοδουλάκης Ν. Μ., (1997), Οικονομικές Διακυμάνσεις και Ανάπτυξη στην Ελλάδα και την Ευρώπη, Εκδόσεις: Σταμούλη
- Ιωακείμογλου, Η. και Κρητικίδη, Γ., (1999), Η Θέση των Νέων στην Αγορά Εργασίας, Ενημέρωση, ΙΝΕ-ΓΣΕΕ.
- Ιωακείμογλου, Η., (1999), Οι Μισθοί, η Ανταγωνιστικότητα και η Ανεργία, Αθήνα,. ΙΝΕ-ΓΣΕΕ.

- Κατσορίδας, Α.Δ., (1998), Η ανεργία των νέων στην Ελλάδα, Αθήνα.
- Κώττης, Χ.Γ. και Κώττη-Πετράκη, Α., (2000), Σύγχρονη Μακροοικονομική, Εκδόσεις Μπένου, Αθήνα.
- Λιανός, Θ. Π. & Μπένος, Θ. Ε. (2013) Μακροοικονομική Θεωρία και Πολιτική-Z έκδοση, εκδόσεις: Μπένου
- Οικονομίδης Γ., (2017), Υποδείγματα Μακροοικονομικής Θεωρίας και Πολιτικής, εκδόσεις Ο.Π.Α.
- Παυλόπουλος Γ.Π., (2000), Ανάπτυξη και Ανεργία: Προοπτικές, Ι.Τ.Ε.Π., Αθήνα.
- Πρακτικά Ελληνογαλλικού συνεδρίου, 1998, Ανεργία, Εργασία, Εκπαίδευση - Κατάρτιση στην Ελλάδα και στην Γαλλία, εκδόσεις: ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
- Ρέππας, Δ. και Διαμαντοπούλου, Α., (2002), Εργασία και Συνοχή: Τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση και την Κοινωνική Ένταξη, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
- Ρομπόλης Σ., (2010), Οικονομική κρίση, κρίση απασχόλησης και κρίση κοινωνικής Ασφάλισης, Αθήνα
- Ρομπόλης Σ., (2018), Ελληνικό χρέος: Η διαίωσιση του προβλήματος, εκδόσεις: Α.Λιβάνη
- Σκουτέλης Γ., 1996, Η ανεργία: Αίτια και Λύσεις, Εκδόσεις International Forum
- Συριόπουλος Κ., Φίλιππας Δ., (2010), Οικονομετρικά Υποδείγματα και εφαρμογές με το Eviews, εκδόσεις Ανικούλα
- Φίλιππας Ν. (2009), Επενδύσεις, Εκδόσεις: Μπατσιούλας

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

American Economic Association, (2011), PROBLEM OF ACHIEVING AND MAINTAINING A STABLE PRICE LEVEL ANALYTICAL ASPECTS OF ANTI INFLATION POLICY- By PAUL A. SAMUELSON and ROBERT M. SOLOW
Massachusetts Institute of Technology, ηλεκτρονικός ιστότοπος:
https://elearning.uniroma1.it/pluginfile.php/390167/mod_resource/content/2/Samuelson%20and%20Solow.pdf

Argandoña, Antonio, (2016), Inflation, ηλεκτρονικός ιστότοπος: <https://ssrn.com/abstract=2900937>

Berentsen, Aleksander and Menzio, Guido and Wright, Randall D., (2009), Inflation and Unemployment in the Long Run Institute for Empirical Research in Economics University of Zurich Working Paper No. 442., ηλεκτρονικός ιστότοπος: <https://ssrn.com/abstract=1477897> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1477897>

Cullison, William, (1988), On Recognizing Inflation Federal Reserve Bank of Richmond Working Paper No. 88-6, ηλεκτρονικός ιστότοπος:
<https://ssrn.com/abstract=3410406> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3410406>

Elliot Goldberg, (2018), In Defense of the Classical Phillips Curve, ηλεκτρονικός ιστότοπος: <https://ssrn.com/abstract=3149756> or

Fox, Gerald T., (2007), Supply-Demand Analysis of Inflationary Economic Growth, ηλεκτρονικός ιστότοπος:
<https://ssrn.com/abstract=1000038> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1000038>

Haug, Alfred A. and King, Ian Paul, (2011), Empirical Evidence on Inflation and Unemployment in the Long Run, ηλεκτρονικός ιστότοπος: <https://ssrn.com/abstract=1926475> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1926475>

I.Fisher, (1996), A statistical relation between unemployment and price changes-
International labour review

Karl Whelan, 2000, Real Wage Dynamics and the Phillips Curve, ηλεκτρονικός
ιστότοπος: <https://ssrn.com/abstract=224049>

Kostas Kalevras, 2016, Modern Phillips Curve Dynamics and the Median Wage,
ηλεκτρονικός ιστότοπος:
https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2919836

M. Friedman, unemployment vs inflation I.E.A. Occasional paper, no 44, 1975

Maximova A., (2015), The Relationship between Inflation and Unemployment: A
Theoretical Discussion about the Philips Curve, ηλεκτρονικός ιστότοπος:
http://jibe-net.com/journals/jibe/Vol_3_No_2_December_2015/7.pdf

N.Kaldor, (1959), Economic Growth and the problem of inflation part 2,
Economica

National Bureau of Economic Research, (2018), Friedman and Phelps on the
Phillips curve view from a half century's perspective, ηλεκτρονικός ιστότοπος:
<https://www.nber.org/papers/w24891.pdf>

Patel, Nikhil and Villar, Agustin, (2016), Measuring Inflation - BIS Paper No. 89b.
Ηλεκτρονικός ιστότοπος: <https://ssrn.com/abstract=2870908>

Richard A. Ashley, Randal Verbrugge, (2019), Variation in the Phillips Curve
Relation across Three Phases of the Business Cycle, ηλεκτρονικός ιστότοπος:
<https://ssrn.com/abstract=3393943>

Rötheli, Tobias F., (2019), Expectations and the Phillips Curve: Evidence from
Sectoral Survey Data, ηλεκτρονικός ιστότοπος:
<https://ssrn.com/abstract=3410406> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.341040>

6

Sciarra Silvana, Davies Paul and Freedland Mark, (2004), 'Employment policy
and the regulation of part-time work in the European Union, a comparative
analysis', Cambridge University Press, UK

Διαδικτυακή Βιβλιογραφία

bankingnews.gr, (2013) Την Ελλάδα ποιο φαινόμενο θα χτυπήσει; -

Αποπληθωρισμός ή στασιμοπληθωρισμός; , ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<http://www.bankingnews.gr/%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CE%BB%CF%85%CF%83%CE%B7-%CE%B5%CE%BA%CE%B8%CE%AD%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/item/126039-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1-%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%BF-%CF%86%CE%B1%CE%B9%CE%BD%CF%8C%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%BF-%CE%B8%CE%B1-%CF%87%CF%84%CF%85%CF%80%CE%AE%CF%83%CE%B5%CE%B9-%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%80%CE%BB%CE%B7%CE%B8%CF%89%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82-%CE%AE-%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BC%CE%BF%CF%80%CE%BB%CE%B7%CE%B8%CF%89%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82.html>

capital.gr, 2009, Ε.Ε.: Δέκα μέτρα για την καταπολέμηση της ανεργίας,

ηλεκτρονικός ιστότοπος: <https://www.capital.gr/oikonomia/731135/e-e-deka-metra-gia-tin-katapolemisi-tis-anergias>

data worldbank.org, (2019) Inflation, consumer prices (annual %), ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG?end=2018&locations=CY-BG-RO&start=1993>

data.worldbank.org, (2019) Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS>

data.gov.gr, (2019) Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) - Εθνικός Δείκτης, ηλεκτρονικός ιστότοπος: <http://www.data.gov.gr/dataset/deikths-timwn-katanalwth-e8nikos-deikths>

el.gadget-info.com, (2019) Διαφορά μεταξύ του δείκτη χονδρικής πώλησης (WPI) και του δείκτη τιμών καταναλωτή (ΔΤΚ), ηλεκτρονικός ιστότοπος: <https://el.gadget-info.com/difference-between-wholesale-price-index>

euretirio.com, (2019) Πληθωρισμός (Inflation), ηλεκτρονικός ιστότοπος: <https://www.euretirio.com/plithorismos/>

euretirio.com, (2019) Στασιμοπληθωρισμός (Stagflation), ηλεκτρονικός ιστότοπος: <https://www.euretirio.com/stasimoplithorismos/>

European Commission, 2019, Θεματικό ενημερωτικό δελτίο Ευρωπαϊκού εξαμήνου, ηλεκτρονικός ιστότοπος: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/european-semester-thematic-factsheet-adequacy-sustainability-pensions_el.pdf

Eurostat Statistics Explained, (2019) Glossary:European Union (EU), ηλεκτρονικός ιστότοπος: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:European Union \(EU\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:European_Union_(EU))

Eurostat Statistics Explained, (2019) Unemployment statistics, ηλεκτρονικός ιστότοπος: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics

Eurostat Statistics Explained, (2019) Στατιστικές απασχόλησης, ηλεκτρονικός ιστότοπος: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment statistics/el](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment_statistics/el)

Eurostat Your key to European statistics, (2019) EMPLOYMENT AND UNEMPLOYMENT, ηλεκτρονικός ιστότοπος: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/data/database>

Ganti A., (2019), PIIGS, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<https://www.investopedia.com/terms/p/piigs.asp>

Halton C., (2019) Business Cycle Indicators (BCI), ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<https://www.investopedia.com/terms/b/bci.asp>

IMF.org, (2019) Unemployment rate, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<https://www.imf.org/external/datamapper/LUR@WEO/OEMDC/ADVEC/WEO/WORLD>

IMF.org, (2019) World Economic and Financial Surveys World Economic Outlook Database, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2019/02/weodata/index.aspx>

Kourтали E., (2018) Greece's demographic problem threatening economic recovery, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<http://www.ekathimerini.com/233360/article/ekathimerini/news/greeces-demographic-problem-threatening-economic-recovery>

Majaski C., (2019), Output Gap, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<https://www.investopedia.com/terms/o/outputgap.asp>

McCarthy N, (2017) Where Shadow Economies Are Well Established,

ηλεκτρονικός ιστότοπος: <https://www.statista.com/chart/8015/where-shadow-economies-are-well-established/>

oikonomikesdiakymanseis.weebly.com, XXX, Οικονομικές Διακυμάνσεις, ηλεκτρονικός

ιστότοπος:<https://oikonomikesdiakymanseis.weebly.com/omicroniota-omicroniotakappaomicronnuomicronmuiotakappaomicron943-kappa973kappalambdaomicroniota.html>

old.eis.pspa.uoa.gr, XXX, Το υπόδειγμα Harrod- Domar, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<http://old.eis.pspa.uoa.gr/econ/econ32b.htm>

Orazio P. Attanasio, (2015) Frank Ramsey's A Mathematical Theory of Saving,

ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/eoj.12229>

Statista.com, Cyprus: Inflation rate from 1984 to 2024*, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<https://www.statista.com/statistics/382109/inflation-rate-in-cyprus/>

Statista.com, Cyprus: Unemployment rate from 1998 to 2018, ηλεκτρονικός

ιστότοπος: <https://www.statista.com/statistics/382102/unemployment-rate-in-cyprus/>

Statista.com, Greece: Age distribution from 2007 to 2017, ηλεκτρονικός

ιστότοπος: <https://www.statista.com/statistics/276391/age-distribution-in-greece/>

Stats.oecd.org, (2019), Economic Outlook No 106 - November 2019. : Output gaps: deviations of actual GDP from potential GDP as % of potential GDP,

ηλεκτρονικός ιστότοπος: <https://stats.oecd.org/index.aspx?QueryId=51655#>

tcdata360.worldbank.org, (2019) Unemployment rate (% of total labor force) (WEO), ηλεκτρονικός ιστότοπος:

https://tcdata360.worldbank.org/indicators/unemp.lbr.all?country=BRA&indicator=3296&viz=line_chart&years=1980,2024

tradingeconomics.com, (2019) European Union Unemployment Rate,

ηλεκτρονικός ιστότοπος: <https://tradingeconomics.com/european-union/unemployment-rate>

tradingeconomics.com, (2019) Greece Unemployment Rate, ηλεκτρονικός

ιστότοπος: <https://tradingeconomics.com/greece/unemployment-rate>

wdi.worldbank.org, (2019) World Development Indicators: Unemployment,

ηλεκτρονικός ιστότοπος: <http://wdi.worldbank.org/table/2.5>

wikipedia.org, (2019), Eurozone, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<https://en.wikipedia.org/wiki/Eurozone>

wikipedia.org, (2019), Harrod–Domar model, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

https://en.wikipedia.org/wiki/Harrod%E2%80%93Domar_model

wikipedia.org, (2019), Keynes–Ramsey rule, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

https://en.wikipedia.org/wiki/Keynes%E2%80%93Ramsey_rule

wikipedia.org, (2019), Transition economy, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

https://en.wikipedia.org/wiki/Transition_economy

wikipedia.org, (2019), Ανατολικό Μπλοκ, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CE%9C%CF%80%CE%BB%CE%BF%CE%BA

wikipedia.org, (2019), Καμπύλη Φίλιπς, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B1%CE%BC%CF%80%CF%8D%CE%BB%CE%B7_%CE%A6%CE%AF%CE%BB%CE%BB%CE%B9%CF%80%CF%82

wikipedia.org, (2019) Οικονομική ανάπτυξη, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

https://el.wikipedia.org/wiki/Οικονομική_ανάπτυξη

wikipedia.org, (2019) Πληθωρισμός, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%BB%CE%B7%CE%B8%CF%89%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>

wikipedia.org, (2019) Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%88%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7_%CE%A3%CE%BF%CE%B2%CE%B9%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD_%CE%A3%CE%BF%CF%83%CE%B9%CE%B1%CE%BB%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD_%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%8E%CE%BD

wikipedia.org, (2019) Στασιμοπληθωρισμός, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BC%CE%BF%CF%80%CE%BB%CE%B7%CE%B8%CF%89%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>

Αλογοσκούφης Γ., (2013), Το Υπόδειγμα του αντιπροσωπευτικού νοικοκυριού Ramsey-Cass Koopmans: Η Βέλτιστη Αποταμιευτική Συμπεριφορά του Αντιπροσωπευτικού Νοικοκυριού, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<https://dynamicecon.files.wordpress.com/2013/03/dynmac-lect-2-slides.pdf>

Αλογοσκούφης Γ., (2016), Το Υπόδειγμα του Ramsey: Η Βέλτιστη Αποταμιευτική Συμπεριφορά του Αντιπροσωπευτικού Νοικοκυριού, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<https://dynamicecon.wordpress.com/2016/03/06/%CF%84%CE%BF-%CF%85%CF%80%CF%8C%CE%B4%CE%B5%CE%B9%CE%B3%CE%BC%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%85-ramsey-%CE%B7-%CE%B2%CE%AD%CE%BB%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B7-%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%84%CE%B1%CE%BC%CE%B9%CE%B5/>

Βλιώρας Σ., (2019) Ανεργία, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<http://www.vlioras.gr/Philologia/Composition/Anergia.htm>

Γιαννάρου Α. (2019), Brain drain: Ξεθωριάζει η επιστροφή, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<https://www.kathimerini.gr/1033233/gallery/epikairothta/ellada/brain-drain-3e8wriazei-h-epistrofh>

Ελληνική Στατιστική Αρχή, (2016) QNA inventory based on ESA 2010

methodology, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

https://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_0qObWqzRnXSG&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-1&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_0qObWqzRnXSG_javax.faces.resource=document&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_0qObWqzRnXSG_ln=downloadResources&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_0qObWqzRnXSG_documentID=223916&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_0qObWqzRnXSG_locale=el

Ελληνική Στατιστική Αρχή, (2017) Δελτίο Τύπου- Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 1981-2015, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<https://www.statistics.gr/documents/20181/007b1bab-7cad-4df3-81f1-5b18c76770ce>

Ελληνική Στατιστική Αρχή, (2018), Δείκτης Τιμών Καταναλωτή, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

https://www.statistics.gr/documents/20181/12044283/elstat_cpi_2018.pdf/a0894feb-5e70-4e8c-97da-b46b18b66172

Ελληνική Στατιστική Αρχή, (2019) Δελτίο Τύπου- ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ: Οκτώβριος 2019, ετήσια μείωση 0,3%, ηλεκτρονικός ιστότοπος: <https://www.statistics.gr/documents/20181/ffaa1286-edd2-4e05-9506-4d3714417bf6>

Ελληνική Στατιστική Αρχή, (2019) Δελτίο Τύπου- Εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή: Οκτώβριος 2019, ετήσια μείωση 0,3%, ηλεκτρονικός ιστότοπος: <https://www.statistics.gr/documents/20181/ffaa1286-edd2-4e05-9506-4d3714417bf6>

Ελληνική Στατιστική Αρχή, (2019) Δελτίο Τύπου- Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

https://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_javax.faces.resource=document&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_in=downloadResources&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_documentID=387172&documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN_locale=el

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2013, Οδηγός- Το Ελληνικό Κοινοβούλιο και η Ευρωπαϊκή Ένωση, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

https://ec.europa.eu/greece/sites/greece/files/docs/body/odigos_elliniko_koinovoulio_ee_2.pdf

Θεοχαράκης Ν. (2009), Σημειώσεις στη Θεωρία της Οικονομικής Μεγέθυνσης, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/ECON205/Growth%20lecture%20notes%20njt%20lt%202009.pdf>

Κ. Κανελλόπουλου, Κ. Μαυρομαρά, Θ. Μητράκου, 2003, Αρ. 50. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ηλεκτρονικός ιστότοπος:

<https://www.kepe.gr/index.php/el/erevna/dimosieyseis/meletes/item/185-%CE%B1%CF%81-50-%CE%B5%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B1%CE%B3%CE%BF%CF%81%CE%B1-%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%B1%CF%83.html>

Τράπεζα της Ελλάδος, (2019) Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή, ηλεκτρονικός ιστότοπος: <https://www.bankofgreece.gr/statistika/eswterikh-oikonomia-times>

Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, (2018) Στρατηγικό Πλαίσιο για τον Ανασχεδιασμό των Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης, ηλεκτρονικός ιστότοπος: <https://www.ypakp.gr/uploads/docs/11364.pdf>